

ŽELEZAR

JESENICE, 9. MAJA 1985

ŠTEVILKA 18 • XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstrednik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik — novinar Dare Bradašja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinarka Lilijana Kos, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserovič. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Ob 40-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom

»Danes, devetega maja, natanko 49 mesecev in tri dni po fašističnem napadu na Jugoslavijo, je kapitulirala nacistična Nemčija, največja agresivna sila v Evropi. Devetinsirideset mesecev nadčloveških naporov in prelivanja krvi naših narodov je obrodilo svoj sad. Nekoč močna in na videz nepremagljiva sila je danes zlomljena.« S temi besedami je pred štiridesetimi leti vrhovni komandant oboroženih sil in maršal Jugoslavije, tovariš Tito, na valovih beograjskega radia oznanil zlom nacistične Nemčije v drugi svetovni vojni. Minila so štiri desetletja od dneva, ko so sile antihitlerjevske koalicije prisilile največjo nacistično silo v Evropi k brezpogojni kapitulaciji.

Čeprav pri nas slavimo 15. maj kot dan, ko je Jugoslovanska armada zlomila še zadnji odpor fašističnih sil v Jugoslaviji, je svetovni dan zmage 9. maj, dan, ko je začela veljati listina o kapitulaciji Hitlerjeve Nemčije. Z zmago nad Hitlerjevim vojaštvom se je človeštvo osvobodilo velikega zla. Porazen je bil fašizem, ki je s svojo rasistično ideologijo ogrožal osnovne človečanske pravice in svoboščine in sejal strah, smrt in opustošenje v okupiranih deželah. Vojna proti nacistični Nemčiji je bila najtežja vojna v zgodovini. To je bila vojna, v kateri so sodelovali skoraj vsi narodi z vseh celin, vojna 61 držav, v kateri sta sodelovali več kot dve milijardi ljudi. V tej vojni se je od 68 takrat neodvisnih držav bojevalo na strani zaveznikov kar 54 držav.

Zmaga nad fašizmom je terjala visoko ceno. Naša država je v zadnji vojni izgubila 1.706.000 prebivalcev, vsak deseti Jugoslovian je za svobodo žrtvoval svoje življenje. Na naših tleh se je med drugo svetovno vojno bojevalo 185 divizij, 74 brigad in 47 samostojnih polkov sovražnih vojakov. Narodnoosvobodilna vojska je s tem, ko je nase vezala tako velike vojaške sile, onemogočala sovražniku prevoz enot in vojaškega materiala na druga bojišča in s svojim neposrednim vplivom na nemško-italijanske operacije na vzhodni fronti in v Afriki že 1941. leta prerasla v sestavni del splošne antihitlerjevske koalicije. Jugoslavija je tako odprla novo fronto, ki je z rastjo narodnoosvobodilnega gibanja in narodnoosvobodilne vojske zahtevala vse večjo udeležbo fašističnih sil. Obenem je narodnoosvobodilno gibanje na naših tleh pomenilo močno moralno in materialno podporo ostalim osvobodilnim gibanjem v Evropi in postajalo vse pomembnejše tudi v mednarodnih razmerah.

V razvoju narodnoosvobodilne borbe in pričakovanju zmage nad fašizmom so naši narodi videli tudi priložnost za zmago nad sistemom razrednega izkoriščevalstva in nacionalne neenakopravnosti. Težnja po novi, socialistični družbeni ureditvi se je postopoma uresničevala z razvojem nove revolucionarne narodne oblasti in narodnoosvobodilnih odborov. Politični temelj novih organov oblasti je bilo narodnoosvobodilno in revolucionarno gibanje, katerega jedro je bila zveza delavcev in kmetov s Komunistično partijo na čelu. Za široke ljudske množice je bilo to trdno zagotovilo, da bodo njihove politične, socialne in ekonomske težnje uresničene. Vse to je v težki in surovi borbi proti mnogo močnejšemu sovražniku našim narodom dajalo moč, da si z lastnimi silami izborijo zmago in uresničijo zgodovinske pridobitve: bratstvo in enotnost narodov in narodnosti, novo ljudsko oblast in Jugoslovansko ljudsko armado kot poroštvo svobode in neodvisnosti v procesu graditve socialistične samoupravne družbe.

Ko slavimo 40. obletnico zmage nad fašizmom in osvoboditve naše države, se dobro zavedamo cene, ki smo jo morali plačati za izboljšane pridobitve v minuli vojni. Velike žrtve, razdejanje in trpljenje bodo ostali večno opozorilo in opomin prihodnjim generacijam, kakšno zlo se rojeva iz fašizma in imperializma. Zato 40. obletnice zmage miroljubne sile vsega sveta ne slavijo le v spomin na to zmago, pač pa tudi v opomin, da se kaj takega ne bi nikoli več ponovilo.

Naša država je s svojo dosledno politiko neuvrščenosti že desetletja med najbolj dejavnimi bojevniki za mir, za aktivno in miroljubno koeksistenco kot edine alternative današnjega sveta. Zato letošnji dan zmage za naše narode ni samo trenutek, ko se po 40 letih spominjajo zmagovitega konca vojne, temveč dan, ko se z globokim spoštovanjem spominjajo vseh tistih, ki so dali svoja življenja za svobodo.

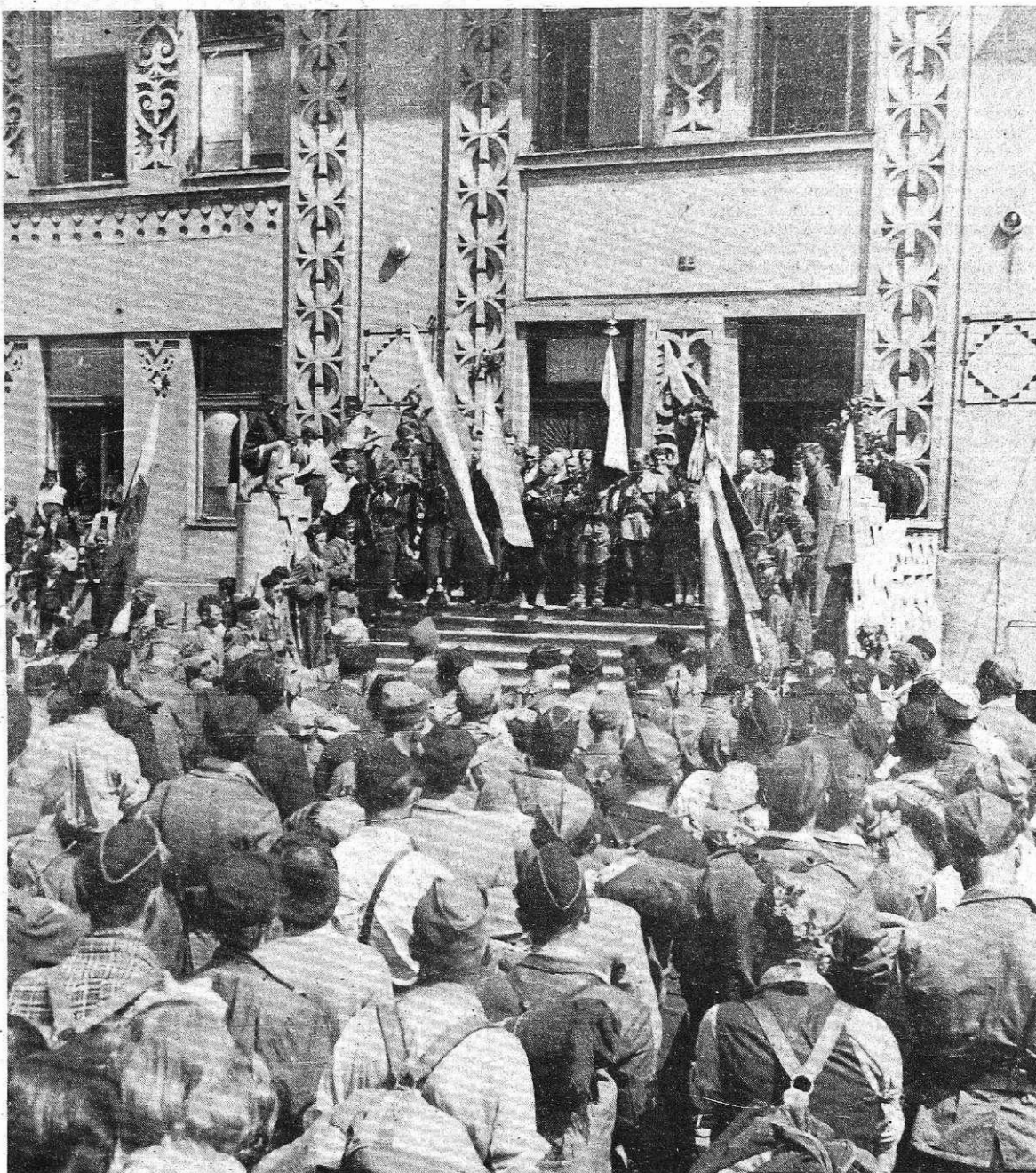
To so obenem tudi spomini na vsa leta povelje graditve, na vse napore in uspehe, na katere smo lahko ponosni kljub vsem težavam, s katerimi se srečuje naša družba. Zato je naša samoupravna socialistična skupnost bratskih narodov in narodnosti, ki je zrasla iz oborožene revolucije, najlepši spomenik vsem tistim, ki so v to skupnost vtkali svoja življenja.

Svetislav Nikolić
prevod in priredba Borut Grce

Deveti maj 1945 je dan skupne zmage in praznik vseh narodov. Želimo, da bi bil ta veliki dan dan navdih in prizadevanj vseh narodov za trajen mir in medsebojno razumevanje. Prepričan sem, da izrekam želje vseh naših narodov, ko pravim, da bi bili narodi Jugo-

slavije srečni, če bi bili tudi po tej veliki zmagi na bojnem polju združeni narodi tako enotni in razumevajoči tudi v miru, kot so bili med vojno.

(Tito, 9. maj 1945)

Miting 9. maja 1945

POSLOVANJE ŽELEZARNE V PRVEM TRIMESEČJU

Z začetkom letošnjega leta je stopil v veljavo novi zakon, ki ureja področje ugotavljanja in razporejanja celotnega prihodka in dohodka. Spremljajoči predpisi so bili sprejeti pozno, kar je povzročilo v Železarni nemalo težav, zato tudi zamujamo s pripravo periodičnega obračuna.

Spremembe zakona so povzročile neusklajenost omenjenega zakona in samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen predvsem v tistem delu, ki ureja pridobivanje dohodka storitvenih TOZD za storitve, opravljene v delovni organizaciji. Zakon je točno opredelil vrednotenje in revalorizacijo zalog nedovršene proizvodnje, polizdelkov ter gotovih izdelkov. Spremenila se je struktura materialnih stroškov, ki po novem vsebujejo tudi materialne stroške delovnih skupnosti, obresti za obratna sredstva, stroške prehrane med delom tudi za delavce delovnih skupnosti in bančne stroške. Amortizacija nad minimalnimi amortizacijskimi stopnjami se pokriva v breme celotnega prihodka. S tem je seveda doseženi dohodek manjši, kot če bi ga ugotavljali po predpisih, ki so veljali do 31. 12. 1984. Obveznosti iz dohodka so tako manjše, povečale so se za novo kategorijo, to je za nadomestilo delavcem za ustvarjeni inovacijski dohodek. V okviru čistega dohodka

je sprememba nastopila pri skladu skupne porabe za ostale namene, saj moramo izdatke za pridobitev šolske izobrazbe, za podiplomski študij in pripravo doktorskih disertacij kriti s tem virom (niso več materialni stroški).

Zaradi vseh teh sprememb primerljivosti posameznih zbirnih postavk v bilanci uspeha (vrednost zalog, prenešene vrednosti, dohodek, obveznosti iz dohodka) glede na lansko obdobje ni, zato jih v naši analizi tudi ne bomo obravnavali. Dosežene rezultate bomo primerjali le s planiranimi, saj je bila planirana bilanca uspeha izdelana v skladu z novim zakonom o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka.

V gospodarskem načrtu smo za prve tri mesece 1985 načrtovali, da bomo ustvarili 20.050 milijonov dinarjev celotnega prihodka, in sicer s prodajo 92.080 ton naših osnovnih izdelkov, s prodajo stranskih izdelkov, opravljanjem storitev, prevajanja in opravljanjem storitev v delovni organizaciji.

Načrtovano prodajo izdelkov osnovne dejavnosti smo uresničili s 101 %, za kar smo iztržili 12.958 milijonov dinarjev, oziroma 10 % manj, kot smo načrtovali. Vzrok je v 6 % slabšem asortimentu prodanih izdelkov, dosegli pa tudi nismo še planirane prodajne cene.

Dosežena cena na tujem trgu je nižja od domače, kar nam je prineslo za 474 milijonov dinarjev nižjo realizacijo. Ostali prihodki so znašali 4.332 milijonov dinarjev ali 78 % načrtovanih.

Celotni prihodek, dosežen v prvem trimesečju letošnjega leta, je torej znašal 17.290 milijonov dinarjev, kar je za 14 % pod načrtovanjem.

Temeljne organizacije so zaloge nedovršene proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov od 1. januarja 1985 zmanjšale za 10 % oziroma za 7.707 ton.

V okviru prenešenih vrednosti je amortizacija nekoliko večja od načrtovane predvsem zaradi obračunavanja amortizacije na osnovi vezivskega obratovanja ter prenosa 2,5 % tečajnih razlik v amortizacijo, v skladu z zahtevami zakona o amortizaciji. Iz tega naslova se je amortizacija povečala za 57 milijonov dinarjev.

Materialni stroški niso dosegli načrtovanih, znašali so 13.866 milijonov dinarjev. Njihov zaostanek za planiranimi je skoraj enak zaostanku doseženega celotnega prihodka glede na planirani celotni prihodek. Temeljne organizacije izkazujejo znižanje planiranih stroškov, vendar so stroški zaradi višjih cen surovin od cen, vkalkuliranih v planske kalkulacije, porasli za 91 milijonov dinarjev. Posebni stroški izvoza so znašali 61 milijonov dinarjev, negativne tečajne razlike pa 100 milijonov dinarjev. Stroški so porasli še za 128 milijonov dinarjev zaradi reklamacij za slabo kvaliteto prodanih izdelkov v letu 1984.

Obveznosti iz dohodka znašajo 917 milijonov dinarjev, oziroma 84 % planiranih, kar je 54 % doseženega dohodka. Čisti dohodek je dosegel višino 778 milijonov dinarjev. Za osebne dohodke smo namenili 1.049 milijonov dinarjev. Temeljne organizacije, ki so poslovale pozitivno, so na sklade začasno razporedile 262 milijonov dinarjev.

Prve tri mesece letošnjega leta smo zaključili s 551 milijoni dinarjev izgube. Z upoštevanjem čistega do-

(Nadaljevanje na 2. strani)

APRIL USPEŠEN

Po zadnjih še nedokončnih podatkih statistične službe smo v mesecu aprilu izdelali 122.700,1 tone skupne proizvodnje in tako presegli operativni program za 4,6 %. Plan skupne proizvodnje za mesec april so nadvse uspešno zaključile TOZD: Jeklarna (109,4 %), Livarna (131,2 %), Valjarna bluming-štel (112,8 %), Valjarna debele pločevine (152,6 %) in Željlarna (110,1 %).

V TOZD Plavž so izdelali 13.516,5 tone grodlja, kar je 86 % družbenega plana in operativnega programa.

V TOZD Jeklarna so vliili 40.941 ton jekla in s tem dosegli 103,4 % nekoliko višjega operativnega programa.

V aprilu je bilo odpremljenih 34.215 ton gotovih izdelkov in storitev, kar je 113,2 % operativnega programa. Plan odpreme so presegle vse TOZD, med najuspešnejšimi je bila kljub remontu TOZD Valjarna debele pločevine (222,1 %).

OSNOVNA DEJAVNOST JE STROKOVNA VZGOJA KADROV

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice združuje štiri društva: metalurge, strojnike, elektrotehniko in varilne tehnike in ima okrog devetsto članov. Osnovna dejavnost zveze je strokovna vzgoja kadrov in njihovo izobraževanje prek seminarjev in raznih predavanj. V Zvezo inženirjev in tehnikov občine Jesenice nameravajo vključiti tudi društvo računovodskih delavcev in društvo energetikov.

»Zveza inženirjev in tehnikov je nastala iz nekdanjega Društva inženirjev in tehnikov, ki je bilo znano tudi po svojem družabnem življenju,« je dejal predsednik zveze Dušan Sikošek. »Sedaj takšno življenje zelo pogrešamo in si želimo, da bi ga zopet uveljavili, vendar za to potrebujemo prostor, kjer bi se lahko zbirali. Problem pa je tudi to, da aktivnost povsod pada, predvsem pri takem volonterskem delu, kot je naše.

Člani bi radi dosegli, da bi bila Zveza inženirjev in tehnikov občinski strokovni potencial, ki bi s svojimi nasveti in izkušnjami pomagal pri izbiranju in uveljavljanju strokovnih odločitev. Takšno je bilo tudi prvo letošnje predavanje o dolgoročnem razvoju občine in Železarne Jesenice.

Čeprav ima zveza občinski značaj, v njej sodelujejo tudi člani iz radovljanske občine, saj je poleg delavcev Železarne, gradbenikov, delavcev Merkurja in KO-OP Mojstrana v zvezi tudi nekaj članov iz Verige Lesce in drugih radovljanskih društev.

Največ problemov imamo, ker nam stalno primanjkuje denarja. Osnovni obliki našega dela so predavanja in strokovne ekzkurzije, zato so stroški honorarjev za zunanje predavatelje in prevozov zelo visoki. Zaradi visokih prevoznih stroškov smo omejeni na ogled tovarn in razstav v bližnji okolici, zato si bomo letošnje ogledale le Železarno Smederevo in nekaj sejmov.

Na področju inovativne dejavnosti so bile naše želje večje kot rezultati, zato smo se dogovorili o tesnejšem sodelovanju in skupnem programu z Društvom inovatorjev in avtorjev tehničnih izboljšav.

Zveza inženirjev in tehnikov je sodelovala tudi na sedmem kongresu inženirjev in tehnikov Jugoslavije, ki je bil od 12. do 14. aprila letos v Beogradu. Posebna skupina članov zveze je pripravila predavanje o vlogi strokovnih organizacij v občini Jesenice.

VEDNO SEZNANJENI Z VSEMI NOVOSTMI

Dušan Sikošek je tudi predsednik društva varilnih inženirjev in tehnikov, ki v zvezi deluje od leta 1977.

Osnovna dejavnost društva je izobraževanje članov na področju varilne tehnike in sodelovanje pri organizaciji in izvedbi raznih delovnih in strokovnih tekmovanj, kot je tekmovalanje kovinarjev.

Preko društva njegovi člani lažje spremljajo razvoj varilne tehnike doma in po svetu, saj jim je tuja literatura tako lažje dostopna. V povezavi z drugimi društvi sodelujejo pri razvoju robotike in dodajnih materialov, kjer ima Železarna vodilno mesto, saj tesno sodelujejo z mednarodnim inštitutom za varjenje in imajo vpogled v varilno tehniko celega sveta. Člani društva so prisotni tudi v občini, republiki in federaciji in so vedno seznanjeni z vsemi novostmi na svojem strokovnem področju.

Vodilni položaj naše železarne v razvoju varilne tehnike in dodatnih materialov je že tradicija, saj je bil pokojni inženir Leo Knez začetnik razvoja varilne tehnike pri nas. Bil je vodja sedanje temeljne organizacije Elektrode in se je zelo aktivno vključeval tudi v razvoj dodatnih materialov.

Velika pomanjkljivost društva in zveze pa je, da nimajo urejenega arhiva in so tako mnogi zanimivi in pomembni podatki težko dostopni. Najbolj pogrešajo podatke o delu nekdanjega Društva inženirjev in tehnikov, saj je znano, da so v razgovorih na družabnih večerih velikokrat našli dobre ideje in rešili mnogo perečih problemov.

Povečati bi morali tudi sodelovanje z bivšim Železarskim izobraževalnim centrom, ker bi lahko s svojim delom in nasveti vplivali na kvaliteto izobraževanja in tako zagotovili, da se bo tudi mladi kader lahko vključil v svetovno varilno elito.

Lilijana Kos

SEJA SVETA ZA POŽARNO VARNOST V SOZD SŽ

V sredo, 24. aprila, se je sestel na svoji 11. redni seji svet za požarno varnost v SOZD Slovenske železarne.

Seje so se poleg članov sveta udeležili tudi: vodja splošnega sektorja ŽJ Janez Poljšak, predsednik IGD ŽJ Anton Varl, vodja službe za varstvo pri delu ŽJ Zoran Krejčič, Mirko Arh, vodja službe za varstvo pri delu Plamen Kropa, Viktor Resman, vodja službe za varstvo pri delu Veriga Lesce, ki je hkrati tudi predsednik sveta.

V svetu, ki je eden najbolj aktivnih organov koordinacijskega odbora sindikata v SOZD SŽ, so vse delovne organizacije SOZD.

Za svoje nadaljnje delo je svet za varstvo pred požarom sprejel naslednje sklepe:

— vse gasilske enote so dolžne pregledati tehnično opremljenost zaradi skupnega pregleda v okviru SOZD SŽ najpozneje do 1. septembra 1985,

— vse enote so pozvane k realizaciji sklepov, ki jih je potrdil tudi koordinacijski odbor sindikata SOZD SŽ in se nanašajo na nadaljnjo krepitev vloge požarnega varstva kot ustavnega dela varstva pri delu oziroma humanizacije dela,

— v celoti so potrdili informacijo o požarni ogroženosti v človekovem naravnem okolju s posveta v Izoli in sprejeli svoj akcijski program, ki predstavlja določene aktivnosti v akciji NNNP 85. O tem so nekatere enote že seznanjale delovne ljudi in občane preko internih glasil,

— nakazane so bile vse možnosti za medsebojno sodelovanje služb za varstvo pri delu in požarnega varstva na nivoju SOZD SŽ. Te oblike sodelovanja se uvajajo in bodo rešene tako, da bo v skupno telo za celotno področje huma-

nizacije dela vključeno tudi področje požarnega varstva,

— ocenili so do sedaj opravljene naloge iz programa dela in opredelili usmeritev za realizacijo stalnih nalog za leto 1985,

— v komisijo za industrijsko gasilstvo pri Gasilski zvezi Slovenije je bil delegiran Božidar Tušek iz Železarne Štore,

— navzoči so se seznanili s programom proslav ob 40-letnici IGD Štore in s programom tekmovalnih disciplin,

— obravnavali so potek reševalne akcije ob težki železniški nesreči v Divači. Na podlagi ocene so sprejeli nekatere sklepe, kako ukrepati in ravnati v takem primeru (sistem zvez, koordinacija vseh udeležencev v reševalni akciji, aktiviranje enot in štabov CZ id.),

— sprejeli so navodila za izklopjanje električnega toka v primeru požara, ki jih bodo prilagodili posebnostim v posameznih delovnih organizacijah,

— dogovorili so se, da bo naslednja seja sveta v Železarni Ravne meseca septembra. Za to sejo so že določili nekaj točk dnevnega reda. Seji so sledil preizkus znanja nekaterih operativnih delavcev v obliki skupinskega reševanja določenih nalog.

Navzoči gostje so ocenili, da je dosedanja oblika dela sveta za varstvo pred požarom v veliki meri prispevala k boljši preventivi in organiziranosti ob različnih intervencijah zaradi izmenjave izkušenj ter k enotnemu pristopu organiziranja požarnega varstva kot pomembnega dejavnika v okviru SLO in DS.

Sandi Kotnik

ZA BOLJŠE INFORMIRANJE IN VEČ SODELOVANJA

Zdravko Smolej je predsednik odbora za informiranje pri delavskem svetu naše železarne. Tudi z njim smo se največ pogovarjali o minulem delu, težavah in izkušnjah ter odprti problemih.

»Osnovna dejavnost našega odbora je bilo iskanje boljšega načina informiranja in novih sodelavcev, ki imajo smisel in veselje delati na področju informiranja. Trudili smo se, da bi poleg Železarja uveljavili tudi druge oblike informiranja, vendar nam to ni vedno v celoti uspelo, ker vodstveni delavci na naše sklepe niso reagirali. Tudi sklepi delavskega sveta s področja informiranja so bili neizpolnjeni, kar je zelo oviralo naše delo in manjšalo možnosti za boljše informiranje zaposlenih.

Člani odbora smo večkrat razpravljali tudi o uresničevanju vsebinske zasnove Železarja. Ugotovili smo, da Železar zadovoljivo obvešča delavce o vseh osnovnih problemih, vendar so nekateri prispevki preobširni ali preveč strokovni in zato nerazumljivi.

Odbor ni uspel, da bi več in bolje sodeloval z uredniškim odborom in urednikom, čeprav bi bilo to zaradi nekaterih spornih člankov zelo potrebno. Objavljanje spornih ali polemičnih člankov namreč ne more biti samo stvar uredniškega odbora, ker je bil ta velikokrat nespleten in zato njihovo mnenje ni vedno stališče večine in ni nujno, da je vedno tudi pravilo.

Udeležba na sejah odbora je bila dobra, čeprav so bile razprave včasih mrtve, mogoče tudi zato, ker je

informiranje dokaj strokovno področje, ki zahteva široko razgledanost in znanje. Zato bi morali pri izbiri članov za ta odbor misliti tudi na to, ali so posamezniki motivirani oziroma pripravljeni delati na področju informiranja.

Odbor za informiranje nima pristojnosti, da bi zaradi neizpolnjevanja sklepov glede obveščanja ali neizpolnjevanja določil pravilnika o informiranju in komuniciranju ter pravilnika o disciplinski odgovornosti posameznega kršitelja poklical na odgovornost ali uvedel proti njemu disciplinski postopek. Prav tako nima možnosti, da bi bil razsodnik pri objavljanju spornih člankov, ko se nekdo izogiba dajanju podatkov pod krinko raznih tajnosti. Odbor bi moral imeti na področju nadzora izvajanja sklepov več pristojnosti, zato bi morali dopolniti pravilnik o samoupravnem informiranju in komuniciranju v Železarni.

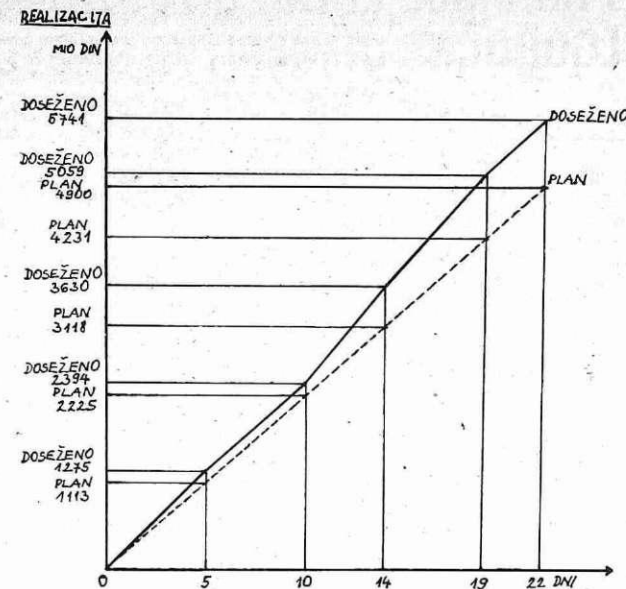
Delavci morajo biti obveščeni o vseh bistvenih stvareh, ki odločilno vplivajo na njihov položaj ali položaj Železarne. Tu mislim predvsem na razne poslovne odločitve, ki posegajo v sistem nagrajevanja, medsebojnih odnosov, razvoj ... Te odločitve so še vedno premalo javne in zato so tudi posledice velikokrat zelo neprijetne.

Odbor bo moral tudi v prihodnje vztrajati, da bi na področju informiranja sodelovalo čim več sodelavcev, predvsem pri oblikovanju Železarja. Pri uresničevanju vsebinske zasnove našega tednika in vloge informiranja pri odločanju in samoupravljanju pa bi morali bolj poudariti tudi vzgojno oziroma izobraževalno vlogo informiranja.

Člani odbora so bili večkrat preobremenjeni z razpravljanjem nebitnih stvari, pomembnejše zadeve s področja informiranja pa sploh niso prišle na dnevni red. Se več! V posameznih primerih, ko bi se morali o tem, ali bomo nekaj objavili ali ne in na kakšen način, resno pogovoriti, so na odbor kar pozabili. Ali je prav, da predsednik odbora ni pravočasno obveščen o tem, da bodo objavili informacijo, ki ima lahko zaradi svoje vsebine tudi usodne posledice? Tak primer je bila po mojem mnenju popolnoma nepotrebna in neprimerna informacija o tem, kdo ni sodeloval v akciji prostovoljnega osemurnega dela v proizvodnji. O tem, da nameravajo objaviti tako interno informacijo, bi moral biti predsednik odbora za informiranje nujno obveščen, svoje pa bi morali reči tudi člani odbora.

Skratka, odbor za informiranje mora več pozornosti nameniti informiranju v Železarni, spoštovanju pravilnika o informiranju in komuniciranju ter javnosti dela samoupravnih in poslovnih struktur.

Lilijana Kos

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA V APRILU

V aprilu smo bili pri uresničevanju skupnega cilja zelo uspešni. Planirano realizacijo 4900 mio din smo presegli za 17 %. Dosegli smo 5741 mio din ali 260,9 mio din na dan. Ob presenetljivo visokem preseganju cilja bo povprečna mesečna stimulacija za 4000 din na delavca večja kot v marcu.

Ob tako uspešni prodaji naših izdelkov in povečanih osnovah osebnega dohodka bomo 15. maja prejeli približno enak osebni dohodek kot pred mesecem dni, ko smo poleg osebnega dohodka za marec obračunali tudi poravnavo gibljevega dela osebnega dohodka za prve tri mesece. K temu so zlasti prispevali delavci TOZD Valjarna debele pločevine. Kljub remontu so uspeli odpremiti visoko količino proizvodnje, ki je bila hkrati tudi daleč nad povprečjem po svoji kvalitetni sestavi.

Trenutno še ne razpolagamo s podatki, kako je z odpremo v maju. Rezultat aprila bo vsekakor zelo težko ponoviti, ker je zaradi praznikov manj delovnih dni, zaloge v Valjarni debele pločevine pa so izčrpane. Njeno izjemno odpremo bodo morale v maju nadoknaditi druge temeljne organizacije, ki so v aprilu količinsko uspešno izpolnjevale plan proizvodnje in prodaje, vendar je bila njihova struktura proizvodnje slabša od planirane.

V maju bo zato tembolj pomembno, da vso proizvodnjo izdelamo v programirani količini in kvaliteti. Pri tem pa ne smemo pozabiti na gospodarno ravnanje z delovnimi sredstvi ter potrošnjo energije in materiala. Prevelike porabe in s tem visoki stroški nam lahko kaj hitro onemogočajo doseganje zastavljenega cilja — povečanje ali vsaj ohranitev višine realnega osebnega dohodka iz leta 1984.

Oddelek za nagrajevanje

POSLOVANJE ŽELEZARNE V PRVEM TRIMESEČJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

hodka, ki so ga temeljne organizacije začasno razporedile na sklade, pa znaša konsolidirana izguba 289 milijonov dinarjev.

Z izgubo so zaključile TOZD: Plavž, Jeklarna, Valjarna blumingstekel, Valjarna debele pločevine, Vratni podboji, Strojne delavnice, Remontne delavnice, Vzdrževanje in Transport.

Zaradi visoke inflacije in močno spreminjajočih pogojev proizvodnje in trženja so primerljivi rezultati dveh obdobji pomanjkljivi in ne dajejo dovolj realne slike za ugotavljanje dejanskega stanja, zato bomo primerjali nekatere elemente celotnega prihodka in njegove razporeditve z zadnjim trimesečjem 1984. leta.

V prvem trimesečju 1985 smo prodali 848 ton oziroma 1 % več izdelkov osnovne dejavnosti ter realizirali za 1.854 milijonov dinarjev ali za 17 % več prihodka iz tega naslova (izpad realizacije zaradi nižje dosežene cene v izvozu je v letošnjem trimesečju večji).

Skupna proizvodnja je bila v obdobju januar—marec 1985 za 7.394 ton ali za 2 % manjša kot v omenjenem primerjalnem obdobju.

Stroški porabljenih surovin in materiala so bili v prvem trimesečju 1985 večji za 32 %. Močno so se povečali stroški energije, in sicer za 66 %,

čemur so vzrok tudi velike vremenske težave v mesecu januarju. Stroški transporta pa so se povečali za 17 %. Amortizacija je večja za 64 %. V letošnjem letu moramo, v skladu z zakonom o amortizaciji, obračunavati tudi obrabo osnovnih sredstev zaradi večžimenskega obratovanja.

V strukturi celotnega prihodka za zadnje tri mesece 1984 predstavljajo stroški porabljenih surovin in materiala 40 %, stroški energije 12 %, amortizacija 5 %, del čistega dohodka za osebne dohodke pa 6,8 %.

V prvem trimesečju 1985 je bila struktura v celotnem prihodu naslednja: stroški porabljenih surovin in materiala 47 %, energije 18 %, amortizacija 8 %, del čistega dohodka za osebne dohodke pa 6,1 %.

Ob upoštevanju samo omenjenih strukturnih deležev v letošnjem trimesečju, ki predstavljajo skupaj 79 % celotnega prihodka, vidimo, da je rezultat bistvo lo slabši, kot doseženi v zadnjem trimesečju 1984.

Enaka gibanja med realizacijo ter stroški vhodnih surovin smo ugotovljali že v vsej prvi polovici letošnjega leta.

Vzroki izgube v prvem trimesečju so torej visoki stroški porabljenih surovin in energije ter izpad prihodka zaradi nedoseganja planirane strukture prodanih izdelkov (6 %) in večjega izpada prihodka od izvoza, kot je bilo načrtovano.

CELOTNI PRIHODEK IN NJEGOVA DELITEV

(v milij. din)

	Plan I.-III. 85	Doseženo I.-III. 84	Doseženo I.-III. 85	Indeks (3:1)	Indeks (3:2)
	(1)	(2)	(3)	(3:1)	(3:2)
Celotni prihodek	20.050	9.527	17.290	86,2	181,5
Stroški in spremembe v zalogah	17.433	9.343	15.595	89,5	
Dohodek	2.617	184	1.695	64,8	
Obveznosti iz dohodka	1.093	622	917	83,9	
Čisti dohodek	1.524	438	778	51,1	
— OD	1.137	555	1.049	92,3	189,0
— stanovanjski prisp.	35	1	18	51,4	
— skladi	389	6	262	67,4	
Izguba	-37	-1.000	-551	-	55,1

PRIPOMBE IN DOPOLNITVE NA DOLGOROČNE USMERITVE RAZVOJA SOZD SŽ

Skoraj dva meseca je bil v široki obravnavi osnutek dolgoročnih usmeritev Slovenskih železarn. Razprava je v tem času tekla predvsem v samoupravnih organih — delavskih svetih delovnih organizacij, pa tudi v poslovnih in strokovnih organih. Posebej naj omenimo razpravo na problem-ski konferenci ZK. V večini razprav ni bilo bistvenih pripomb na vsebino dolgoročnih usmeritev in dobili smo le nekaj dopolnitev. Te dopolnitve so v pisni obliki posredovale Železarna Jesenice, konferenca ZK in Splošno združenje kovinske predelave, ustno pa še posamezne predelovalne delovne organizacije. Te dolgoročne usmeritve SOZD bo skupaj z dopolnitvami obravnaval delavski svet SOZD Slovenske železarn na svoji 6. seji prihod-nji teden.

Pripombe Železarn Jesenice se nanašajo zlasti na predelavo v okviru Železarn in s tem večjo finalizacijo izdelkov, večjo finalizacijo obdelave odlitkov, širšo obdelavo energije in v vzdrževanju ter enotnejšo akcijo nabave surovin. Menimo, da je potrebno podrobneje pojasniti predvsem večjo finalizacijo izdelkov. Za Železarno Jesenice smo predlagali, da ne bi šla v predelavo izven črne metalurgije. Od železarn naj bi tako večjo predelavo razvila predvsem Železarna Ravne, ki jo ima razvito v večji meri že danes. Večja stopnja predelave, zlasti pa predelani izdelki, zahtevajo povsem drugačne nastope na tržišču. Zahtevajo tudi precej višje stroške dela in priprava dolgoročnih usmeritev je pokazala, da se vrsta naših delovnih organizacij ukvarja z razvojem razmeroma majhnih količin izdelkov. To je nesmotno, zato je dan poudarek temu, da ni zadosti, da znamo določiti izdelke narediti, marveč ga je treba narediti ekonomično. Tega se zaveda tudi Železarna Jesenice, saj v dopolnitvah poudarja specializacijo proizvodnega programa v okviru SOZD in se omejuje na predelavo tretje in četrte stopnje. Približno to smo mislili tudi sami, ko smo menili, naj bi šli v smeri »višje kvalitete in večje stopnje metalurške predelave«, s čimer smo želeli poudariti, da naj se Železarna v prihodnjih letih posveti predvsem problemom pridobivanja jekla ter predelavi tam, kjer je to res smiselno (od krojenja pločevine do novih izdelkov). Zato se v besedilu izpusti besedica »metalurška« in ostane le predelava. V vsakem primeru pa moramo predelavo, ne samo na Jesenicah, temveč tudi drugje, smiselno dokazati, obenem pa v okviru SOZD prevzeti tveganje posameznih DO zaradi večje specializacije proizvodnje.

Strinjamo se z večjo stopnjo obdelave jeklenih odlitkov; vendar ponovno opozarjamo na potrebnost temeljite analize trga in upoštevanje razvoja drugih dveh slovenskih livarn. Energetika in vzdrževanje sta zajeta premalo celovito in bomo to popravili v planu.

Razprave in sklepi problemske konference ZK so pokazali strinjano z izhodišči usmeritev, posebej še z vlogo Slovenskih železarn kot kvalitetne vodilne organizacije. V ta namen so posebej poudarili pomembnost tehnologije ter medsebojnih ekonomskih odnosov, ki naj spodbujajo smotno delitev dela, finalizacijo, izvoz itd. Posebej je treba krepiti inovacijsko dejavnost tako v proizvodnji kot tudi drugih dejavnostih.

Okrepiti je treba skupna vlaganja v najbolj smotne naložbe. Poudarjeno je bilo gospodarjenje s sredstvi in reševanje likvidnosti poslovanja ter večje vključevanje SOZD v zunanjetrgovinsko dejavnost. Poseben poudarek je bil dan razvoju računalniško podprtih informacijskih sistemov v DO in SOZD ter nagrajevanje po delu, zlasti se nagrajevanje ustvarjalnega dela. Prav tako naj bi bolj fleksibilno prilagajali organiziranost potrebam poslovanja in borbi za večjo uspešnost poslovanja. Vse-skozi pa je vidna v razpravi in stališ-ših težnja po večjem in hitrejšem doseganju skupnih učinkov SOZD kot celote.

Predelovalne DO so podale zlasti željo po čim ustreznejši oskrbi s surovinami, tako količinsko kot kvalitno in pripravljenost, da se problem njihove oskrbe skupno rešuje v okviru SOZD, pa čeprav ne samo iz virov železarn v SOZD.

Splošno združenje kovinske predelave je dalo dve pripombi: strinja-jo se z zamisljivo razvoja v metalurškem delu, bojijo pa se, da bi se v preveliki meri širili v predelavo. Ocenjujemo, da je ta bojazen odveč, saj bi širili predvsem predelavo, ki je danes ni nikjer, zanjo trošili raz-meroma manjše količine jekla ter jo dosegali predvsem z večjo poveza-nostjo s kovinsko predelavo.

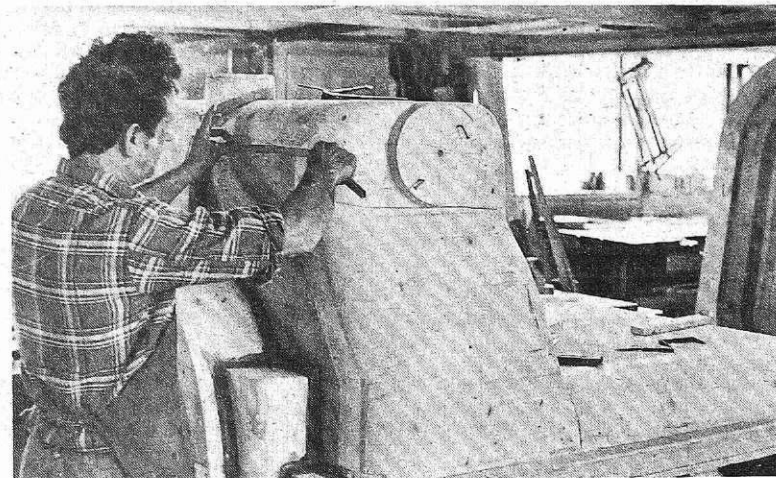
Pripravlja se dolgoročni plan. Le-ta naj bi podrobneje prikazal neka-tere elemente dolgoročnih odločitev, zlasti še posledice investicijskih in drugih odločitev. Plani bodo pripra-vljeni do junija ter sprejeti septem-bra. Kljub začetku izdelave še dru-gih planskih dokumentov je smisel-

no in potrebno takoj pričeti z izvaja-njem dolgoročnih usmeritev.

Podrobneje je potrebno obravna-vati in pripraviti rešitve za nasled-nja širša področja:

- tehnološki razvoj,
- opredelitev propulzivnih pro-gramov v predelavi,
- dolgoročna oskrba s surovina-mi in energijo,
- razvoj kadrov,
- razvoj »prodaje znanja«,
- organiziranje in integracije.

Izbrani projekti zahtevajo sodelo-vanje različnih služb na ravni SOZD, DO in TOZD. Zanje bo treba opredeliti nosilce, ki bodo v enem do de-h mesecih pripravili podroben predlog vsebine, sodelavcev in ro-

Modelni mizar (foto I. Kučina)

Na podlagi 39. člena zakona o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovnih organov v organizacijah združenega dela volilna komisija Železarn Jesenice

RAZGLAŠA

izid volitev delegatov in članov organov upravljanja temeljnih organi-zacij, delovnih skupnosti in Železarn.

23. aprila je bilo v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skup-nostih Železarn 6.529 delavcev, ki so imeli volilno pravico. Za predla-gane kandidate je glasovalo 5.426 delavcev ali 83 %. Delavci so volili:

- delegate v delavske svete temeljnih organizacij, delovnih skupnosti in delavski svet Železarn,
- delegata v odbor posebne finančne službe Železarn,
- člane v odbore samoupravne delavske kontrole temeljnih orga-nizacij in v odbor Železarn,
- člane v skupno disciplinsko komisijo,
- predsednika, 10 podpredsednikov in 18 članov z liste zbora zdru-ženega dela v skupno disciplinsko komisijo.

V temeljni organizaciji Valjarna žice in profilov so delavci volili delegate v delegacijo za zbor združenega dela in delegate v delegacije SIS družbenih dejavnosti.

V delovni skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje pa so volili delegate v delegacijo za zbor združenega dela.

V tabeli je prikazana volilna udeležba in rezultati volitev po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

TOZD — delovna skupnost	volilnih upravičen.	udeležba	%
Plavž	207	170	82,1
Jeklarna	658	503	76,4
Livarna	78	72	92,3
Valj. bluming-štel	344	284	82,5
Valj. debele pločevine	193	154	79,7
Valj. žice in profilov	163	140	85,8
Hladna valjarna Bela	270	216	80,0
Hladna valjarna Jesenice	203	169	83,2
Žičarna	223	188	84,3
Profilarna	66	58	87,8
Vratni podboji	54	52	96,2
Jeklovlek	143	122	85,3
Elektrode	244	215	88,1
Želbljarna	84	75	89,2
Monter	307	234	76,2
Strojne delavnice	308	268	87,0
Remontne delavnice	513	443	86,3
Vzdrževanje	566	473	83,5
Energetika	235	203	86,3
Transport	371	289	77,8
Družbena prehrana	177	153	86,4
KO-FI	306	259	84,6
KSI	329	258	78,4
ETN	487	425	87,2
ŽELEZARNA	6529	5423	83,0

V vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih so predla-gani kandidati dobili potrebno večino glasov in so izvoljeni v organe, za katere so kandidirali.

Potrebne večine glasov pa nista dobila kandidata temeljne organi-zacije Jeklarna za delegata v odbor posebne finančne službe Železarn in v odboru samoupravne delavske kontrole Železarn.

Vsi kandidati, ki so bili izvoljeni s potrebno večino glasov za mar-datno obdobje 1985/1987, so še prejeli potrdilo o izvolitvi.

Volilna komisija Železarn

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 13. DO 19. MAJA

13. maja, Janez BEGEŠ, vodja TOZD Elektrode, Lesce, Na trati štev. 59 tel. št. 74-766.
14. maja, Janez BIČEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarca 9, tel. št. 83-193.
15. maja, Stanko ČOP, vodja invest. razvoja, Žirovnica 90/a, tel. št. 80-036.
16. maja, Zdravko ČRV, vodja invest. razvoja, Jesenice, Cesta 1. maja 32 tel. doma 2660.
17. maja, Drago FINŽGAR, vodja TOZD Valjarna žice, Begunje 128/b.
18. maja, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22/b, tel. št. 80-333.
19. maja, Marin GABROVŠEK, član PO, Bled, Ribenska 8/c, tel. št. 78-157.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma.

Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja za pažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva pod-predsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 13. 5.	MARJAN ERMAN	EDO KAVČIČ
TOREK — 14. 5.	IVAN SLAMNIK	MILAN RAVNIK
SREDA — 15. 5.	VLADO REPE	FRANC ARNEŽ
ČETRTEK — 16. 5.	AVGUST NOVŠAK	MIROSLAV ZUPAN
PETEK — 17. 5.	ALOJZ SLIVNIK	IVAN ŠENVETER
SOBOTA — 18. 5.	STANE MENCINGER	STANE ERŽEN
NEDELJA — 19. 5.	BERTI KRAPEŽ	IGOR MEŽEK

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3551
vezni telefon je: 2317
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 06.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 06.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 06.00 ure
Predaja poslov se izvede na vodstvu TOZD Vzdrževanje, oziroma v sobi de-žurnega vzdrževanja.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 13. do 18. maja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

DISPANZER ZA BORCE: dr. Ivica Vreš od 6,30 do 8. ure.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratne ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

V soboto, 18. maja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Štražar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

ZA BORCE: od 11. do 12. ure.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

ZA VATROSTALNO: od 15,30 do 16,30.

V soboto, 18. maja, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. Be-la Gazafi.

RAZPORED DEŽURSTVA V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

11. in 12. maja, Ivan KLOKOČOVNIK, Kurirska 1/a, Jesenice, tel. št. 83-830.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarn 34-65.

V preostalem času do ponedeljka do 6. ure jutraj je dežurni dosegljiv na domu.

PREGLED ODSOTNOSTI

	MESEC MAREC				I. TROMESEČJE LETA 1985			
	bol.	dop.	ost.	SKUPAJ	bol.	dop.	ost.	SKUPAJ
	%	%	%	%	%	%	%	%
PLAVŽ	5,51	4,49	0,80	10,80	5,44	7,03	0,77	13,24
JEKLARNA	6,41	5,22	0,78	12,41	5,61	9,05	0,80	15,46
LIVARNA	3,32	4,51	0,51	8,34	4,06	7,98	0,37	12,41
VALJ.BL.ŠT.	6,96	5,00	0,78	12,74	5,57	10,28	0,51	16,36
VALJ.ŽICE	5,30	5,95	1,33	12,58	5,76	9,23	1,49	16,48
VALJ.DEB.PL.	6,50	5,77	0,73	13,00	6,73	7,41	0,62	14,76
HL.VALJ.BELA	4,17	4,87	1,34	10,38	4,21	8,45	1,16	13,82
HL.VALJ.JES.	3,78	6,30	0,90	10,98	4,61	9,03	0,79	14,43
ŽIČARNA	4,84	5,69	1,04	11,57	5,33	9,35	1,13	15,81
PROFILARNA	10,80	4,84	0,95	16,59	8,15	7,83	1,09	17,07
V RATNI PODBOJI	8,32	3,32	0,27	11,91	7,85	11,03	0,17	19,05
JEKLOVLEK	9,04	5,41	0,41	14,86	7,20	8,62	0,43	16,25
ELEKTRODE	8,67	4,83	0,35	13,85	8,50	6,28	0,40	15,18
ŽELBLJARNA	7,60	6,16	1,30	15,06	8,04	8,21	1,48	17,73
STROJ.DELAV.	8,79	4,64	0,65	14,08	8,06	8,33	0,87	17,26
REMONT.DELAV.	7,39	5,00	0,56	12,95	6,58	7,82	0,95	15,35
VZDRŽEVANJE	6,75	4,13	0,80	11,68	5,88	7,33	0,85	14,06
ENERGETIKA	3,65	4,55	0,34	8,54	3,60	7,86	0,39	11,85
TRANSPORT	5,17	5,51	0,45	11,13	5,92	8,27	0,66	14,85
DS KO-FI	7,69	3,85	0,66	12,20	6,81	7,96	0,67	15,44
DS K S I	7,52	5,34	1,12	13,98	7,07	7,79	1,18	16,04
DS E T N	5,68	3,74	0,85	10,27	5,36	7,12	0,78	13,26
DRUŽ.PREH.	10,72	5,18	0,17	16,07	10,74	8,06	0,22	19,02
ŽELEZARNA	6,57	4,90	0,75	12,22	6,17	8,17	0,80	15,14

... O NEKRITIH IZGUBAH PO ZAKLJUČNIH RAČUNIH ZA LETO 1984

Zbor združenega dela in zbor občin Skupščine SR Slovenije sta na seah 17. aprila letos obravnavala poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o nekritih izgubah po zaključnih računih za leto 1984 in možnostih za njihovo pokritje. Uvodno pojasnilo je podal podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Janez Bohorič, sprejeti pa so bili naslednji sklepi:

1. Zbor združenega dela in zbor občin Skupščine SR Slovenije sta prejela poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o nekritih izgubah po zaključnih računih za leto 1984 in možnostih za njihovo okritje skupaj z ugotovitvami in priporočili Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

2. Zbora sta ugotovila, da so se klepi in priporočila zbora, sprejei ob obravnavi te problematike v adnjih treh letih, uresničevali tako v organizacijah združenega dela, Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije, Gospodarski zbornici Slovenije, skladu skupnih rezerv gospodarstva Slovenije, Službi družbenega knjigovodstva in temeljnih bankah, kar vse je prispevalo k doseganju pozitivnih premikov v smeri odpravljanja vzrokov za nastajanje izgub in njihovega pokrivanja. Zaradi tega ima gospodarstvo kot tudi družbene dejavnosti v letu 1984 manjši skupen obseg izgub in skupen obseg nepopravičnih izgub kot leto prej.

3. Tudi v prihodnje bo potrebno aktivno preprečevati motnje v organizacijah združenega dela ter pri tem upoštevati že sprejete sklepe in priporočila zbora. Za odpravo motenj v gospodarstvu in nastajanje izgub bo potrebno odločneje izpeljati naslednje aktivnosti:

— organizacije združenega dela, ki poslujejo na meji rentabilnosti, morajo svoje poslovanje temeljito analizirati in pravočasno odstraniti vzroke za nastajanje motenj,

— organizacije združenega dela, ki so po zaključnih računih izkazale izgube, morajo takoj pripraviti kvalitetne sanacijske programe na osnovi družbenih usmeritev in potreb po prilagoditvi proizvodnje zahtevam tujega in domačega trga. Pri tem je potrebno upoštevati, da je smiselno nadaljevati le s proizvodnjo, ki je tržno zanimiva in dohodkovno učinkovita. Zaostriti je potrebno odgovornost tistih, ki so zadolženi za pripravo in izvajanje sanacijskih programov,

— v organizacijah združenega dela, ki bodo izkazovale nepokrito izgubo, je potrebno še v večji meri kot doslej iskati sredstva za pokrivanje izgub znotraj njihovih organizacijskih, reprodukcijskih in drugih poslovnih povezav. Šele, ko bodo uporabljena vsa sredstva rezerv v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela ter izkoriščene možnosti za kritje izgub v teh povezavah, se lahko v pokrivanje izgub vključijo skladi rezerv družbenopolitičnih skupnosti. Poslovne banke naj s politiko reprogramiranja, moratoriji na kredite in drugimi oblikami zmanjševanja obveznosti organizacij združenega dela prispevajo k sanaciji stanja predvsem pri tistih organizacijah združenega dela, ki imajo perspektivne proizvodne programe,

— v organizacijah združenega dela, kjer se izguba pojavlja že več let in kjer ni možnosti, da se na osnovi sprejetih sanacijskih programov problemi rešijo, je potrebno te ponovno vsestransko preveriti. Če tudi z dopolnjenimi programi ni možna uspešna sanacija, je potrebno odločneje kot doslej pristopiti k likvidaciji oziroma stečajni take organizacije. Pri tem pa je potrebno poskrbeti za tako zaposlitev delavcev teh organizacij združenega dela, da si bodo delavci z delom zagotavljali socialno varnost.

4. Zbor je bil seznanjen tudi z aktivnostmi pri saniranju položaja IMV Novo mesto, Iskre-Telematike Kranj in Gorenje Titovo Velenje. Za odpravo motenj je potrebno izpeljati naslednje aktivnosti:

— IMV Novo mesto: Podprte so bile številne aktivnosti in prizadevanja za saniranje stanja v tej organizaciji. Aktivnosti je treba usmeriti v vsebinsko sanacijo poslovanja in v iskanje ter zagotovitev takšnih programov in organiziranosti poslovanja, ki bodo resnično privedli do trajne sanacije. Zato je treba ponovno preveriti razvojni program ter poiskati možnosti sodelovanja s sorodnimi organizacijami združenega dela, več

pozornosti kot doslej pa posvetiti iskanju notranjih rezerv, zlasti je treba opustiti nerentabilne programe, reorganizirati službe, da bi povečali učinkovitost poslovanja in gospodarjenja ter prilagoditi samoupravno organiziranost potrebam učinkovitega uresničevanja sanacije.

— Iskra — Telematika Kranj: Čimprej je potrebno izdelati sanacijski program za trajno odpravo motenj, pri tem pa posebno skrb posvetiti kvaliteti izdelkov in tehnično-tehnološkemu razvoju. V odpravo motenj se mora v večji meri vključiti celotna sestavljena organizacija združenega dela Iskra.

— Gorenje — Titovo Velenje: Kljub doseženim pozitivnim rezultatom v poslovanju je potrebno v Gorenju vložiti vse napore, da se težave, kot so obseg deviznih dolgov, nastalih v preteklosti, in zastoj pri modernizaciji proizvodnje, čim odločneje rešijo.

5. Delavci v organizacijah združenega dela, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije, Služba družbenega knjigovodstva in temeljne banke naj na podlagi dosežanih in teh sklepov nadaljujejo z aktivnostmi za odpravo motenj v poslovanju in odpravljanju vzrokov za nastajanje izgub. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj o tem poroča zboru ob obravnavi poročila o izvajanju resolucije v letu 1985.

POROČILO O NALOŽBAH V LETU 1984

Služba za razvoj in raziskave na ravni SOZD je za 6. sejo delavskega sveta SOZD Slovenske železarnice, ki bo 16. maja v Kropi, pripravila poročilo o investicijah v letu 1984:

Realizacija investicij v letu 1984:		(v 000 din)	
DO	Plan	Realizacija	%
1.1. Železarna Jesenice	6.700.000	4.437.283	66
1.2. Železarna Ravne	1.700.000	1.428.248	84
1.3. Železarna Štore	1.200.000	1.002.072	84
1. Železarni skupaj	9.600.000	6.867.603	72
2.1. Veriga	287.000	281.380	98
2.2. Plamen	85.000	139.031	164
2.3. Tovil	13.000	7.899	61
2.4. Žična	51.000	48.083	94
2. Predelovalci skupaj	436.000	476.393	109
3. MI	13.409	21.633	161
1+2+3 Skupaj	10.049.400	7.365.629	73

Investicijska vlaganja v Slovenskih železarnah v letu 1984 so se nanašala predvsem na naložbe, pričete že v prejšnjih letih. Posebej je potrebno poudariti, da je končno pričeta naložba v Železarni Jesenice, to je dolgo načrtovana in nujna modernizacija proizvodnje jekla, ki pomeni za Jesenice pogoj, da se opusti tehnološko zastareli način pridobivanja jekla po Siemens-Martinovem postopku. Zamenjal ga bo elektropostopek v sodobnih elektroobločnih pečeh v jeklarni 2.

Tudi v Železarni Štore so pričeli v letu 1984 s povečanjem kapacitet za proizvodnjo jekla, kar je prioriteta naložba v okviru SOZD SZ.

Na področju predelave ni bila pričeta nobena pomembnejša naložba, čeprav smo v srednjeročnem planu razvoja predvidevali prestrukturiranje proizvodnje kvalitetno tudi na predelovalnem področju.

Poraba sredstev v letu 1984 za naložbe je v Slovenskih železarnah znašala 7.365.629.000 din.

Realizacija investicij v letu 1984: tabela:

Največ sredstev v letu 1984 je bilo plačanih za jeklarno 2 v Železarni Jesenice, in sicer 2.476 mio din, v Železarni Štore za povečanje kapacitet jeklarne 524,7 mio din in v Železarni Ravne 841,3 mio din.

Uresničitev načrtovanih naložb je v SOZD SZ le 73 %, kar je ob upoštevanju inflacije slabo, pri angažiranih sredstvih pa je slika boljša, vendar se težave pri realizaciji naložb vsako leto nadaljujejo. Naložbe so pripravljene bolje kot v preteklih letih, vendar se kljub temu pri realizaciji vedno bolj zapleta. Težave so s stalnimi podražitvami, zmanjkuje finančnega kritja, domači dobavitelji se ne držijo dobavnih rokov ipd.

Preboda na plavžu (foto I. Kučina)

25. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Remontne delavnice Miha Šlibar je 22. aprila sklical 25., zadnjo sejo delavskega sveta temeljne organizacije v tej mandatni dobi. Vse sklepe prejšnje seje, razen dveh, ki se še izvajata, so uresničili.

Na predlog odbora za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarnice so sprejeli sklep, da se s 1. majem sejnino povišajo s 100 na 200 din za vse delavce Železarnice, ki so na seji izven delovnega časa.

Na predlog osnovne organizacije sindikata so potrdili volilno komisijo TOZD Remontne delavnice v sestavi: Primož Žvab, Marko Žmitek, Janez Beden, Mojca Čeh, Andreja Mlakar in Emā Verdikon.

Zavrnili so ugovor delavce iz obrata elektro remontne delavnice na sklep skupne disciplinske komisije in potrdili odločbo skupne disciplinske komisije.

Obravnavali so zahtevo za varstvo pravic dveh delavcev obrata RTA zaradi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD glede izbora obratnega vzdrževalca VMR specialista. Ugotovili so, da je bil postopek pri objavi

prostitih del in nalog nepravilen, zato se sklep odbora za delovna razmerja razveljavi, s tem pa se ugodi zahtevam za varstvo pravic. Objave ne bodo ponovili do sprejema normativnih sprememb v obratu RTA, oziroma bodo v RTA izvedli prerazporeditve.

Delegati so potrdili nove prodajne cene temeljne organizacije za leto 1985 z veljavnostjo od 22. aprila 1985 dalje.

Na pripombo delegata SDS HIP delavski svet zahteva od splošne varnostne službe odgovore na naslednja vprašanja:

— Zakaj ni bilo objavljeno, da bo glavni vhod na Javorniku zaprt?

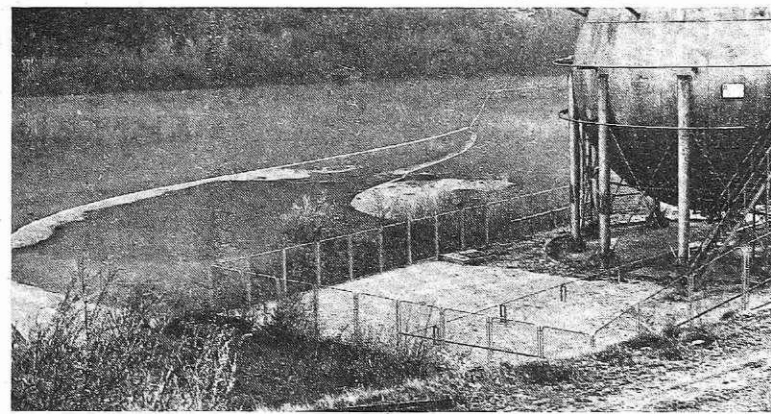
— Do kdaj bo glavni vhod zaprt?

— V času zapore naj bo glavni vhod za pešce odprt.

ZK

EKOLOŠKI IZGREDI ZARADI NAFTNIH DERIVATOV PRI NAS IN DRUGJE

Vse pogostejše slišimo ali beremo o onesnaževanju okolja zaradi nepravilnega ali celo malomarnega ravnanja z naftnimi derivati, to je predvsem mineralnimi olji vseh vrst, izdelki za plastične mase, mazutom, odpornimi materiali, ko so oljne gošče, masti, koncentrirani emulziji, odpadki halogenih ogljikovodikov — piralenom in podobno. Marsikdo se bo vprašal, ali so onesnaževanja res vse pogostejša, ali smo le bolj obveščeni. Žal je res, da so ti ekološki izgredi ali nesreče posebno z naftnimi derivati vse pogostejši kljub vedno večji ekološki osveščenosti o možnih posledicah.

Posnemanje mazutnega madeža (foto I. Kučina)

Posledice onesnaževanja okolja z naftnimi derivati so daljnosežne. Najbolj in najhitreje jih občutimo pri onesnaževanju pitne vode, kot je bilo to letos v Ljubljani zaradi razlita petroleja v Škofji Loki, zaradi fenolov, ali zaradi razlita nafte in podobno v turističnih krajih ob morju, manj vidno, a nič manj nevarno pa je onesnaževanje zraka zaradi zgozrevanja nafte in naftnih derivatov, zaradi izpušnih plinov, ki tvorijo fotokemičen smog, ki nezažrno uničuje gozdove. O vsem tem je bilo izrečenih mnogo besed, poteka vrsta raziskav, katerih dognanja in priporočila pa se prepočasno vključujejo v vsakdanje življenje.

KAKO JE PRI NAS V ŽELEZARNI?

Razen vrste nevarnih snovi, razstreliv, jedkih, vnetljivih kemikalij, tehničnih plinov potrebujemo v Železarni Jesenice tudi veliko raznih goriv, predvsem kurilna olja, mazut in prek 60 vrst raznih mineralnih olj, ki jih letno porabimo več sto ton. Ravnanje s povratnimi količinami starih olj je pri nas v Železarni v glavnem dobro dogovorjeno s navodilom za zbiranje in odpravo odpadnih olj ter sežigom oljnih gošč od 1983. leta. Letno zberemo okrog 130 ton starih olj, lahko pa bi jih še več. Oljnih gošč kljub prizadevanjem po prvih poizkusih zaradi vrste zadržkov ne sežigamo več v sežigalnici KOGP Kranj, ker je zaradi okvar potrebna temeljite obnove. Za rešitev problemov z oljnimi goščami, ki so ekološko najbolj pereče, je zadolžena strokovna skupina. Prvi poskusi sežigov v pečeh Železarnice so dali vzpodbudne rezultate, energetiki in ekologi pa bodo morali proučiti še najprimernejšo lokacijo vseh potrebnih naprav in ostale pogoje, za doziranje in sežig. Oljne gošče iz hladne valjarne imajo kljub znatni vsebnosti vode v emulziji določeno energetsko vrednost, tako da lahko pričakujemo pozitivno bilanco sežiga. Podobno je s šaržnimi sežigi ostalih oljnih gošč posušenih z zaganjem in drugimi tovrstnimi odpadki.

Ko bodo sežigi teh odpadkov utečeni, si bomo vsaj deloma lahko odahnili pred stalno nevarnostjo onesnaževanja Save, ki preti zaradi vedno novih količin in v zadnjih letih nakopičenih količin odpadnih oljnih gošč v sodovih in raznih drugih zbiralnikih.

Podobno so možni izvori onesnaževanja vsi rezervoarji s kurilnim

oljem, mazivi, mazutom. Pozivamo vse odgovorne in zadolžene delavce, ki skrbijo za transport teh medijev, da se ravna po predpisanih splošnih navodilih in po poslovniki. Kajti tudi ob še tako vestnem delu in nadzoru naprav pride do nepredvidenih nesreč in okvar, katerih posledice nalagajo mnogo več dela in skrbi kot preprečevanje.

Na to nas opozarja nepredvideno onesnaženje Save v prejšnjem tednu, ko je zaradi prazničnih dni zaostale količine težkega olja — mazuta, v oljnem izločilu mazutne postaje Bela očitno izpodrinila v kanale in v Savo meteorna voda ob močnem nallvu 3. maja. Ker je v zadnjem času dobavljen mazut bolj lahkih frakcij, se v vodi ob razlitju na Savi ni strdil, temveč širil v vedno večjem madežu po gladini. Posledice smo sprva vsi prisotni z energetike, vodnogospodarskega podjetja, civilne zaštite, ekologije in gasilci nemočno opazovali, kajti v času dopustov ni bilo mogoče priklicati usposobljenih služb za preprečevanje tovrstnih onesnaženj, kot so na primer v Koprni pri DO Hidro ali DO Desinsekcija v Reki. Na Gorenjskem ni takih urgentnih ekip.

Na energično zahtevo in pobudo vodnogospodarske inšpektorice so delavci energetike ob sodelovanju gasilcev s čolnom napeljali poenostavljeno plavajočo leseno pregrado, s katero so še isti dan po razlitju zajeli glavino mazutnega madeža in ga obenem s plavajočo granulirano žlindro začeli posnemati iz vode.

S tem je bilo onesnaženje omejeno le na manjši del obrežja in struge Save, zato moramo dati priznanje vztrajnosti inšpektorice, solidni organizaciji v energetiki, predvsem pa vsestranski pomoči poklicne gasilske in reševalne čete, ki je pri tej akciji največ pomagala.

Ob koncu naj navedem splošno ugotovitev vseh, ki se srečujemo ob takih in podobnih ekoloških nesrečah, da smo nanje premalo ali povsem nepripravljeni, da sicer lahko analiziramo stanje, težko pa je v kratkem času ukrepati tako, da se omejijo ali preprečijo posledice.

Na Gorenjskem bi potrebovali opremljeno in usposobljeno ekipo, ki bi glede na čas, tako kot gasilska ekipa, lahko ukrepala. Naša naloga je, da se v okviru Železarnice, občine in Gorenjske čimprej čimbolje organiziramo.

Dragica Bezljaj, vodja odseka za ekologijo

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Strojne delavnice z dne 19. aprila

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge:

1. Vodja materialnega skladišča, šifra 7591, 9. ktg., 1 oseba
2. Režalec materiala, šifra 7594, 7. ktg., 1 oseba.

POGOJI:

ad 1) poklicna šola kovinarske ali metalurške smeri in tri leta delovnih izkušenj ter tečaj za skladiščnika

ad 2) poklicna šola — ključavničar in šest mesecev delovnih izkušenj.

Posebne prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarnice Jesenice, C. železarjev 8. Prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Energetika

PONOVNO OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge za nedoločen čas

1. varilec — specialist, šifra 3244, D-4, 10. ktg., 1 oseba
2. pomočnik strojnika Thv, 3233, D-3, 6. ktg., 5 oseb

prosta dela in naloge za določen čas (1 leto)

3. pomočnik strojnika stikalničarja HE Zasip, 3126, D-2, 5 ktg., 1 oseba

POGOJI: Ad. 1) dokončana triletna poklicna šola — varilec, tri leta delovnih izkušenj pri varjenju visokotlačnih vodov in posod,

— ad. 2) dokončana triletna poklicna šola kovinarske stroke,

— ad. 3) dokončana osnovna šola.

UČENCI DRUGIH LETNIKOV CSUI SO RAZISKOVALI ONESNAŽENOST JESENIC

V torek, 23. aprila, smo imeli učenci vseh drugih letnikov naravoslovni dan. Program za ta dan je bil zelo obsežen, zato smo se učenci že nekaj dni prej seznanili s potekom, se razdelili po skupinah in dobili vsak svojo nalogo.

Naravoslovni dan je zajemal štiri področja: biologijo, fiziko, kemijo in geografijo. Dijaki smo se do 8. ure zbrali v šoli in dobili še zadnja navodila. Vzeti smo potrebne merilne ali druge priprave in pripomočke ter se odpravili na različna kontrolna mesta: fiziki, biologi in kemiki k potoku Ukova, Jesenica in Javornik, geograf pa so imeli teh kontrolnih točk več. Tam so opravili potrebne poskuse, oziroma vzeli vzorce zraka ali vode. Nato smo se zopet zbrali v šoli, kjer so fiziki, biologi in kemiki uredili dobljene rezultate, kemike pa je čakalo še naporno laboratorijsko delo. Ob pol enih je sledilo poročanje, tako da smo se učenci lahko seznanili z delom prav vseh skupin. Pa si podrobneje ogledmo delo in rezultate drugošolcev.

BIOLOGIJA: Ena skupina biologov je proučevala zrak, druga pa življenje v vodah. Prvi so ugotavljali porastost z lišaji, in sicer so raziskali pas, za katerega so učenci prvih letnikov, ki so imeli naravoslovni dan tri tedne prej, ugotovili, da tam vlada lišajska praznina. Ne smemo namreč pozabiti, da so lišaji pokazatelji onesnaženosti zraka. Ta pas poteka od naše šole do spodnje bencinske črpalke in zajema ves desni breg Save do Javornika, zgornji del Jesenice ter Tomšičevo do Straže. Učenci so ugotovili, da lišajske praznine ni, ampak so lišaji na kamnih in v globljih razpokah, ponekod pa so naleteli celo na skorjaste lišaje. Te ugotovitve dokazujejo, da zrak ni pretirano onesnažen (po onesnaženosti so Jesenice na 32. mestu). K temu mnogo pripomore tudi lega Jesenic, saj v dolini skoraj vedno pihajo vetrovi.

Druga skupina biologov je iskala žive prebivalce pritokov Save. Zaradi taljenja snega je bila voda kalna in precej visoka, zato niso dobili toliko organizmov, kot bi jih sicer lahko. Učenci so ugotovili, da je v vodi največ ličink enodnevnic, in sicer: ličinke s ploščatim prerezom, kjer je dobro vidna zasnova za krila in škrge (to pomeni čisto in bolj deročo vodo), ličinke z okroglim prerezom (to pomeni zmerno onesnaženo vodo ali nižinsko vodo s počasnejšim tokom), ličinke ecdyonurus... Ugotovili so tudi veliko raznolikost alg: kremenast alge, zelene alge, zelene nitaste alge — ulotriks, enocelične jarmovke. Med algami so opazili tudi skupino miġetalkarjev in več ličink dvočrtilcev.

Dijaki so ugotovili, da je voda kar precej onesnažena. Ker pa je vodni tok hiter in močan, obenem pa je za-

radi nizke temperature vode večja tudi količina kisika v njej, kar je posledica taljenja snega, so našli kar precej organizmov. Sklepajo, da ob upadu vode v poletnih mesecih v vodi ne bi našli vseh teh organizmov.

FIZIKA: Fiziki so merili, oziroma računali volumski pretok vode. Njihovo delo pa je bilo oteženo zaradi različnih globlin vode, obenem pa tudi zaradi različnih odpadkov in ovir v vodi. Na razdalji enega metra so na petih mestih izmerili globino vode in izračunali površino preseka. Nato so po vodi spuščali lesene palice, ob tem pa merili prepotovano razdaljo in čas, iz česar so lahko izračunali hitrost vode. Končni rezultat — volumski tok so dobili tako, da so površino pomnožili s hitrostjo ($Q = S \cdot v$). Pretok je v onesnaženejših vodah manjši kot v čistejših. Glede na rezultate bi lahko razvrstili potoke od najčistejšega do najonesnaženejšega takole: Ukova, Jesenica, Javornik.

KEMIJA: Kemiki so v laboratoriju ugotavljali količino raznih pokazateljev onesnaženosti vode v osmih različnih vzorcih vode. Izmerili so tudi PH vode, ki se je gibal od 8,4 do 8,7, torej ima voda nekoliko bazičen značaj.

GEOGRAFIJA: Geografi so bili razdeljeni v tri skupine. Prva je proučevala onesnaženost zraka zaradi prometa. Na nekaj mestih so dve uri šteli promet in ugotovili, da zrak ni preveč onesnažen z izpušnimi plini, saj je poprečna gostota 124 vozil na uro. Seveda pa moramo upoštevati, da promet ni vedno enako gost, toda kljub temu ugotovitev, da zrak onesnažuje predvsem železarski dim, velja.

Druga skupina je raziskovala onesnaženost zraka z meritvami. Na več odzemnih mestih so za eno uro izpostavili petrijevko, v kateri je bil filtrirni papir, premazan z oljem. Nato so prešteli prašne delce in ugotovili, da je največja onesnaženost zraka na avtobusni postaji pred Železarno (126 delcev/cm³) ter na avtobusni postaji na Beli (120 delcev/cm³).

6. PIONIRSKA PROBLEMSKA KONFERENCA V KRANJU

V petek, 12. aprila, in soboto, 13. aprila, je na Planini pri Kranju potekala 6. pionirska problemska konferenca, na temo »Pionir in prosti čas.«

Iz vsake občine sta na konferenco prispela dva člana oziroma delegata in mentor pionirske organizacije.

Najprej je bila na programu plenarna seja. Pogovarjali smo se o ko-

rm²), najmanj pa pod Mežaklo nasproti drsališča (28 delcev/cm³), oziroma na parkirišču pred bolnišnico (22 delcev/cm³). Tretja skupina je ugotavljala značilne površinske oblike (struga, nanos, prodna ravnina), izrabo tal v neposredni okolici (travniki, njive, gozd, pozidana zemljišča, promet), izrabo vode (za energijo, za oskrbo z vodo...) in glavne onesnaževalce v neposredni okolici (kanalizacija, trdni odpadki, industrija, gradbeni material...).

Za konec pa se seznanimo še z rezultati skupine, ki je imela nekoliko drugačno delo. Obiskali so klavnico, bolnišnico, občino in Železarno Jesenice in tam povprašali, kako poskrbijo za svoje odpadke. V klavnici zapoljevo vsako leto približno 35.000 glav živine, od tega jim ostane 45 % odpadkov. Blato in ostale mehke odpadke zbira v gnojni jami, kri in voda odtekata po kanalizaciji v čistilno napravo (ki jo uporablja tudi bolnišnica), rogove, parklje in kosti odlagajo v kontejnerje, ki jih Koteks odvažajo in uporablja za izdelovanje mesne moke in živilske krme, loj prekuhajo in ga pošiljajo v Zlatorog, kože pa nasolijo in pošiljajo v Koteks. V bolnišnici imajo več vrst odpadkov: gospodinjne odpadke zavezane v plastične vreče odlagajo v kontejner, steklo zbira v posebnem kontejnerju, papir, plastične steklenice, odpadke iz kuhinje oddajajo kot pomije, odpadke iz laboratorija razkužijo in spustijo v kanalizacijo, razne kemikalije predstavljajo problem, ker so v njih nekatere strupene snovi. Razvijalci gredo v kanalizacijo, fiksir pa v predelavo, uporabljeni sanitetni material sežigajo v peči, prav tako neuporabljena zdravila.

Železarna Jesenice je, kot vemo, eden največjih onesnaževalcev okolja v jeseniški občini. Onesnaževalci so predvsem plini in prah. Prah vrnejo v proizvodnjo, oziroma ga pošiljajo v cementarno Anhovo, del plina pa se uporablja za ogrevanje mesta. Onesnaževanje bi lahko še bolj omejili, če ne bi bilo težav pri uvozu zaščitne opreme.

Verjetno ste marsikaj od tega že vedeli, mogoče pa ste izvedeli tudi kaj novega. Učenci smo bili z rezultati in svojim delom zadovoljni. Upamo, da so bili tudi učitelji in da ste tudi vi!

Irina Vauhnik,
2. N.CSUI

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

PREHRANA V IZJEMNIH POGOJIH

Alpska kislica je sorodnica navadne kislice. Požene temno rdeče liste, ki okoli planinskih staj skopni sneg. Njene liste, ki so precej veliki, kisajo podobno kot zelje. Starejši listi so grenkega okusa in planšarji zavijajo vanje maslo, da se ne pokvari.

Namesto gojene čebule nabirajo in jedo ponekod po Jugoslaviji čemaž ali gozdni česen. Sesekljani listi ali čebulice, dodani mesu, juham, prikuham ali solatam, izboljšajo jedem okus in jih vitaminsko obogatijo. V večjih množinah rast čemaž v senčnih in vlažnih listnatih gozdovih in ob potokih.

Poletni luk raste pri nas v južnih in primorskih predelih. Rdeče glavičasto socvetje zraste do višine 2 m. Liste in čebulice uporabljajo Dalmatinci namesto česna kot začimbo in kot zelenjavo — od zgodnje pomladi do jeseni.

V uvodu smo spoznali, kako pomembne so beljakovine za organizem. Beljakovine gradijo celice in omogočajo normalen potek življenjskih procesov. S hrano rastlinskega izvora v celoti pokrijejo dnevne potrebe po ogljikovih hidratih, rudninskih snoveh in vitaminih. Beljakovine rastlinskega izvora so po eni strani težje prebavljive, ker jih obdajajo celulozne celične stene, po drugi strani pa v njih ne najdemo dovolj vseh tistih amino kislin, ki jih naše telo potrebuje za tvorbo specifičnih človeških beljakovin. Da ostanemo zdravi, moramo z dnevnimi obroki hrane sprejeti tretjino do polovico živalskih beljakovin. V normalnih pogojih pokrijemo potrebo po teh beljakovinah z jajci, mlekom, mesom in ribami.

V izjemnih primerih utegne prav to postati velika težava v pravilnem prehranjevanju. Spomnimo se trpljenja in umiranja internirancev v drugi svetovni vojni. Zaradi stradanja in pomanjkanja beljakovin so ljudje hujšali, postali slabokrvni, utrujeni in neodporni proti nalezljivim boleznim. Končno so se tem znakom pridružile tipične otekline, ki so se žal vse prepogosto končale s smrtjo.

Kako si bomo pomagali v izjemnih pogojih, ko mešanih vrst hrane ne bo. Nadomestek za tovrstno hrano bo treba poiskati v naravi. Meso domačih klavnih živali nadomestimo z mesom divjih živali, kot so ribe, ptice in lovna divjad (zajci, srne, jeleni). V pomanjkanju pridejo v poštev tudi lisice, jazbeci, ježi, veverice, polhi, želve, raki, školjke, polži, žabe, kače, kuščarji, kobilice ali celo bube mravelj.

V normalnih pogojih se nam tovrstna izbira upira, ko pa nastopi lakota in je vprašanje preživetja, bomo segli tudi po tej hrani. Tudi ta hrana ima dovolj polnovrednih beljakovin. Analiza nam pokaže naslednje vrednosti: na 100 gr mesa dobimo pri: jazbecu 16 gr beljakovin, polžu 14 gr beljakovin, zelencu 21 gr beljakovin, žabi 16,4 gr beljakovin, kači 21 gr beljakovin in postvi 19,2 gr beljakovin.

SE HOČEŠ VKLJUČITI V DELO MLADIH RAZISKOVALCEV?!

Vsi, ki vas zanima delo na področju raziskovanja (arheologija), se lahko vključijo v mladinsko raziskovalno akcijo »Kraljevo 85«. Ta akcija bo v okviru republiških mladinskih delovnih akcij »Titovim putem 85«. Akcija bo od 1. avgusta do 21. avgusta v vasi Lazac blizu Kraljeva v sodelovanju z arheološkim oddelkom Narodnega muzeja v Kraljevu, centrom za arheološka raziskovanja regije Kraljevo in filozofsko fakulteto v Beogradu — katedra za arheologijo.

Ker so roki za prijavo zelo kratki, prosimo zainteresirane, da se oglasijo do 15. maja na OK ZSMS Jesenice, Titova 86 (tel. 81-596).

NOVICA IZ OO ZSMS TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V soboto, 11. maja, OO ZSMS Valjarna bluming-štekel organizira mladinsko delovno akcijo. Začetek akcije bo ob 7. uri. Zaradi obsega akcije vabimo tudi člane stalne mladinske delovne brigade »Železar«.

Zbirali bomo staro železo in urejevali okolico TOZD. Vabljeni!

LITERARNI VEČER V MLADINSKEM KLUBU

V lepo urejenem prostornem mladinskem klubu je bil v četrtek, 18.

aprila, literarni večer znaneg kranjskogorskega pesnika Benjamina Gracerja. Pesnik je govoril o svojih delih, od katerih so nekatera posvečena njegovim prijateljem. Pesnik je sam recital svoje pesmi, o katerih sta najbolj izstopali pesma »Pesem o kačah« in »Vrnitev malega princa«, ki je posvečena zgodaj umrlemu srbskemu pesniku Branku Milkiću.

Maloštevilni ljubitelji literature so s prisrčnim ploskanjem nagradili pesnika Gracerja.

Husein Kljunić

OBRAMBNI DAN BIOTEHNIŠKE FAKULTETE

V počastitev obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte se je v četrtek, 25. aprila več kot tisoč študentov in delavcev Biotehniške fakultete podalo i Žirovnice proti Valvazorjevemu domu.

Fakultetni komite za SLO in DA se je to leto odločil, da bo svoj obrambni dan organiziral pri Valvazorjevem domu. S posebnim vlakom so se pripeljali do Žirovnice. Naprosili so me, da bi se udeležil njihovega pohoda k spominskim obeležjem in jim predstavil nekatere dogodke iz časa narodnoosvobodilne borbe s tega področja.

Pred Valvazorjevim domom je udeležencem spregovoril dekan prof. dr. Fran Sunčič. O zanimivostih Kavrank in še posebej območja pod Stolum pa je spregovoril prof. dr. Tine Pardubski. Jaz sem jim orisal nekatere dogajanja iz časa NOB.

Študentje so pripravili tudi lep in bogat kulturni program, v katerem je nastopil Biološki okelet in recitatorji. Biološka fakulteta je lahko z vzgled tudi drugim visokim in srednjim šolskim zavodom. Obrambnega dne, ki je bil to pot že šesti, so s udeležili skoraj vsi študentje, profesorji ter ostali sodelavci; tudi že upokojeni profesorji.

Kljub ne preveč lepemu vremenu so se udeleženci zadovoljni vrnili dolino. Za prehrano je poskrbel ga nizon JLA iz Radovljice

Slovenko

PRVO OBČINSKO TEKMOVANJE OSNOVNIH ŠOL V RAČUNALNIŠTVU

V sredo, 17. aprila, je bilo prvo občinsko tekmovanje v računalništvu. Tekmovanje sta organizirala učitelja računalništva na CSUI Jesenice s pomočjo učenca tretjega letnika naravoslovno-matematične usmeritve.

Ob otvoritvi tekmovanja sta tekmovalce pozdravila direktorica VIZ Jesenice in ravnatelj CSUI ter jim zaželela uspešno delo.

Učenci so tekmovali v dvojicah in v dveh starostnih skupinah. Mlajša skupina je zajela učence petih in šestih razredov, starejša skupina pa učence sedmih in osmih razredov osnovnih šol jeseniške občine. Vsi učenci so najprej reševali test, nato pa še tri naloge z računalnikom. Zaradi različne računalniške opreme po naših osnovnih šolah so učenci lahko tekmovali z računalnikom, ki so ga bili vajeni.

Štiri mlajše skupine tekmovalcev so pokazale solidno znanje, posebno pa je pohvale vredna dvojica iz Mojstrane (Mlekuž, Podlesnik), saj je v njej tekmoval učenec tretjega razreda OŠ, prislužila pa sta si tretjo nagrado.

Starejša skupina tekmovalcev (devet dvojic) je prikazala dobro znanje, vendar pa se pozna, da po OŠ računalniški krožki ne delujejo dolgo in imajo prednost učenci, ki imajo računalnike doma.

Tekmovanje je bilo hkrati tudi izbirno tekmovanje za občinsko ekipo, ki bo tekmovala v Kamniku. V občinsko ekipo so se uvrstili HUTAR-PLAHUTA in ČEH-DEŽMAN v mlajši skupini, v starejši pa PODLOGAR-BEDEN ter BRELIH-LAVTIŽAR. Vsem dvojicam želimo v Kamniku veliko sreče in znanja.

REZULTATI TEKMOVANJA: Mlajša skupina: 1. Aleš Hutar in Grega Plahuta — P.V. (spectrum) 62 točk, 2. Čeh Niki in Dežman David — Žirovnica (commodore) 48 točk, 3. Peter Mlekuž in Blaž Podlesnik — Mojstrana (spectrum) 37 točk, 4. Klavdija Mlekuž in Polona Velkavrh — Mojstrana (spectrum) 20 točk.

Starejša skupina: 1. Samo Podlogar in Janez Beden — T.Č. (msx) 68 točk, 2. Andrej Brelih in Blaž Lavtižar — K. Bela (spectrum) 50 točk, 3. Marko Koblar in Primož Podlipnik — Žirovnica (commodore) 37 točk, 4. Marij Trojar in Samo Žitnik — P.V. (spectrum) 34 točk, 5. Sandi Popovič in Tamara Guzej — P.V. (spectrum) 25 točk, 6. Roman Bracar in Uroš Rot — Mojstrana (spectrum) 15 točk, 7. Jernej Kuniš in Darja Pretnar — Mojstrana (commodore) 9 točk, 8. Tomaž Jeseršek in Peter Muhar — K. Bela (commodore) 9 točk, 10. Aleš Bernik in Matjaž Žvan — Žirovnica Commodore) 6 točk.

Najboljši so za uspešno opravljeno delo prejeli tudi nagrade.

RAZPIS

OK ZSMS Jesenice v sodelovanju z ZTKO Jesenice organizira občinsko tekmovanje v KOŠARKI v počastitev meseca mladosti.

Tekmovanje se bo začelo 10. maja ob 15.30 v športnem parku v Podmežakli. Izvajalec tekmovanja je Košarkarski klub Jesenice. Prijavite se do 12. maja do 14. ure na OK ZSMS Jesenice, Titova 86, ali po tel. 81-596. Tekmuje se na lastno odgovornost po pravilih Košarkarske zveze Slovenije 2x10 min. Registrirani igralci nimajo pravice nastopa.

Romana Purkart, 6. b
literarni krožek OŠ Bled

INŽ. AVGUSTU KARBI V SPOMIN

Šele dobre štiri mesece je preteklo, ko smo mu ob njegovi šestdesetletnici zaželeli, da bi ga še naprej spremljali vitalnost in ustvarjalnost, predvsem pa zdravja. Toda zahrbtna bolezen, katere se je krčevito otel in jo skušal premagovati z delom, je bila močnejša od njegove volje in želje po življenju, katerega je začel 19. decembra 1924 v Celju in ga mnogo, mnogo prežgodaj zaključil 2. maja.

August Karba se je v martinarni naše železarne zaposlil že leta 1943, po osvoboditvi pa je leta 1945 odšel na študij metalurgije na Univerzo v Ljubljano, kjer je leta 1950 diplomiral in se vrnil v Železarno in postal asistent v martinarni. V letih 1953–1963 je bil obratovodja martinarne, kjer je sodeloval in osebno vodil tehnološke, tehnične in organizacijske spremembe. To je bil čas povojne obnove in izgradnje naše industrije. V proizvodnji je bilo uvedeno več novih kvalitet jekla, kot najpomembnejša dinamometer jekla. Izvedena je bila rekonstrukcija pete in na novo postavljeni šest in sedma Siemens–Martinova peč in predelana livna jama. V letih njegovega vodenja martinarne je bil kot gorivo upeljan mazut namesto generatorskega plina, v postopku žilavljenja pa vpihovane kisika, kar je zahtevalo spremembo tehnologije v proizvodnji kvalitetnih jekel. Nova tehnologija izdelave jekel in žilavljenje s kisikom sta omogočila povečanje proizvodnje in leta 1962 so izdelali rekordno količino 331.292 ton surovega jekla. Ta proizvodnja je bila presežena samo leta 1968 po pričetku obratovanja nove kisikarne.

Zaradi svoje strokovnosti, vestnega in odgovornega dela je bil leta 1963 imenovan za pomočnika tehničnega direktorja Železarne za talilnice. To dolžnost je opravljal do leta 1969. V tem času je v elektrojeklarni stekla proizvodnja na ASE in LECTROMET električnih peceh, upeljane pa so bile tudi spremembe v livni jami, kjer so za novo valjarno bluming–štel začeli valjati osemtonske brame in pettonske ingote. Za elektrojeklarno je bilo urejeno tudi novo skladišče za staro železo s pristanjskimi žerjavji.

Leta 1969 je inž. Avgust Karba prevzel dela in naloge direktorja proizvodnje in jih opravljal do leta 1973. V tem obdobju je bila zamenjana tehnologija valjanja žice, ker je leta 1969 prenehala obratovati stara valjarna žice na Jesenicah, uspešno pa je stekla proizvodnja v novi valjarni na Beli. V tem času sta prenehali obratovati težka proga in valjarna tanke pločevine, urejena pa je bila proizvodnja v novem obratu profilarne. Prestrukturiranje proizvodnje v tem obdobju je globok pečat vtisnilo delo in znanje inž. Karbe.

Ob reorganizaciji Železarne je leta 1973 postal direktor TOZD Valjarne, kjer so s tehničnimi ukrepi in organizacijskimi spremembami leta 1976 dosegli tudi največjo proizvodnjo. Zadnja leta pa je opravljal dela in naloge vodje oddelka za operativno planiranje proizvodnje. Kljub stal-

nemu pomanjkanju osnovnih surovin in težavam pri nabavi jekla iz uvoza mu je uspevalo zagotavljati vložni material za čimbolj uspešno delo vseh temeljnih organizacij združene gela.

Petintrideset let vztrajanja na tako odgovornih in zahtevnih delih in opravih ne dokazuje samo njegovega odnosa in pripadnosti metalurgiji in naši železarni, temveč tudi njegovo strokovno usposobljenost, ki jo je vedno dopolnjeval z novimi znanji in spoznanji. Svoj neprecenljiv prispevek pa je dal tudi pri vzgoji, usposabljanju in pridobivanju kadrov za Železarno. Dragocen je bil njegov strokovni in organizacijski prispevek pri večletnih akcijah Železarne v osnovnih šolah jeseniške in radovljiške občine za pridobivanje mladih za kovinarske in metalurške poklice, ki so se zaključevale z nepozabnim vsakoletnim kviz tekmovanjem. Skoraj vse povojne generacije doma vzgojenih kadrov so se srečevale z njim kot predavateljem strokovnih predmetov s področja metalurgije na Tehnični srednji šoli na Jesenicah, napisal pa je tudi več skript. K razširjanju obzorja železarjev in drugih pa je veliko prispeval s svojim železarskim globusom, tehničnimi feljtoni, kulturnimi kritikami in drugimi prispevki v tedniku Železar. V uredništvu Železarja je deloval od njegove ustanovitve pa do svoje prežgodnje smrti.

Vsega spoštovanja vreden je bil tudi njegov prispevek pri sooblikovanju in razvoju kulture v našem železarskem mestu. Prispevek, ki je bil še posebej izrazit na glasbenem, likovnem in gledališkem področju, segal pa je tudi na področje vzgoje in izobraževanja mladine in odraslih.

Že kmalu po končanem študiju na metalurški fakulteti je kljub težkemu in odgovornemu delu v Železarni začel delovati v takrat nastajajočih samoupravnih organih družbenih dejavnosti. Tako ga srečamo kot kritično ustvarjalnega člana v različnih organih za kulturo in šolstvo, v svetih amaterskega gledališča Tone Čufar, glasbene šole in delavske univerze. Bil je pobudnik in glavni organizator pri ustanavljanju simfoničnega orkestra in s tem je povezan nekaj nepozabnih operetnih predstav v jeseniškem gledališču. V letih 1964–1969 je bil predsednik likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, katerega dejavnost je vseskozi spremljal in ob lanskoletnem življenjskem jubileju postal tudi njegov častni član.

S svojo razgledanostjo je veliko prispeval h kvalitetni rasti glasbene in likovne kulture na Jesenicah, ob njem pa so se učili tudi mlajši kadri. Rad je svetoval in še v lanskem letu je sodeloval v komisiji za izbor umetniškega programa za prvo ploščo in jubilejni koncert pihalnega orkestra Jeseniških železarjev.

Vse to delo je ob odgovornih dolžnostih v Železarni opravljal z veseljem, vestno in dosledno. Bil je eden redkih izobražencev naše železarne, ki je veliko prostega časa namenil razvoju in spremljanju kulture v naši občini.

Do svoje mnogo prežgodnje smrti je izjemno prizadevno in prizadeto živel z našo in našo železarno. Čeprav že nekoliko utrujen, saj je v preteklem obdobju Železarne že večkrat preživljala hude čase, ki jih je pomagal z veliko prizadevnostjo premagovati, je z velikim optimizmom gledal na nadaljnji razvoj Železarne. Krasile so ga izjemne osebnostne lastnosti: predanost kolektivu, prizadevnost, odgovornost in doslednost, ki jih danes mnogokje še kako pogrešamo.

Diplomirani inženir metalurgije Avgust Karba je v letu 1984 za svoje življenjsko delo na področju metalurgije prejel Lambert Pantzovo nagrado, odlikovan pa je bil tudi z redom dela s srebrnim vencem.

Njegovo veliko delo je vgrajeno v razvoj Železarne in občine, s čimer bo ostal v zgodovini in s tem tudi med nami. Njegove osebnostne lastnosti pa bodo ostale zgled sedanjim in bodočim generacijam.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD PROFILARNA

Na peti seji, ki je bila 28. marca, so člani podali mnenje o sodelavcu za disciplinsko komisijo, spregovorili pa so tudi o delovnih pogojih žensk v njihovi temeljni organizaciji. Naročili so peskarski stroj, ki bo odpravil ročno čiščenje diskov, zmanjšala pa se bo tudi zaprtaost. Drugih možnosti za izboljšanje delovnih pogojev za zdaj ne vidijo.

Sodelavcem, ki bodo tekmovali na prvenstvu Železarne v veleslalomu in tekih, bodo plačali malico.

TOZD ŽEJLJARNA

Osmo redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žejljarna je bila v sredo, 20. marca.

Potrtili so predlagane kandidate za samoupravne funkcije in dodelili denarno pomoč.

Ker stroji za navojnike ne obratujejo, bodo 26. marca sklicali sestanek s predstavniki izvoznega oddelka, prodajnega oddelka, marketinga, vodjem TOZD, asistentom za proizvodnjo in delovodjem navojnikov.

Del dohodka, ki ga v orodjarni ustvarijo z izdelavo uslug naročnikom, naj bi namenili tudi za sindikat Žejljarne.

TOZD TRANSPORT

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Tran-

sport so bili na 14. redni seji, ki je bila 20. marca, seznanjeni z usklajevanjem višine osebnega dohodka, s predlogom sklada skupne porabe in s pripravami na kandidacijsko konferenco.

V volilno komisijo so imenovali novega člana. Ker mladinska organizacija slabo deluje, bo treba sklicati sestanek in izvoliti novo vodstvo.

Štirim sodelavcem so dodelili denarno pomoč še za leto 1984, ker jim je lani zmanjkalo denarja. Dogovorili so se tudi, da denarno pomoč povišajo s 1.000 na 1.500 din.

Delovnim skupinam bodo posredovali dva predloga glede izletov: da se organizira izlet, ali da se pripravita dva piknika za vse delavce.

TOZD ŽIČARNA

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Žičarna se je na 6. redni seji, ki je bila 28. marca, odločil, da omogoči sedmim samoupravnim aktivnim in nadpoprečno prihodnim delavcem letovanje na morju.

Seznani so se z dolgoročnim programom razvoja Železarne. Izdelovali moramo čim bolj kvalitetne izdelke, ki dajo delovni organizaciji boljši dohodek.

Menili so tudi, da bi morali samopomoč organizirati na ravni Železarne in da bi morali ukiniti delovna mesta, ki ne dajejo takega dohodka, da bi delavec, ki tako delo opravlja, s

svojim osebnim dohodkom lahko normalno živel.

TOZD VZDRŽEVANJE

Šestnajsta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje je bila v petek, 28. marca.

Pregledali so samoupravne aktivnosti v marcu in se seznanili s potekom volitev delegatov v samoupravne organe. Od vseh novih delegatov bodo zahtevali, da se udeležijo tečaja o samoupravljanju in da sprejete naloge v redu opravljajo.

Pregledali so tudi delo posameznih komisij:

— komisija za šport je poročala o tekmovanjih v kegljanju, veleslalomu in tekih,

— komisiji za izlete in oddihe in za šport in rekreacijo sta pripravili 5. aprila izlet na Soriško planino. Izlet po Istri bo konec maja,

— komisija za kulturo je poročala o praznovanju osmega marca in o ogledu opere Gorenjski slavček v Ljubljani,

— komisija za prošnje in pritožbe je dvema sodelavcema dodelila denarno pomoč.

Člani komisij bodo morali biti pri svojem delu bolj prizadevani, saj so komisije mnogokrat nesklepčne. SDS 1 in 2 vzdrževanja HVZ se je pritožila zaradi nedelavnosti svojih članov v komisiji za šport in rekreacijo in v komisiji za oddihe in izlete. Predlagali bodo dva nova člana.

TOZD STROJNE DELAVNICE

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Strojne delavnice so se na deveti redni seji, ki je bila 5. aprila, dogovorili, da skupine sodelavcev obiščejo tri težko bolne upokojene sodelavce in jim izročijo denarno vizitko v višini 3.000 din. Dolečili so tudi denarne pomoči dalj časa bolnim sodelavcem in pregledali delo komisij:

— komisija za šport je organizirala že dva smučarska izleta (tekmovanje za memorial Langus – Brun na Zatrniku, športni dan na Voglu), vendar sta oba odpadla zaradi premajhnega števila prijav,

— komisija za kulturo je organizirala ogled opere v Ljubljani in rezervirala vstopnice za ogled komedije Fraklova vrtnice v jeseniškem gledališču za ponedeljek, 15. aprila.

Člani izvršnega odbora so tudi opozorili, da se delegat SDS strugar na valjev Bela ne udeležuje sestankov.

SPROSTITI MORAMO USTVARJALNE SILE

Na letni skupščini občinskega odbora ZZZ NOV Jesenice so najprej počastili spomin na 61 lani umrlih članov.

skrbijo za prenašanje tradicij NOB na mlajše in za spomeniško dejavnost. Poleg krajevnih in občinskih pohodov so se udeležili pohoda v Dražgoše, srečanja koroških partizanov nad Železno Kaplo in slovesnosti na Ljubelju. Pomagali so pri pripravi dveh velikih spominskih prireditev, in sicer pri pohodu na Stol in kurirskem smuku.

Posebna delegacija je položila venec v Dachau, pripravljajo pa se tudi na zvezno slovesnost ob koncu bojev na Poljani na Koroškem.

Na skupščini so govorili tudi o socialno zdravstveni službi. Dobro delujeta borčevska dispanzerja, slabe in celo žaljive pa so pokojne borcev. Lani je prejelo stalno priznanje 111 borcev, enkratno pa 51 borcev, sedmim družinam so s enkratno pomočjo pomagali ob pogrebu. V dispanzerjih so opravili nad 1250 preventivnih pregledov. Ugotovili so, da borci največ bolujejo zaradi bolezni sklepov, ožilja, povečanega krvnega pritiska, sladkorne bolezni itd. Počitniška domova na Vodiški planini in v Novem gradu, ki sta namenjena klimatskemu zdravljenju borcev, sta v zelo slabem stanju.

Predsednik Stane Križnar je govoril o političnem in gospodarskem položaju pri nas in v svetu. Poudaril je, da hočejo borci še naprej aktivno delovati pri razvoju naše družbe: »Hočemo videti našo vsakdanjo resničnost! Uspehe in neuspehe. Veselijo nas dosedanje uspehi, ki so sad dela naših pridnih rok. Sprostiti moramo naše ustvarjalne moči, da bomo izšli iz gospodarskih težav. Nekateri so nas potisnili v ekonomsko odvisnost, da bi podrli samoupravni socializem. To bi bila razprodana revolucija. Preveč je bilo razpisništva z družbenimi sredstvi. Za rešitev naših problemov je treba postaviti prave ljudi na pravo mesto. Boriti se moramo za bratstvo in enotnost. Ustaviti je treba nebrzdano rast cen in zadolževanje, ki ogrožata našo socialno varnost. Ne bomo dovolili, da nas kdorkoli degradira. Čas in resnost položaja nas silita, da se konkretno spopademo z resničnimi nalogami. Prenehati je treba z učenimi in mnogokrat dragimi razpravami brez posebnih koristi. Pri tem bi bila

Vseh članov je skupaj z vojaškimi vojnimi invalidi, kot je poročal sekretar Ciril Šoberl, v občini še 1673. Veliko članov je bolnih in nepokretnih. Kljub temu je njihova aktivnost še povsod zelo velika, saj so s svojim delom prisotni v vseh družbenih okoljih. Predvsem nemalokrat boljša in koristnejša enostavna kmečka logika. V delo je treba vključiti vse mlade. Presečena nas, da se nekateri ujemajo na limanice kontrarevolucije. Na-

ša šola še ni dograjena, da bi ustrezala najboljši vsestranski izobraževalni funkciji.

Borci so tudi ogorčeni nad heidelberško burko, kjer gestapovec Druschke ni bil obsojen za svoje zločine na Jesenicah in drugod na Gorenjskem.

Za pomoč in uspešno sodelovanje so se zahvalili številnim organizacijam in posameznikom.

V obširni razpravi je bilo nakazano veliko konkretnih problemov in nalog, ki jih bo posebna komisija oblikovala v sklepe in jih bodo vključili v letošnji program dela.

B. B.

JOŽA VARL IN DANTE JASNIČ PREJELA ZLATI ZNAK SINDIKATA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

V četrtek, 25. aprila, so v veliki dvorani skupščine Slovenije podelili zlate znake Zveze sindikatov za leto 1985. Za večletno uspešno družbenopolitično delo, za pomemben prispevek k uresničevanju interesov delavskega razreda, razvoju samoupravljanja in sindikata sta iz jeseniške občine to priznanje prejela: JOŽA VARL in DANTE JASNIČ.

Iskreno čestitamo!

ČESTITAMO

Bogomir LIČOF iz TOZD Jeklarna je dne 8. februarja diplomiral na I. stopnji Ekonomske fakultete in dosegel naziv ekonomist.

Janez BERCE, sodelavec sektorja novogradenj, je 11. aprila dokončal študij I. stopnje na oddelku za geodezijo Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo in si pridobil naziv inženir geodezije.

Sandi BERTONCELJ iz TOZD Profilarna je diplomiral na II. stopnji Fakultete za strojništvo in si pridobil strokovni naziv diplomirani inženir strojništva.

Vsem sodelavcem čestitamo in jim pri nadaljnjem delu želimo mnogo uspeha in zadovoljstva.

OB 13. MAJU — DNEVU VARNOSTI: VARNOST JE STVAR VSEH IN VSAKOGAR!

13. maja bo minilo 41 let, odkar je vrhovni komandant NOV in POJ tovariš Tito izdal v Drvarju dekret o ustanovitvi oddelka za zaščito naroda — OZNA. V takratnih pogojih, pogojih narodnoosvobodilne boja, je bila skrb za varnost in zaščito resnično skrb slehernega zavrednega državljanja, ki mu ideali revolucije niso bili tuji.

Zaradi specifičnosti razmer v času obnove domovine takoj po vojni, so naloge in odgovornosti za varnost prevzele profesionalne službe — področja varnosti. Z uvajanjem samoupravljanja se je vse bolj kazala, sočasno z drugimi področji življenja in dela, potreba po podružbljanju varnostnih funkcij. Koncept družbene samozaščite je bil, oziroma je zasnovan tako, da so obveznosti in pravice s področja varnosti del vsakodnevnega samoupravnega aktivnosti vseh delovnih ljudi in občanov. Takšna samoupravna aktivnost jasno predpostavlja določeno stopnjo varnostne zavesti in kulture delovnih ljudi in občanov ter tudi pripravljenost angažirati se na teh področjih. Prav slednje pa je pri marsikomu premalo prisotno.

Prav od zavesti in pripravljenosti delovnih ljudi in občanov, zoperstavljanje se vsem oblikam ogroženosti bodisi od zunaj ali od znotraj, je odvisna učinkovitost na tem področju.

Skrb za varnost mora tudi dejansko ne samo deklarirano postati stvar vseh in vsakogar.

Ob takšni želji je potrebno zato realno spoznati, da dan varnosti ni samo praznik pripadnikov varnostnih služb, temveč tudi vseh tistih delovnih ljudi in občanov, ki jim vprašanja varnosti niso tuja.

utrip sds

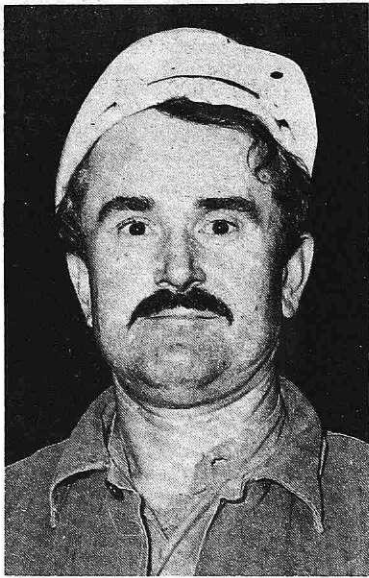
PLAVŽ IV

Plavži še vedno stojijo na začetku tehnološke poti marsikaterega izdelka naše Železarnice. Dolgo so bili simbol železarstva in delavskih Jesenic. Danes se nam zdi njihovo bobnenje še zadnji odmev časov, ki se ne morejo več vrniti. Z novo jeklarjo se bodo plavžarji, garači žuljavih rok in od vročine ožganih lic, preselili v zgodovino. Čas terja svoje. Ko bo iz plavža stekla zadnja šarža, bodo delavci odšli drugam. Brez obžalovanja.

Pogovarjali smo se s Stankom Babičem, vodjem samoupravne delovne skupine plavž IV, Selimom Softićem, prvim topilcem in Smailom Hodžićem, tretjim topilcem. Biti plavžar je garaško delo, težko in nevarno. Vročina, prah, nočno delo, nobenih praznikov. Dohodek pa, da o njem ni vredno govoriti, pravijo plavžarji. Pogosto jim primanjkuje delavcev, delo z nepopolno posadko pa je lahko tudi nevarno. Vsaki dve uri je treba prebosti plavž, vmes pa očistiti kanale in pripraviti livno polje. Delavec, ki mora delati za dva, dobi le dve uri za manjkajoče.

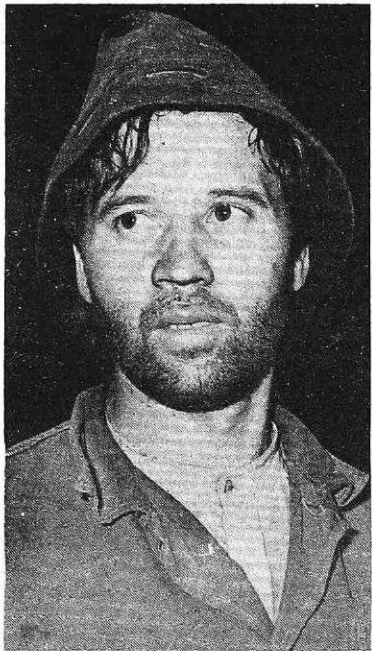
K žuljavim dlanem sodijo tudi bolj krepke besede. »Naporno je«, pravi. »Naša delovna skupina si ne more privoščiti več kot dvajset minut za sestanek. Kakšen je tak sestanek, si lahko mislite. Preprosto ni časa, da bi se pošteno pogovorili. In še ti sestanki so navadno na nočni izmeni, ko je nekoliko manj dela.«

Selim Softić, I. topilec

proizvodnje za več kot sedem odstotkov, kar je ob težavah, ki so jih imeli v začetku leta, spoštovanja vreden dosežek. Rezultati njihovega dela pa bi bili najbrž še boljši, če bi bili redno oskrbljeni s kvalitetnimi surovinami.

»Ves čas nam manjka kvalitetnih surovin, zato moramo pogosto improvizirati. Kljub temu si prizadevamo, da ne bi prihajalo do odstopanj v kvaliteti, kar pa je včasih zares težko.«

Smail Hodžić, III. topilec

»Kaj pomagajo sestanki in zapiski«, pravi Smail, »v pisarnah ne vedo, kaj pomeni delati pri peči. Pred nekaj dnevi sem imel nezgodo pri delu, pa mi je niso priznali. Saj ni vredno govoriti.«

Tudi delovodja meni, da so njegovi delavci preslabo plačani: »Plavžarji so v primerjavi z jeklarji zapostavljeni. Poleg tega že dvajset let govorimo, da plavži na Jesenicah nimajo prihodnosti, zato so ljudje negotovi. V zadnjem letu in pol že zelo težko dobimo nove delavce, kar je zlasti v poletnih mesecih resen problem. Zaradi pomanjkanja delavcev moramo delati na lastno odgovornost. Tudi sodelovanje z martinarno bi moralo biti boljše, da nam ne bi bilo treba odlivati grodlja na livno polje.«

Kljub vsemu plavže še vedno potrebujemo. Podatki kažejo, da proizvodnja grodlja v Železarni še vedno raste. Plavžarji so v prvem tromeščju letošnjega leta presegli plan

Stanko Babič, vodja SDS

Pravimo, da je treba iti v korak s časom. Tehnološki razvoj prinaša nove načine proizvodnje, kjer ni več mesta za plavže. Nekdaj so bili plavžarji ponosni na svoje delo in bobnenje svojih peči. Če danes pravijo, da ni vredno biti plavžar, tega najbrž ni kriv samo napredek.

Borut GRCE

GOSPODARJENJE V PRVIH MESECIH LETA 1985

1. Gibanje fizičnega obsega industrijske proizvodnje

	občina Jesenice		Gorenjska	
	feb. 1985	jan. feb. 85	feb. 85	jan. feb. 85
	feb. 1984	jan. feb. 84	feb. 84	jan. feb. 84
1. Črna metalurgija	91,4	91,2	91,2	91,1
2. Kovin.—predel. dej.	110,7	111,2	92,8	97,4
3. Proiz. kon. tekst. izd.	120,1	107,1	112,9	112,5
4. Proiz. usnjene obutve in galanterije	231,5	85,3	93,2	98,1
Proiz. elektro. strojev in aparatov	321,2	220,5 ^{a)}	111,9	112,7.

^{a)} vzrok tako velikega porasta fizičnega obsega industrijske proizvodnje v tej panogi je v tem, ker je bil del proizvodnje iz TOZD MS Kranj prenešen v TOZD PTN—Blejska Do-

brava, drugi vzrok pa je napačno predstavljena proizvodnja Iskre Telematike v statistiki SRS za mesec januar.

	februar 1985	januar-februar 1985
	februar 1984	januar-februar 1984
Jesenice	105,7	101,3
Gorenjska	104,7	106,3
Slovenija	99,0	100,3

Fizični obseg proizvodnje črne metalurgije se je v prvih mesecih 1985 v primerjavi z enakim obdobjem 1984 zmanjšal za 8,8 % (na Gorenjskem se je zmanjšal za 8,9 %).

Proizvodnja kovinsko-predelovalne dejavnosti se je v obdobju jan.—febr. 1985 v primerjavi z januar—februar 1984 povečala za 11,2 % (na Gorenjskem se je zmanjšala za 2,6 %).

Proizvodnja končnih tekstilnih izdelkov se je v prvih dveh mesecih 1985 povečala v primerjavi z enakim obdobjem lani za 7,1 % (na Gorenjskem 12,5 %). V februarju 1985 se je v primerjavi s februarjem 1984 proizvodnja povečala celo za 20,1 %. Proizvodnja usnjene obutve in galanterije se je v prvih dveh mesecih 1985 v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšala za 14,7 % (na Gorenjskem za 1,9 %). Zmanjšanje gre na račun majhnega obsega proizvodnje v januarju, ko je bila proizvodnja kar za 46,9 % manjša kot januarja 1984.

Proizvodnja električnih strojev in aparatov se je povečala za 120,5 % (navedli smo že vzroke zakaj). Na Gorenjskem se je ta proizvodnja v januarju in februarju v primerjavi z lanskim obdobjem povečala le za 12,7 %.

Fizični obseg industrijske proizvodnje v jeseniški občini se je v prvih dveh mesecih 1985 povečal za 1,3 % (na Gorenjskem 6,3 %, v Sloveniji 0,3 %, najbolj se je obseg proizvodnje povečal v občini Kranj — za 15,6 %). V letnem planu za 1985. leto smo predvidevali 2,9 % povečanje fizičnega obsega proizvodnje v primerjavi z letom 1984. To krepko zaostajanje (55,2 % za planom v prvih mesecih) gre predvsem na račun nizkega obsega proizvodnje v januarju, ki je bil od lanskega manjši kar za 3,2 %.

2. Oskrbljenost industrijskih OZD z domačimi surovinami in materialom (na podlagi števila zaposlenih) je bila v prvih dveh mesecih dobra. Le okoli 12 % vseh delavcev v industrijskih OZD je slabo oskrbljenih. Oskrbljenost ni nikjer kritična.

3. Oskrbljenost industrijskih OZD z uvoženimi surovinami in materialom (na podlagi števila zaposlenih) v prvih dveh mesecih 1985 je bila v celoti zadovoljiva, vendar je za približno 8 % delavcev oskrbljenost kritična (to velja za Iskro na Blejski Dobravi).

4. Oskrbljenost industrijskih OZD z energetskimi viri in embalažo je bila (na podlagi števila zaposlenih) v mesecu januarju in februarju 1985 dobra.

5. Ostala problematika v industrijskih OZD v prvih dveh mesecih 1985 (na podlagi števila zaposlenih):

— stanje kreditov za obratna sredstva je HE Moste ocenila kot kritično,

— pri IPI Jesenice so stanje v zvezi z naročili za domači trg ocenili kot kritično,

— najbolj slabo je stanje na področju kreditov za obratna sredstva, saj je pri industrijskih OZD, ki imajo zaposlenih okoli 75 % delavcev, stanje slabo.

6. Poprečni čisti OD na delavca in število zaposlenih v občini Jesenice v januarju 1985

a) Poprečni čisti OD na delavca je znašal v januarju 1985 za gospodarstvo 36.888 din. To je pomenilo 38,6 odstotno povečanje v primerjavi s poprečnim čistim OD na delavca v letu 1984 in 74,9 (realno 5,5 %) odstotno povečanje v primerjavi z januarjem 1984.

Če primerjamo le januar 1985 z januarjem 1984, vidimo, da so nadporečno rast imele naslednje dejavnosti: obrt in osebne storitve (nominalno 85,4 %, realno 11,8 %), promet in zveze (nominalno 80,9 %, realno

munalni dejavnosti (5 %), v industriji pa se je število zaposlenih zmanjšalo za 0,9 %.

V negospodarstvu se je v primerjavi januar 1985 z januarjem 1984 število zaposlenih povečalo kar za 4,2 %. Število zaposlenih v gospodarstvu in negospodarstvu skupaj se je povečalo v januarju 1985 v primerjavi z januarjem 1984 za 0,7 %.

7. Zunanjetrgovinska menjava v občini Jesenice za obdobje januar—februar 1985:

a) po statističnih podatkih:

V januarju in februarju je bilo doseženo 16,4 % celotnega obsega planiranega izvoza za leto 1985, v primerjavi z enakim obdobjem lani pa se je izvoz povečal za 6 %.

V prvih dveh mesecih je bilo doseženega le 8 % planiranega uvoza za leto 1985; v primerjavi z enakim obdobjem lani se je uvoz zmanjšal za 3 %.

Delež konvertibilnega v skupnem izvozu je znašal v prvih dveh mesecih 1985 77,8 %, na klirinško področje pa je odpadlo 22,2 % skupnega izvoza. Delež konvertibilnega uvoza v skupnem uvozu je znašal v prvih dveh mesecih 67,4 %, ostalih 32,6 % pa je odpadlo na kliring.

Struktura uvoza je bila v prvih dveh mesecih leta 1985 naslednja: skoraj celoten uvoz je dosegal uvoz repromateriala (96,4 %), storitev je bilo le 3,6 %. V strukturi uvoza v mesecu januarju in februarju še ni bilo uvoza opreme, čeprav oprema v letu 1985 zajema kar 34,7 celotno planiranega uvoza.

V primerjavi z enakim obdobjem lani sta se tako konvertibilni izvoz kot tudi konvertibilni uvoz v prvih dveh mesecih leta 1985 povečala za 7 %.

V januarju in februarju je bilo doseženo 18 % vsega planiranega konvertibilnega izvoza in 7 % planiranega konvertibilnega uvoza.

Pokritje uvoza z izvozom je bilo na konvertibilnem področju v prvih dveh mesecih 1985 122,4 %, na klirinškem področju pa 72,4 %. Celotno pokritje je bilo 106,1 %.

b) po podatkih Narodne banke SRS (podlaga so carinske deklaracije):

US dolar = 185,70
v 000 din

	konvertibilni	kliring	skupaj
Izvoz I—II 85	428.254	114.802	544.056
I—II 1985	84	49	73
I—II 1984			
Uvoz I—II 85	1.026.306	273.466	1.299.772
I—II 1985	143	61	112
I—II 1984			
Pokrivanje uvoza z izvozom	42	42	42

Izvoz na konvertibilno področje je v prvih dveh mesecih 1985 znašal 428.254.000 din in je bil v primerjavi z enakim obdobjem lani za 16 % nižji. Izvoz na klirinško področje je v tem obdobju močno zaostajal (za 51 % je bil manjši kot v enakem obdobju lani).

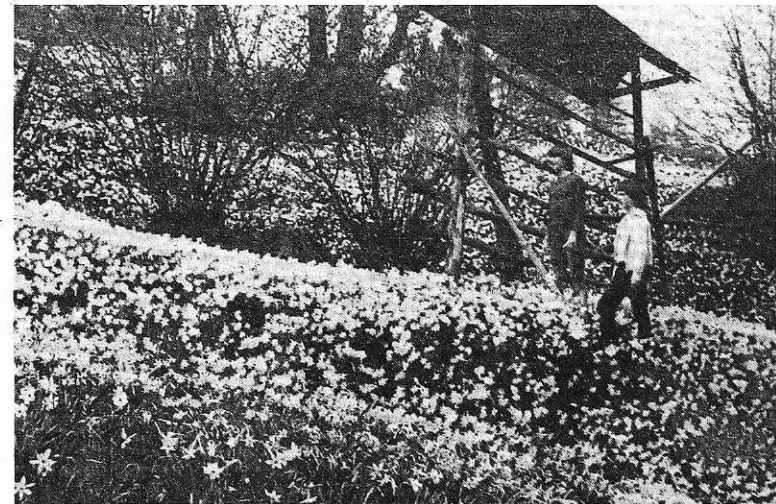
Celotni izvoz je bil v tem obdobju za 27 % nižji kot v prvih dveh mesecih leta 1984 (po statističnih podatkih je bil za 6 % višji).

Celotni uvoz v prvih dveh mesecih 1985. leta se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečal za

12 %. Konvertibilni uvoz je bil v teh dveh mesecih v primerjavi z lanskim za 43 % višji, klirinški uvoz pa je bil za 39 % nižji.

Pokritje uvoza z izvozom je znašalo — tako skupno kot tudi konvertibilni in klirinški — le 42 %, v januarju pa 106,8 %.

Gibanja na področju zunanjetrgovinske menjave med letom nimajo linearnega značaja, zato je vsako sklepanje glede izpolnitve planiranih ciljev do konca leta na podlagi rezultatov prvih dveh mesecev preuranjeno.

MESEC NARCIS

V času cvetenja narcis bodo turistični delavci in člani drugih organizacij v Planini pod Golico pripravili več zanimivih prireditev.

V nedeljo, 12. maja bo v Planini pod Golico predavanje o naravnih lepota in turističnih zanimivostih. Čez teden dni, to je 19. maja, bo velika osrednja turistično-zabavna prireditev z izbiranjem »MISS NARCIS«.

Zadnjo majsko nedeljo bodo prizadeti prebivalci tega kraja pripravili spreved konjenikov, kmečkih voz in drugih zanimivosti gorskih zaselkov pod Golico.

B. B.

PRISPEVKI ZA MEDICINSKE APARATURE:

V mesecu aprilu so za medicinske aparature v jeseniški bolnici darovali:

— Franc in Alma AMBROŽIČ, Jesenice, Tavčarjeva 3/b, prispevek — 10.000 din;

— ZIT občine Jesenice, namesto venca za pokojnega inž. NIKOLIČA — 3.000 din;

— OOS GORENJSKA OBLAČILA TOZD konfekcija Jesenice, namesto čestitk in daril za 8. marec — 10.000 din;

— TEHNIČNI BIRO JESENICE, namesto obdaritve delavk za 8. marec — 20.000 din;

— Sostanovalci v bloku Tavčarjeva 9, Jesenice, namesto venca za pokojnega Stanka Ravnika — 5.000 din;

— ZG TOZD za promet Jesenice, prispevek delavcev od osebnih dohodkov za mesec marec — 40.800 din;

— PLANINSKO DRUŠTVO JESENICE, namesto venca za pokojnega Stanka Ravnika — 4.000 din;

— Kristina STERNAD, Žirovnica 83, prispevek — 8.015 din.

Skupna vsota zbranega denarja znaša 626.798,50 dinarjev. Delavci splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železarnja se zahvaljujemo za prispevke!

Pridružite se tudi vi in prispevek namesto vencev in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in podobno, nakažite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, štev. 51530-603-31205, z navedbo: »namesto venca za tega in tega ... darila in podobno.«

sk
op
vi
z
B
ka
ra
si
ra
pi
ga
ra
po
v
ve
B

KREPITEV VEZI MED DELEGATI IN BAZO

● ZZB NOV Slovenije se bo v okviru organiziranih socialističnih sil dejavno vključila v politično ocenjevanje uspešnosti dosedanjega dela nosilcev družbenih funkcij, delegatov in delegacij ter delegatskih skupščin in organov samoupravnih organizacij in skupnosti.

Kako se člani ZZB NOV Slovenije dejansko in neposredno vključujejo v delegatski sistem in kako opravljajo v njem svojo specifično politično vlogo danes, koliko uspevajo delegati, oziroma delegacije ZZB seznaniti bazo — organizacijo ZZB s stališči in sklepi organov, za katere so delegirani, ali je ZZB v svoji politični vlogi in aktivnosti usmerjena pretežno na vprašanja, ki zadevajo neposredni interes organizacije ali pa je usmerjena tudi na širša družbena vprašanja sedanjega trenutka in razvoja naše socialistične samoupravne družbe v prihodnje — vse to je pred kratkim obravnaval republiški odbor ZZB NOV Slovenije na svoji seji 24. aprila v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Na seji je najprej spregovoril o pripravah na kongres Zveze komunistov Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije predsednik CK ZKS Andrej Marinc. O vlogi in nalogah ZZB NOV Slovenije v delegatskem sistemu je govoril Stane Markič. Predsedstvo republiškega odbora ZZB NOV Slovenije je želelo dobiti stvarnejšo in širšo podobo o tem, kako delajo in se vključujejo borci v delegatski sistem in kako opravljajo svoje naloge. Na seji 20. septembra 1984 so se odločili za izvedbo posebne ankete, s katero naj bi pri občinskih odborih ZZB NOV ugotovili, kako je Zveza združenj borcev NOV vključena v delegatski sistem.

Na podlagi poročil, ki so jih po anketi sestavili občinski odbori ZZB, je bila izdelana analiza. Po podatkih občinskih odborov ZZB NOV je bilo 31. decembra 1984 v SR Sloveniji 1.011 združenj borcev in vojaških invalidov. Zaposlenih je še 6.214 borcev ali 6,07 %, v pokoju pa jih je 72.010 ali 70,39 %. Med člani ZZB NOV Slovenije je 14.065 članov zveze komunistov ali 13,74 %. Iz odgovorov je razvidno, da deluje v krajevnih skupnostih 25.884 članov ZZB ali 25 %, v organizacijah združenega dela, v delavskih svetih in njegovih organih še 967 članov ZZB ali 0,94 %, v samoupravnih interesnih skupnostih pa 3.273 članov ZZB ali 3,06 %.

V družbenih organizacijah in društvi deluje 37.726 članov ZZB ali 36,88 %, od tega jih je 3.619 ali 3,53 % v organih samoupravljanja. V posebnih družbenopolitičnih skupnostih (regijah) deluje 589 članov ZZB ali 0,58 %, na republiški ravni SR Slovenije deluje v delegatskem sistemu

170 delegatov ZZB NOV, in sicer 53 v organih RK SZDL, pri RO ZZB NOV 23-članska delegacija za delegiranje delegatov v RK SZDL, 4 delegati so v družbenopolitičnem zboru Skupščine SRS, 6 delegatov v delovnih telesih skupščinskih zborov oziroma skupščine SRS. Ostali delegati sodelujejo v drugih republiških organih družbenopolitičnih organizacij. Na zvezni ravni deluje 10 delegatov v Zveznem odboru ZZB NOV Jugoslavije, 14 delegatov pa deluje v delovnih telesih Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije in 5 delegatov v drugih zveznih organih.

Statistični prikaz o aktivnosti delegatov članov ZZB NOV na različnih ravneh družbenopolitičnega življenja dokazuje, da je aktivnih kar 74.810 članov ZZB ali 73,12 %, ki ustvarjalno delujejo na najrazličnejših družbenih področjih ter po svojih močeh, z znanjem, izkušnjami, s sposobnostjo prispevajo k utrjevanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja in delegatskega odločanja. Poprečna starost borcev je že 68 let. Kljub temu si borci prizadevajo po svojih močeh prispevati k nadaljnjemu razvoju revolucionarnih tradicij, prilagojenih sodobnim razmeram, k utrjevanju svobodne, samostojne, neodvisne in nevrščne SFRJ ter idejni družbenopolitični in akcijski enotnosti organiziranih socialističnih sil.

MED NAJAKTIVNEJŠIMI DELEGATI

Na vprašanje, kakšna je aktivnost delegatov ZZB v delegacijah in skupščinah v KS, družbenopolitičnih skupnostih, SIS in drugih samoupravnih organih in organizacijah ter v njihovih delovnih telesih, je velika večina občinskih odborov odgovorila, da je aktivnost delegatov ZZB zelo dobra. Redno se udeležujejo sej in aktivno sodelujejo v razpravah o temah, ki so na dnevnem redu. Pri tem so ustvarjalni in kritični. Primerilo se je celo, da so bili na sestankih delegacij prisotni le borci NOB. So tudi posamezne izjeme, ko so posamezniki v navedenih organih preveč pasivni. Ponekod pa so borci celo med najaktivnejšimi delegati (Maribor Tabor, Titovo Velenje, Koper in drugi), ki zelo vestno, disciplinirano ter odgovorno izpolnjujejo prevzete naloge.

Nekatere analize uspešnosti delegatskega sistema v posameznih ob-

činah (Izola, Kočevje in druge) potrjujejo, da je delež borcev pri skrbi za čim večjo udeležbo delovnih ljudi in občanov na volitvah v skupščinah KS, družbenopolitičnih skupnostih in SIS, za uspehe na referendumih in pri uveljavitvi krajevnih samopripravkov ter pri urejanju krajevnih komunalnih in drugih vprašanjih zelo pomemben in da abstinence v družbeni aktivnosti borci skoraj ne poznajo. Občinski odbori nenehno skrbijo za seznanjanje svojih delegatov s stališči organizacije do posameznih vprašanj. Večina občinskih odborov sklicuje svoje delegacije, npr. za družbenopolitični zbor občinske skupščine. Občinski odbor ZZB NOV Ljubljana-Center je za dejavnost članov in organizacij ZZB NOV v občini sprejel posebne smernice za razvijanje in krepitev delegatskega sistema in delegatskih odnosov v TOZD, KS in SIS. V nekaterih ljubljanskih organizacijah ZZB je navada, da delegati ZZB na sejah občinskega odbora ZZB NOV in v krajevnih združenjih ali na zborih v KS o svojem delu in ugotovitvah poročajo.

V nekaterih občinskih odborih so bili mnenja, da so delegati — borci dovolj usposobljeni za posredovanje njihovih stališč, drugi navajajo, da so določene težave zaradi premajhne strokovne usposobljenosti delegatov, ker ne razumejo preobsežnih in prezahtevnih ter neprimerno napisanih delegatskih gradiv, ki jih dobijo dostikrat prepozno, če ne celo na samih sejah, kjer se že odloča o posameznih vprašanjih. Takšni primeri prepogostokrat onemogočajo usklajevanje stališč v organizaciji ZZB. Na vprašanje, če so delegati dovolj usposobljeni za zastopanje stališč ZZB NOV, je večina občinskih odborov ZZB odgovorila pozitivno. Večina meni, da so to bivši funkcionarji družbenopolitičnih organizacij ali organov družbenopolitičnih skupnosti ali OZD ali upokojeni starešine JLA in nekdanji aktivisti OF.

V razpravi so poudarili, da ni težav tam, kjer delegati le prenašajo že oblikovana stališča ustreznih organov naše organizacije. Takrat, ko morajo oblikovati določena stališča, pa se nemalokrat znajdejo v velikih težavah. Na vprašanje, če so stališča in mnenja ZZB NOV upoštevana v organih in organizacijah, v katerih delujejo delegati in ali se aktivnost borcev in usmeritve ZZB odražajo v predlogih, ki jih dobijo skupščine od svojih izvršnih svetov in upravnih organov, je večina mnenja, da so leta upoštevana v delegacijah SZDL, kot tudi v organih družbenopoliti-

čnih skupnosti SIS, zlasti če so bila dobro utemeljena.

Na vprašanje, koliko uspevajo delegati oziroma delegacije ZZB seznaniti bazo organizacije ZZB s stališči in sklepi organov, v katere so delegirani, je večina občinskih odborov mnenja, da so te informacije neustrezne, le tretjina jih je ocenila pozitivno. In na vprašanje, ali je ZZB v svoji aktivnosti usmerjena pretežno na vprašanja, ki zadevajo neposredni interes organizacije, ali pa je usmerjena tudi na širša družbena vprašanja sedanjega trenutka in razvoja naše socialistične samoupravne družbe v prihodnje, je velika večina občinskih odborov odgovorila, da se delegati že v začetnih fazah vključujejo v usklajevanje stališč o posameznih vprašanjih, vendar ne le o svojih specifičnih problemih.

Iz analize in razprave na seji je ugotovljeno, da delegati in člani borčevske organizacije Slovenije s svojo aktivnostjo v družbenih organizacijah, društvi in v različnih organih KS, občin, republike in federacije, prispevajo pomemben delež k urejanju in reševanju problemov. Republiški odbor ZZB NOV Slovenije je na seji sprejel informacijo o »Vlogi in nalogah ZZB NOV Slovenije v delegatskem sistemu«. Na podlagi pobud v razpravi so člani republiškega odbora sprejeli stališča in sklepe, v katerih so ocenili, da analiza kaže visoko stopnjo družbenopolitične angažiranosti borcev, vojaških invalidov in njihovih organizacij ter njihovo akcijsko usmerjenost.

Prepričani, da je mogoče le v delegatskem sistemu in v fronti organiziranih socialističnih sil popolnoma uveljaviti socialistične samoupravne odnose, se bodo člani ZZB NOV v prihodnje odločno zavzemali za dosledno uresničevanje ustave, zakonov, programa gospodarske stabilizacije, družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov itd. ZZB NOV Slovenije in Jugoslavije za uspešno, učinkovitejšo ter vsestransko delovanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja. S tem bo ZZB NOV skrbela, da se bodo člani in organizacije ZZB čimbolj vključevale v družbenopolitično življenje, spremljali aktualna družbena dogajanja, se do njih opredeljevali in pravočasno seznanjali svoje delegate s stališči za nastopanje v delegatskih skupščinah, v organih SZDL in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. ZZB bo posvečala pozornost tudi pretoku povratnih informacij ter še bolj krepila vezi med delegati in delegatsko bazo.

ODLOČNO PROTI POJAVOM NACIONALIZMA

ZZB NOV se bo v okviru organiziranih socialističnih sil vključila v politično ocenjevanje uspešnosti dosedanjega dela nosilcev družbenih funkcij delegatov in delegacij ter delegatskih skupščin in organov samoupravnih organizacij in skupnosti. Prizadevala si bo za izbiro najspodobnejših kandidatov, zlasti mlajših ljudi, ki so se že potrdili z delom in z zavzemanjem za socialistično samoupravljanje, za uveljavitev ustavno določene vloge delavca v združenem delu, za krepitev bratstva, enotnosti in enakopravnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, za dosledno uresničevanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in političnih dokumentov ZK, za krepitev SLO in DS.

Člani ZZB NOV Slovenije bodo tudi v prihodnje terjali objektivno vrednotenje naše polpretekle zgodovine, odločno se bodo uprli napadom na pridobitve NOB in socialistične revolucije ter na rezultate povojne graditve socialističnih družbenih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Zlasti bodo vztrajali pri idejnem in razrednem boju proti vsem protisocialističnim in protisamoupravnim silam ter kakršnimkoli pojavom nacionalizma, administrativno-centralističnim težnjam ali poskusom uveljavljanja političnega pluralizma na katerikoli družbenih področjih, še posebej pa poskusom sporazumov z narodnimi izdajalci.

Zelo odločno bodo zahtevali razvijanje takšnih družbenih in nacionalnih odnosov, ki temeljijo na načelih AVNOJ-a in so porok za stabilen razvoj naše socialistične samoupravne družbe. Skupno z vsemi drugimi subjektivnimi silami bodo čimbolj neposredno, v smislu stališč odbora za pripravo 10. kongresa Zveze komunistov Slovenije, delovali v pripravah na kongres ZK Slovenije in Jugoslavije, da se bodo njihova spoznanja uveljavila v fronti organiziranih socialističnih sil in da bodo nenehno preverjali in ocenjevali lastno delo. V prihodnje bomo morali posvečati več skrbi boljsemu delegatskemu delovanju v založniških, kulturnoprosvetnih, zgodovinskih institucijah in sredstvih janega obveščanja, je poudarjeno v sprejetih stališčih in sklepih republiškega odbora ZZB NOV Slovenije.

S. Nikolič

Računalništvo pri nas

SPOZNAVANJE INFORMACIJSKEGA SISTEMA ŽELEZARNE JESENICE

(nadaljevanje)

Seznanitev z osnovnimi računalniškimi pojmi, opisom terminala in taksature modela 3278-2 pomeni, da bi že lahko praktično delali s terminalom, oziroma v informacijskem sistemu Železarne Jesenice.

Za pravičen pristop v informacijski sistem so predpisane določene operacije, ki si morajo slediti v pravilnem vrstnem redu in jih izvajamo z določenimi funkcijskimi tipkami. Brez napak morajo biti tudi vsi vtiskani podatki pri predstavljanju uporabnika. V nasprotnem primeru nas sistem opozori na napako, ki jo moramo popraviti po navodilih oziroma priročniku za delo v IMS/VS, ki so ga sestavili sodelavci elektronskega računskega centra. Z natančnim izpolnjevanjem navodila, ki bo podano v nadaljevanju, boste lahko uspešno vstopili v informacijski sistem pod pogojem, da vam je kot uporabniku dano geslo. Geslo je sestavljeno iz številke uporabnika in gesla zaščite, ki je za vsakega uporabnika različna. Geslo odobri odgovorni delavec na ERC in odgovorni delavec v TOZD ali delovni skupnosti. Sestavljeno je iz 8-mestnih poljubnih črkovnih in številčnih znakov. Pri vtiskavanju drugega dela gesla zaščite se ta vpis ne bo pokazal na ekranu. Zaščita določenega področja vnosa in obdelave podatkov je lahko tudi preko določenega logičnega terminala. To pomeni, da lahko določeno transakcijo vnesemo le preko določenega logičnega terminala: IMS/VS aplikacijski program preverja, ali je logični terminal povezan s fizičnim

terminalom, preko katerega ste vnesli transakcijo.

V informacijski sistem Železarne Jesenice lahko vstopimo na dva približno enaka načina, in sicer:

1. — Za delo z nalogami iz glavnega menija informacijskega sistema

1. Naloge iz glavnega menija

a) Začetek dela na terminalu v IMS/VS

PREDPISANA OPERACIJA

UPORABNIKA

1. Vključ terminala

Stikalo: I/O prekllopiti v I

2. Povezava z računalnikom

Tipka: ALT in $\frac{SYS}{REQ}$ pritisniti 2 krat

3. Povezava z IMS/VS

Vpis: IMS in tipka: ENTER

4. Test

Tipka: ALT in PF 7

5. Predstavitev uporabnika

Tipka: ALT in PF 10

5.1. Vpis uporabnika

ŠTEVILKA UPORABNIKA:

XXXX

GESLO ZAŠČITE: YYYY

in tipka ENTER

6. Tipka: ALT in PF 11

7. Vpis: Y in tipka: ENTER

(Do sedaj je izdelanih oziroma v projektiranju 11 nalog z različnih področij)

2. — Za delo s formatiziranjem ekrana s določeno nalogo. (Velja predvsem za projekte oziroma naloge, ki so v fazi testiranja)

SPOROČILO SISTEMA

DFS 0002 HH: MM: SS TERMINAL CONNECTED

DFS 058 HH: MM: SS TEST COMAND COMPLETED

PREDSTAVITEV UPORABNIKA

ŠTEVILKA UPORABNIKA:

GESLO ZAŠČITE:

DFS 058 HH: MM: SS SIGN COMMAND COMPLETED

ELEKTRONSKO RAČUNSKI

CENTER ŽELEZARNE JESENICE

IMS

INFORMATION MANAGEMENT

SYSTEM — IMS/VS DB/DC

VTIPKAJ Y IN NADALJUJ DELO→

INFORMACIJSKI

SISTEM

=====> erc <=====

PROJEKT

1. KOMERCIALA

2. PROIZVODNJA

3. REBALANS PLANA

4. SARŽNI KARTON
5. MATERIALNO POSLOVANJE
6. ŠIFRANTI
7. SLOVAR PODATKOV
8. POSLOVODNE INFOR.
9. FINANCE
10. INDEKSI PODRAŽITEV
11. KADROVSKI INF. SISTEM

VNESI ŠTEVILKO IZBRANEGA PROJEKTA IN PRITISNI ENTER

8. Vpis: XX (št. projekta) in tipka: ENTER

NADALJEVANJE DELA V IZBRANEM PROJEKTU

b) Konec dela na terminalu v IMS/VS

PREDPISANA OPERACIJA

UPORABNIKA

1. Vrnitev na osnovno sliko

INFORMACIJSKI

SISTEM

====> erc <====

PROJEKT

1. KOMERCIALA

2. PROIZVODNJA

3. REBALANS PLANA

4. SARŽNI KARTON

5. MAT. POSL.

6. ŠIFRANTI

7. SLOVAR PODATKOV

8. POSLOVODNE INF.

9. FINANCE

10. INDEKSI PODRAŽITEV

11. KADROVSKI INF. SISTEM

VNESI ŠTEVILKO IZBRANEGA

PROJEKTA IN PRITISNI ENTER

Vpis: X in tipka: ENTER

2. Tipka: ALT in PF 9

3. Tipka: ALT in PF 8

4. Izključ terminala

Stikalo: I/O prikllopiti na 0

Opomba: PF tipke uporabljamo v kombinaciji z ALT tipko, in sicer tako, da ALT tipko držimo, nato pa pritisnemo tipko PF.

Nadaljevanje

ŽELEZAR

OKUPACIJA JAVORNIKA

Kmalu po njeni zahtevi, da omeji vse stike in se zmanjša, sem bil pritegnjen v atentat na šolo.

Mama je nekaj zaslutela in je kot blazna tekala za mano, povpraševaje me, če še govorim s tem pa s tem.

Niti slutila ni, da prav tisti nima nič zveze s pripravljajočim se atentatom.

Njen nemir je rasel v razmerju prav matematične zakonitosti: čim bliže smo bili sami eksploziji, tem večji je bil njen drget. Moral sem se znati pretvarjati in se skrivati pred njenim ponotranjenim vidom. Naši sestanki so morali potekati pod najrazličnejšimi izmisleki. Najboljši je bil vedno izgovor na staro mamo in na starega očeta, ki sta naenkrat silno oslabela. Preprosto sta občemela in čakala svoje smrti. Nista imela ne kaj jesti ne kaj kuriti. Včasih sem ju dobil popolnoma premrli, enega ob štedilniku, drugega na klopi, prek svojega pogleda sta se izpraznila kakor skozi špranjo in odtekla nekam daleč, odkoder sta se ob mojem prihodu le stežka vrnila, včasih prav nejevoljna. Skrb za njiju mi je pomagala, da sem se rešil vohljajoče matere in da smo se, ko je bila že stvar sklenjena, dobila na različnih koncih in se o celi zadevi pomenkovali v kodih, razumljivih le nam, ki smo bili v to posvečeni.

Treba je bilo stakniti dodatno aktivko, dalje jama za vrečo ekrazita, ki je dehtel po mandljevih jedrcih. (Pravzaprav po milu za britje, kakršnega so uporabljali francoski vojni ujetniki.) Opraviti je bilo treba niz poti, ki so rodile nič koliko tistih besed. In le po njih je bilo moči priti stvari na kraj.

Hodili smo po dva in dva in se pogovarjali šepetaje. Nihče ni pomislil, da hodi skupaj z nami tudi naša usoda in razvozljava vse naše šepete in jih postavlja na glavo.

Za aktivko sem prevzel odgovornost jaz. Bila je to stara židarska malha, raztegnjena od teže orodij. Del roba je bil razdrt in ga je bilo treba z dreto zašiti.

Jama z vrečo ekrazita smo našli v starem strelskem jarku. Tempirani pekleni cevčici, podobni orgelski piščali najvišjih tonov, sta se hladili na prijateljevi podstrehi.

Niti eden ni pomislil, da bi se v celo stvar lahko kdo vtaknil in jo zasukal na glavo. Prepričani smo bili, da nas ni nihče slišal, nihče videl, ko smo poskrili svoje smrtonosne stvari.

In vendar... Mama me je vsak večer preiskala s svojim sumom in vedno odkrila na meni prav to, česar sem se najbolj bal, da bo.

Fant... me je nagovorila, vojska se izteka, glej da se ne boš kam prislonil, ne tja ne sem.

Njen pogled je bil rahlo blazen kakor da je veliko popila.

Staro, po šivu razdrto aktivko sem šival kar doma, z očetovo dreto. Oče me ni vprašal, čigava je, mama pa je nekaj časa molčala (tudi sama je šivala), nato pa ukazala, da aktivko takoj odnesem tja, kjer je bila. Ni je hotela več videti.

Ampak to je... aktivka ne parti-zan! sem vpil.

Takoj z njo ven! je zahtevala in pogled se ji je spet zalesketal, ko da je polna alkoholične pare.

To me je presenečalo, kako blizu sva si bila, tako rekoč v isti besedi in občutju. In vendar: eden od naju ni vsega videl. Jaz sem bil prepričan, da ona, ona pa, da jaz.

Bili so trenutki, ko sva se zagledala drug v drugega, ko sem že hotel pobegniti od dogovorjene stvari in se ji izpovedati.

Takrat pa ji je priplaval v misel stavek, ki ga je tudi povedala na glas; rekla je, povej mi vse, in rešen boš.

Izbuljil sem oči in odkimoval. Treba je bilo nekaj narediti; reči. Naj ji povem?

Potem bo šla od vrat do vrat in povedala še drugim staršem in naredila celega vruga.

Jaz vse vem, se mi je nasmeškotala, kakor ubita žrtev, ki ima samo to živo lastnost, da se posmehuje sami sebi prek živega.

Preizkusil sem jo. Če res ve, potem, sem sklenil, ji bom vse odložil; torej kaj, sem povišal glas v posmeh; kaj veš?

Vse, je igrala dalje. (To ni bil ne remi ne poker ne preferansa.) A kar-te so bile.

Mene zanima, sem vprašal, kaj je adut.

Celo zadevo sem stavil pod pika. (Mama za to ni vedela, samo slutila je, da je barva najinih igralnih kart zdaj na preizkušnji. Sam pri sebi sem se pa že vdal. In se tresel, ker sem bil prepričan, da bo rekla, pik je.)

Srce je, je rekla, ker je mislila na partizane, ki so nosili rdeče znamenje.

Ni, sem se oddahnil; ni, sem skoraj pel, prepeval, da ni bilo treba priti na dan.

Potem je pa križ, je spet dodala.

Odkimoval sem, odkimoval, presrečen, da je udarila mimo tudi drugič.

Zdaj sem bil prepričan, da ne ve ničesar in da mi pomagati ne more. Poražena se je sklonila nad šivanje in mrmrala z ustnicami.

Mene pa je zapuščala tesnoba, ki me je že hotela udušiti. Šele sedaj sem spregledal, da bi bilo to veliko huje od eksplozije.

Toda njeno speljevanje se je drugoga dne začelo z isto grožnjo — vse da ve.

Vedil sem se nasmešnil in razširil roke.

In potem, kaj bo?

Ne vem; kaj naj bi bilo?

Njen pogled je bil spet nalit s pija-nostjo globoke, žalostne slutnje.

Ah-ah! Obrisala si je z rokavom oči, ki so se kopale v solzah.

Slutim, no... je zakopala z glasom v tla.

Kaj?

Prvo črko mi povej in ti bom vse povedala, kaj bo.

Prvo? sem vprašal.

Ja.

In potem boš rekla še drugo pa tretjo pa četrto in peto, sem se ji smejal in jo požiral z užitek ognja.

Vidiš, ko so črke, si videl se je preplašeno ustavila v svojem naletu. Obnemel sem; kako preprosto me je ujela.

Kakor orlica je pristala s svojim pogledom na mojem obrazu in ga začela razkopavati s kremplji.

Črke so, sem rekel odločno, in vse je, kar slutiš, toda...

Kaj hočem, kajne? Hočem, da ne bi bil zraven.

Kje?

Tam.

Tam je nekje in ti mi moraš povedati, kje je to.

V Javorniškem rovtu, je rekla.

Oddahnil sem se. Spet ni zadela, čeprav je bila čisto blizu, celo bliže kot včeraj.

Blazeno sem se ji smejal, dobesedno natakala sem se in pogled mi je bil spet čist, izmit, kakor po prejemu kakega zakramenta.

Dobra, se je vdala, mogoče te samo mučim, a to je dosti boljše, kakor tisto, kar slutim, da naj bi bilo.

Smeh mi je potemnel.

In kaj slutiš?

Fant moj... tu notri, ti tega nimaš, tu notri mi je vse žareče, likalnik, vroč, živ. Jaz bom umrla...

Umrla? Zakaj?

Če se ti kaj zgodi.

In kaj naj bi se?

Sledil je pogled, oster kakor lesk luninih odsevov na gladini Save.

Ti veš kaj, je rekla, in ti veš vse.

Le da ti nočem povedati, sem dodal njeno šablono.

Le da mi nočeš povedati, je pridala še ona in obnemela.

Samo še dan, dva, tako, pa bo njeno uganjevanje podro v se; eksplozirali bomo mi namesto šole.

Šel sem k prijatelju in mu povedal, kaj se dogaja z mano doma, češ da ne bom vzdržal.

Šla sva k Savi, k pilotom, kjer je najbolj drla, da sva se komaj slišala med sabo.

Zamislil se je in otožno zaplaval s svojim lešnikovim pogledom po modri reke.

Saj moja dela isto, je priznal.

Kako? sem izskočil iz sebe in mu privzdignil pogled v ravnino svojega.

Slutim, čutim, je rekel prijatelj, to je vsak dan, od jutra do večera.

In kaj ji odgovarjaš?

Da naj mi pove, kaj slutim.

In kaj slutim?

Kaj pa naj bi; tole, ne.

Ti je povedala, da to?

Tega ne, ker ne ve, ampak gnjavi, razumeš, in gnjavi tako, da napeljuje vodo sem.

Spogledala sva se. Sava je plešoč se v vrtincih prepevala svoj šum.

Onkraj se je že razpasla živo rdeča jesen. Vse je rjavelo in dehtelo po lesni gobi.

Nad Lukanovim travnikom je ležala za seženo debela meglica in v nji je dozoreval grenki vonj vlažne gozdne trohnobe in bele plesni.

Treba bo čimprej... sem rekel.

Čimprej, čimprej; jaz sem za jutri, je rekel prijatelj.

Prav.

Pristopila sva še k jami, kjer je spal dehteči, strašni zeleni ekrazit. Razmaknila sva šum vrbovega listja in razvezala vrečo ter povohala milu podobne kose.

Kakšen vonj!

Ne samo po mandeljnih in francoskem vojaškem milu, ampak tudi po nabrekli semenu, breskovih koščici, jabolčni peški, skratka semenu vseh vrst, predvsem pa koščicam.

(nadaljeval)

MRTVI NE LAŽEJO

povest

»Res čudno? Prav tedaj, ko si ti imel obisk, je padel v zasedi partizan. Morda je v tem kakšna zveza? Kaj, če bi na njegovem mestu moral biti jaz? Ali kdo drug? Kaj misliš ti o tem, Gorski?«

Filip je bil zdaj skoraj že prepričan, da pri njem res ni mogel biti Aleš, hkrati pa je bil zaradi tega razočaran. Kdo naj bi bil, če ne on? Edino še Golob. Priznal si je, da je od prvega trenutka sumil Aleša, da pa mu ta misel zaradi nevarnosti ni bila prijetna. Ob tej ugotovitvi se mu je vse skupaj zdelo še bolj megleno kot prej.

Gorski je tedaj počasi in premišljeno rekel:

»Kaj mislim? TREBA JE NAPRAVITI KONEC! Zdaj smo tako daleč, da že drug drugega sumničimo! Čudno je, Aleš, da ti to pot ne gre od rok.«

Glas Gorskega je bil sicer miren, toda obarvan z nevoljo in nestrpnostjo. Aleš je to takoj zaznal, zato je prizadeto odgovoril:

»Zares, kakor zakleto! Ne najdemo ga?«

V njegovem glasu je bilo čuti krivdo. Obtoževal se je in hkrati kazal pripravljenost, da vse nasledke sprejme nase.

Ostreje in v vznemirjenim zanimanjem je Gorskega pogledal Filip. Stavek, ki ga je izgovoril Gorski, mu je pognal kri po telesu, da je začutil žile v vratu. Že prihodnji trenutek pa se je toliko zbral, da je nenadoma vznemirjenost potlačil.

TREBA JE NAPRAVITI KONEC! Na ta stavek je bilo treba odgovoriti:

TO JE BESEDA!

Silno ga je presenetilo, da ga je izgovoril zadržani terenec Gorski! Vendar ni čakal. Pritrtil mu je prav s temi tremi besedami. Povedal jih je glasno in odsekano, odsejujoče in vznemirjeno. Vsaj trdil se je, da bi jih izgovoril tako. Dotlej se je že naučil krotiti nenadno povzročene občutke. To pot pa je prišlo tako čudno in iz takih ust, da se je komaj ujel. Nazadnje je zvedel, kdo je njegova skrivna zveza. Še pomembnejše pa je bilo to, da se je približal čas obračuna in da so Alešu ure štete. Vsekakor je Gorski moral že prej vedeti, kaj in kdo je Filip, sicer tega ne bi izgovoril pred njim. Po navodilih, ki jih je od obersturmführerja Wernerja prejel pred meseci, ni smel zanj vedeti niti on. Kaj pa, če so že odkrili našo mrežo in mi je Gorski nastavljal le zanko? je za hip pomislil Filip.

Vendar je dvom takoj zavrgel, kajti tako natanko tega od gestapa ne bi mogli zvedeti drugi. Bolj ga je mikalo nekaj drugega. Kako so gestapovci Gorskega vrnili med partizanske terence? Morda pa je bilo narobe: kaj, če so šele partijskega delavca pridobili za sodelovanje? Kakorkoli že, zveza, ki bo pomagala zadeve naglo razvozlati, je bila tu! Zdaj se bo začelo šele pravo delo. Kljub živavosti partizanstva je bil Filip zdaj vse bolj prepričan, da bo to kmalu uničeno in izkoreninjeno. Kako ne, saj so nemške tipalke segle celo v partizanske vrste! Nemci bodo uničili partizane, kako bo potem, se bo pa že pokazalo. Gledati je treba naprej in nase!

Kdo je komu podrejen? Jaz Gorskemu ali on meni? Obersturmführer Werner bo to kmalu povedal ali kako drugače odkril.

Aleš, kot je kazalo, o tem ni vedel ničesar. Gorskemu je lahko zaupal, ker se je zavzemal za razčiščenje nevarnega stanja.

Filip je zadil globlje. Čutil je plen! Čisto blizu in dragocenega. Že doslej se je komaj premagoval, da ni storil prenapljenega koraka. Če ne bi bilo obersturmführerja Wernerja, ki je vse skupaj trdno držal v svojih rokah, bi se nemara že spozabil. Tudi česa večjega se sam ne sme lotiti, kajti uganil je že, da Wernerju ni toliko za nepomembne pripadnike in sodelavce. Kdo bo dobil nagrado za Aleša, je zdaj že vedel. Z nikomer je ne bi rad delil. Edino, če ga ne bo prehitel Gorski. Življenje po svetu, posebno na Hrvaškem, mu bo navrglo visoke obresti. Zdaj mu ne more in ne sme spodleteti. Kljub nenehnemu iskanju bi se njegovo življenje skoraj znašlo na slepem tiru. Tam doli pa je naletel na ljudi, ki so se navduševali za Paveliča in Hitlerja. Tedaj je bil nekaj mesecev sofer pri zagrebškem podjetniku. Filip je bil zmožen in gospodar ga je preizkusil tudi v poslovnem svetu. Šele tu je lahko razvil trgovsko žilico, ki je vseskozi zadržano utripala v njem. In ko je podjetnik to dognal, mu je med boleznijo zaupal nekaj večjih zadev. Filip jih je rešil tako dobro, da mu je gospodar rekel:

»Opravili ste bolje, kot bi mogel sam!«

Filip se je ob lahkem in dobro plačanem delu vse bolj ogreval za iste voditelje kot njegov gospodar, kajti prav gotovo bo še prišlo tako, da bodo imeli na svetu prvo besedo. Filipu nikoli ni bilo za mehkužneže. Ni maral niti verskih gorečnejšev, ne zmešanih komunističnih prevratnikov, pri katerih človek in zasebna lastnina nimata nobene prave veljave. Morda so res ustašisti, ki bodo v Jugoslaviji narekovali novi red!

Tudi oženil se je in rodili so se mu trije otroci. Ničesar mu ni manjkalo, četudi je v vsakim dnem bolj čutil bližajočo se vojno. V njem se je sprožila velika vna.

Ne bom med zadnjimi, si je govoril večkrat in prebiral zanj zanimivo literaturo. Videl se je v svetlih oficirskih našitkih v ustaški, ali če bodo hoteli, tudi v nemški vojski. Srednje postave, dobro raščen, pripravljen ubogati močne ter ukazovati nižjim, željan časti in denarja, je zdaj vse, kar je dotlej ležalo v njem, hotel oživiti in biti med prvimi v vrstah tistih, ki so z orožjem v rokah kanili zagospodariti svetu.

Nadaljevanje

IZIGRANA SMRT IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

Pri tem pa vpili, streljali in metali dimne bombe; po zavzetju praznega bunkerja, pa se je na vrhu bunkerja pojavil italijanski vojak z razvito njihovo zastavo. Vse to prizore pa je snemalo na filmski trak nekaj vojnih reporterjev. Tako so italijanski vojniki dokazali svojo borbenost in junaštvo »preboja« Rupnikove linije in zavzetju Markovega mesta.

Marko in Janina sta obrnila pozornost na večji prostor pred mestnim kopališčem, kjer sta opazila zbrano vso preostalo italijansko vojsko na velikem travniku, kjer so postavljali šotore. Bilo jih je veliko. Med to revno vojsko so begali že urejeni oficirji in dajali navodila, mahali so z rokami in vpili. Razpostavljali so mitraljeske trojke okoli sebe. Ljudi niso nadlegovali, pustili so jih v miru, pa tudi ljudje se niso menili za njihovo vojsko, ne za mitraljeske trojke. Glavni štab italijanske vojske so nastanili v Sokolskem domu. Pred vodom so stali stražarji, iz zgornjega okna pa je vihrala italijanska zastava. V štab so nenehno hodili kurirji in z vso naglico zopet odhajali na motorjih s prikolicco, kateri so brželi proti Jesenicam, Bledu in proti Kranju, kot bi bili tik za fronto, čeprav na Gorenjskem že nekaj dni ni bilo nobenega jugoslovanskega vojaka.

Marko in Janina sta se napotila proti Janininemu domu. Ko sta se približala sodišču, sta nenadoma ugledala dva moška in žensko, kakaj jih nekitalijanska patrila vodi vkleknjene v sodniške zapore. To so bili Markovi znanci, primorski Sloven-

ci, ki so pred nekaj leti pribežali iz Italije. Kdo jih je ovadil, da so jih Italijani tako hitro aretirali, ni vedel nihče. Obstala sta kot vkopana, kajti poznala sta jih kot poštene in napredne Slovence. Pospešila sta korake proti Janininemu domu.

ITALIJANI ZAHTEVAJO HRANO

Župan France se je kljub velikonočnemu praznovanju že jutraj odpravil v svojo pisarno, kamor sta prišla tudi sluga Jože in policaj France. Župan se je v svoji pisarni usedel za pisalo mizo, si podprl glavo z dlanimi in razmišljal, kako se bo njegovo županstvo končalo. Vedel je, če bi ostali na Gorenjskem Italijani, bi mogoče še stal župan, mogoče bi mu »dodali« še kakšnega italijanskega komisarja. Toda vedel je, da bodo ta del Gorenjske zasedli Nemci, ki bodo Italijane pognali proti Ljubljani in takrat bo z njegovim županstvom konec. To mu je pripovedoval neki italijanski oficir, ki je bil dobro seznanjen z okupacijsko politiko, čeprav mu je pri tem zatrjeval, da se Italijani ne bodo kar tako umaknili s tega območja. Iz tega razmišljanja ga je predramila precej glasna govorica pred vrati pisarne. Nekdo je potrkal in v pisarno so vstopili trije italijanski oficirji in ga pozdravili v italijanskem jeziku. Dvignil se je s svojega sedeža in italijanski oficirji so mu v pozdrav podali roke. Oficirji so imeli s seboj tolmača, ki je znal slovensko in ko so se usedli, je županu začel razlagati, da so prišli zaradi prehranjevanja njihovega vojaštva. Zahtevali so, da kot župan pozove prebivalstvo, da odpeljeni živež iz bivših skladišč jugoslovanske vojske takoj vrne oziroma pripelje na občino. Da so bili obveščeni od zanesljivih ljudi, da so bila skladišča dobro založena z mastjo, sladkorjem, moko, raznimi konzervami, suho hrano, rižem, odevami in drugim, ko se je jugoslovanska vojska umaknila. V pozivu pa naj zapiše, da se ne bo nobenemu zgodilo nič in da ne bomo izvajali represalij nad tistimi, ki bodo prostovoljno vrnili vse, kar so pobrali iz skladišč.

Župan France je molče poslušal in prikimal, kot bi hotel povedati, da soglašajo z njimi, obenem pa je na tiho preklinjal denuncijante, ki so Italijane obvestili o zalogi v zapuščenih skladiščih; vseh mu je bilo, da so ljudje odnesli, kar se je dalo,

že v naprej pa je tudi vedel, da se ne bo nihče odzval pozivu, da bi oddal hrano okupatorski vojski.

Italijanski oficirjem je zatrdno obljubil, da bo ustregel njihovim zahtevam in da bo sluga raznosil vsem ljudem po mestu razglase, kakršne zahteve in da jih bo nekaj pritrtil tudi na oglasne deske.

Italijanski oficirji so se z zadovoljnimi obrazi poslovili od župana, ki je pisalno mizo preklinjal ta nenadni in zahtevni obisk. Vzel je kos papirja in začel sestavljati »razglase«, kot so mu naročili italijanski oficirji, vendar pa ga je spremenil v »obvestilo prebivalcem«. Sluga Jože je še isti dan raznosil razmnožena obvestila po mestu, čeprav si od tega ni obetal uspeha. Vedel je, da so ljudje odnašali iz zapuščenih skladišč vojaška živila, pa tudi orožje in municijo, ki so jo dobili po zapuščenih bunkerjih Rupnikove linije. Vse to mu je bilo vlivalo zadovoljstvo. Bolelo ga je le to, kdo je bil tisti, ki je Italijanom nesel na »nos«, da so ljudje iz Markovega mesta praznili skladišča in odnašali živež in drugo blago na svoje domove.

Zvonilo je poldan, ko se je župan France približal domu. Še včeraj mu je velikonočno potrkanje tako dobro delo, da bi zavriskal, sedaj pa mu je vse to bilo naenkrat odveč. Za kratek čas je postal ob čebelnjaku in ogledoval pridne čebele, ki so brezskrbno poletavale iz panjev in pristajale s polnimi vrečkami na nogah. Ej, kako ste srečne, ki poznate samo svoje opravilo, ne veste pa, da so se pri nas začeli hudi časi, je napol naglas govoril svojim čebelarjem.

Po kosilu se je zleknil na divan in gledal v strop. Bal se je drugega dne, kakšen bo odziv na njegovo obvestilo in kaj bo vse doživel in odkril. Misli je tudi, da bi sklical sejo odbora, vendar se je tega bal, ker bi si Italijani lahko mislili, da kujejo kakšno zaroto proti njim. Sam sebi se je zazdel strahopetec in neodločen, k okupatorjem pa ni hotel iti in se posvetovati, kajti to se mu je zdelo ponižujoče in hlapčevsko. Toda kaj bo jutri. Danes so prišli k njemu v rokavicih, jutri pa je vprašanje, če ne bodo prišli s pestjo. Bil je v hudem precepu.

Župan France se je zdramil iz zatopelosti in prisegel sar sebi, da dokler bo župan, okupator od njega ne bo zvedel ničesar, še manj pa, da bo mu naredil kakršnokoli uslugo.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Dan Osvobodilne fronte so v radovljški občini počastili s številnimi krajevnimi in šolskimi proslavami, na katerih so KK SZDL podelile zaslužnim krajanom in organizacijam priznanja in bronaste znake OF. Osrednja proslava je bila v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici. Na njej je govoril o vlozi OF in SZDL predsednik OK SZDL Miroslav Birk, ki je tudi podelil letošnja občinska priznanja in srebrne znake OF. V kulturnem programu so nastopili pevci komornega zbora A. T. Linhart in pevke ženskega zbora iz Almire. Recital so pripravili učenci osnovne šole.

Prvomajske slovesnosti so se v radovljški občini začele že na predvečer praznika s prižiganjem kresov in kulturnim programom, ki ga je pripravila mladina ob tabornem ognju. Osrednja vsakoletna proslava je bila na Šobcu, kjer je bil ob množični udeležbi občanov delavski tabor. Zjutraj so godbeniki iz Gorij in Lesc v Gorjah, na Bledu, v Lescah in Radovljici pripravili budnico. Na proslavi na Šobcu so razen godbe iz Lesc nastopili tudi člani folklorne skupine iz Škofje Loke. Ob tej priložnosti so podelili srebrne znake sindikata ter priznanja inovatorjem. Lepo vreme je tudi popoldne privabilo veliko ljudi na Šobec, kjer je igral ansambel Gorenjci za ples in prijetno družabno srečanje, ki je trajalo pozno v noč.

Kot v vsej domovini so se tudi delovni ljudje in občani radovljške občine 4. maja spomnili pete obletnice smrti predsednika Tita. Popoldne ob 15.05 so se iz vseh tovarn oglasile sirene, kjer so delali v soboto pa so pripravili krajše slovesnosti.

Izvršni svet OS Radovljica je na 115. seji razpravljal o osnutku odloka o spremembi odloka o poslovnem času v turistični sezoni in o analizi izvajanja družbenega dogovora o uresničevanju usmeritve razporejanja dohodka v letu 1984. Izrekel je mnenje k ponovnim kandidaturam direktorjev v Jelplatu, Plamenu in v Verigi TOZD Kovačnica. Obravnaval je tudi poročilo samoupravnega sklada za intervencije v kmetijstvu za leto 1984 ter imenoval komisijo za pregled zaključnega računa davkov občanov za leto 1984.

Na 8. seji OK ZK Radovljica 25. aprila so ocenili programsko sejo občinske organizacije ZKS, ki je bila 3. aprila v Poljčah. Sprejeli so dopolnila k poročilu in k programskim usmeritvam, podana na tej seji. Več pozornosti so v razpravi namenili šolstvu, otroškemu varstvu in kadrovskim vprašanjem v OO ZK v občini. Na seji so izrekli soglasje h kandidaturi Borisa Bavdka iz Kranja za novega sekretarja medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko.

Zlati znak OF in priznanje RK SZDL Slovenije je na osrednji republiški proslavi OF v Ljubljani prejel iz radovljške občine prvoborec in dolgoletni družbenopolitični delavec Vinko Repe — Triglavski iz Spodnjih Gorij. Tudi mi mu čestitamo!

Zlati znak Zveze sindikatov Slovenije je iz radovljške občine prejela zaslužna dolgoletna družbenopolitična delavka, medicinska sestra Angelca Bohinj iz Radovljice, ki ji prav tako iskreno čestitamo!

9. PARTIZANSKO SREČANJE BO V PODNARTU

V Podnartu je bila v soboto, 27. aprila, programska konferenca krajevnih organizacij ZB NOV Podnart. Člani so ugodno ocenili delo odbora v minulem letu in sprejeli program dela za letošnje leto.

V poročilu je bilo zapisano, da je živih še 96 članov s povprečno starostjo 66 let. Kljub temu so člani še zelo aktivni v krajevni skupnosti, družbenopolitičnih organizacijah in društvih, kjer imajo 43 delegatskih mest. Na konferenci so bili člani tudi seznanjeni, kako skrbi naša družba za vojne invalide in udeležence NOV.

Po daljši razpravi so sprejeli program dela, ki med drugim dolguje člane, da bodo tudi letos v sodelovanju s pionirskim odredom Alojz Rakovec skrbeli za vzdrževanje sedmih spominskih obeležij, še predvsem, da bodo vedno okrašena s cvetjem, tako kakor v prete-

klih letih. Poskrbeli bodo za dostojne pogrebe umrlih članov. V septembru bodo v Podnartu organizirali deveto partizansko srečanje. Sodelovali bodo pri organizaciji teka patrolj v spomin na narodnega heroja Staneta Žagarja in soborce. Dopolnjevali bodo politično-varnostno oceno in obrambni načrt in tesno sodelovali s komitejem za SLO in DS v krajevni skupnosti. Okrepili bodo sodelovanje z osnovno šolo Staneta Žagarja v Lipnici in podružnično šolo na Ov-

Letošnja občinska priznanja in srebrni znak OF, ki ga podeljuje za praznik OF občinska konferenca SZDL Radovljica, so prejeli: Vinko Jerala iz Podnarta, Ivan Lunar iz Bleda, Srečo Paul iz Kroke, Marica Ravnik iz Bohinjske Bistrice, Viktor Ravnik iz Bohinjske Bele, Valentin Toman iz Ljubnega, Stanka Zupan iz Bohinjske Bistrice, Ivanka Žmitek iz Stare Fužine, LRP Triglav Jesenice in Muzej talcev v Begunjah.

Srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije so na prvomajski proslavi na Šobcu prejeli: Marija Ahačič iz Sukna Zapuže, Kemal Alibegović iz Verige Lesce, Milan Baloh iz Delavske univerze Radovljica, Ignac Blaznik iz Žita Lesce, Angela Crnkovič iz Verige Lesce, Franc Cernigoj iz Psihiatrične bolnišnice Begunje, Zdravko Eržen iz Jelplasta Kamna gorica, Marina Galič iz Plamena Kropa, Franc Mencinger iz LIP Bled TO Tomaž Godec Bohinj, Jože Fajfar iz Verige Lesce, Franc Podjed iz SDK Kranj, Ana Šolar iz Zavoda Matevža Langusa Kamna gorica ter osnovna organizacija sindikata Kemične tovarne Podnart.

Vsem letošnjim nagrajencem čestitamo!

Pod vodstvom delegacije občinske konference SZDL Radovljica je bila med prvomajskimi prazniki na obisku v Essnu pri svojih vrstnikih skupina 45 otrok iz blejske osnovne šole, ki so gostili naše otroke iz Nemčije lanske leto. Blejski otroci so sodelovali v kulturnem programu ob prazniku OF in 1. maja, ki so ga gostitelji pripravili 27. aprila zvečer v dvorani slovenskega društva Bled v Essnu.

Na pobudo slovenskega kulturno športnega društva Bled iz Essna v ZR Nemčiji je predsedstvo OK SZDL Radovljica predlagalo Skupščini občine Radovljica, da podeli medaljo občine Radovljica dolgoletnemu članu in častnemu predsedniku društva Bled v Essnu Jožetu Ograjšku. Priznanje je dobil za požrtvovalno delo med našimi rojaki in za zasluge pri vzpostavljanju prijateljskih vezi med pripadniki jugoslovanskih narodov in nemškimi sodeželani ter z nemškimi organi oblasti. Medaljo je nagrajencu izročil na proslavi OF in 1. maja vodja delegacije in predsednik OK SZDL Radovljica Miroslav Birk.

Ocenjevalna komisija pri Raziskovalni skupnosti občine Radovljica je svojemu odboru za pospeševanje inovacijskih in raziskovalnih dosežkov predlagala, da nagradi najuspešnejše izdelke na razpis za izdelavo ptičje krmilnice, ki so jih v aprilu poslale v oceno vse osnovne šole, razen osnovna šola Stane Žagar iz Lipnice. Nagrade najboljšim so podelili na prvomajski proslavi. Njihove izdelke bo Raziskovalna skupnost razstavila na občinski razstavi inovacij, ki bo oktobra v Radovljici.

Že nekaj let praznujejo vsako zadnjo aprilsko nedeljo v KS Brezje krajevni praznik v počastitev revolucionarnih tradicij tega kraja in odhoda domačinov v partizane. Letošnja proslava krajevnega praznika, ki je bila posvečena tudi dnevu OF, je bila v prepolni dvorani Doma družbenih organizacij na Brezjah. Ob priložnosti sta prejela medaljo občine Radovljica Slavko Škofič, eden najzaslužnejših za izgradnjo telefonskega omrežja, in Franc Mertelj za dolgoletno požrtvovalno delo v društvih in organizacijah ter krajevni samoupravi. Podelili so tudi štiri bronaste znake OF zaslužnim krajanom.

Na letni programski seji krajevnih organizacij ZB NOV Begunje konec aprila so ob izredno dobri udeležbi članov ter predstavnikov krajevnih DPO, gasilcev in Rdečega križa pre-

gledali enoletno delo in sprejeli program do prihodnje volilno programske skupščine, ki bo marca 1986. KO ZB NOV Begunje šteje 151 članov. Lansko leto je umrlo 8 članov. Borci in aktivisti so bili izredno delavni v DPO in v krajevni samoupravi, kjer so pobudniki številnih akcij. V aktivu borcev Kokrškega odreda, ki ga vodi predsednik KO ZB NOV Rudi Hrovat, je še vedno 122 borcev z begunjskega območja.

Pred praznikom OF in prvomajskimi prazniki je uredniški odbor KS Podnart izdal letošnjo prvo številko svojega Glasila. V 500 izvodih ga je natisnila Knjigovoznica-tiskarna Radovljica. Glasilo prinaša čestitko predsednika OK SZDL Radovljica Miroslava Birka ob praznikih in obletnici osvoboditve. Objavljene so smernice razvoja KS od 1986. do 1990. leta, poročilo o delu sveta in skupščine KS, program dela KK SZDL, prispevki o dejavnosti društev in organizacij, o delu LIP TO Podnart in več zanimivih zapisov o krajanih in dogodkih v KS ter razne informacije.

Med 20.520 učenci so na 13. razpisu Železničarskega gospodarstva ob dnevu železničarjev sodelovali tudi učenci radovljške občine z literarnimi in likovnimi prispevki. Za literarni prispevek je prejel 3. nagrado Aleks Dežman, učenec 5. razreda z Bleda. Za likovna dela je prejel 2. nagrado učenec Tomaž Tolar iz 2. razreda z Bleda, 3. nagrado pa Janez Žnidar iz 4. razreda iz Bohinjske Bistrice in Tea Zalar, učenka 2. razreda z Bleda. Kolektivne nagrade — vozovnice za izlet, so prejeli 5., 6., 7. in 8. razred osnovne šole Bled za literarne prispevke ter 6., 7. in 8. razred osnovne šole iz Gorij. Za likovne izdelke pa sta prejela kolektivno nagrado 2. razred osnovne šole na Bledu in 1. razred osnovne šole v Bohinjski Bistrici.

Izobraževalna skupnost, osnovne šole in Zveza kulturnih organizacij Radovljica so v avli osnovne šole v Lescah v aprilu pod pokroviteljstvom DO ŽITO Gorenjka Lesce pripravili pevsko srečanje »Mlada pesem 85«. Nastopili so otroški in mladinski zbori osnovnih šol z Bleda, iz Bohinjske Bistrice, Begunje, Gorij, Lesc in Radovljice. Škoda, da si prikupne prireditve ni ogledalo več odraslih.

Foto kino klub Radovljica je v počastitev praznika OF in 1. maja v graščinski dvorani v Radovljici pripravil svečano otvoritev VII. razstave COLOR DIA 6x6 in 8. razstavo barvnih diapozitivov Gorenjske. Ponovno predvajanje 33 diapozitivov so pripravili tudi v nedeljo 28. aprila. Požrtvovalnim fotoamaterjem gre za njihovo vestno delo vse priznanje, žal pa njihova dejavnost ni dovolj poznana širši javnosti.

Čeprav se redna turistična sezona za Partizanski dom Vodiška planina na Jelovici prične šele s 1. junijem in traja do oktobra, so vrata izletnikom odprli tudi za prvomajske praznike. Letošnje cene oskrbnega dne za člane ZB NOV bodo od 1.100 do 1.200 din, za nečlane pa od 1.200 do 1.400 din, kar je razmeroma ugodno tudi za ljudi z nizkimi osebnimi prejemki.

V pravem snežnem metežu so se v nedeljo, 28. aprila, na 26. prvomajski veslaški regati na Blejskem jezeru pomerili najboljši jugoslovanski veslači in veslačice. V konkurenci 700 tekmovalcev iz 32 klubov so se izredno izkazali blejski veslači. Že na sobotni regati so bili odlični drugi mladinci v dvojcu brez krmarja in Mezeg v enojcu. V četvercu brez krmarja so tudi med člani zmagali domačini, odlični pa so bili prav tako s prvim mestom člani blejskega osmerca. Posebno velja pohvaliti blejske veslače Krašovca, Janšo, Ferčaja in Prešerna. To so upi jugoslovanskega veslanja za bližnja težka mednarodna tekmovanja.

OBČNI ZBOR TVD PARTIZAN GORJE

V petek, 19. aprila, je uspešno vodil redni občni zbor TVD Partizan Gorje mladi predsednik društva Lado Repe, ki je prevzel vodstvo društva pred dvema letoma, ko je nenadoma umrl dolgoletni predsednik Lovro Zemva. Za naslednje dveletno obdobje je bil soglasno ponovno izvoljen za predsednika Lado Repe, ker se je izkazal zelo prizadeven in dober gospodar telesnokulturne organizacije v Gorjah.

Zbora se je udeležil tudi predsednik PD Gorje Lojze Jan, ki je obudil spomine na začetke tega društva. Dejal je, da so bile prve pobude za današnje društvo Partizan Gorje dane že leta 1879, ko so se zbirali mladi fantje-telovadci v okviru takratnega »Bralnega društva«. Letne prireditve so pripravili na prostem pred župniščem. Leta 1928 so začeli graditi »Gorjanski dom« pod vodstvom takratnega kaplana Markeža. Ljudje so radi pomagali, dajali so les in podobno, tako da je bil dom še isto leto pod streho in že jeseni uprizorjena na odru novega doma tudi prva igra. Prvi igralci so bili Postojnarjevi iz zaselka Postojne nad Gorjami.

Že pred vojno je gorjanski učitelj France Pikelj, ki danes živi v Radovljici, uvedel smučarska tekmovanja, in tako so Gorje dobile prve smučarje-tekače. Lovro Zemva je bil že v stari Jugoslaviji večkrat državni prvak in reprezentant in je že takrat prepotoval vso Evropo. Po vojni je vse svoje znanje o teku na smučeh dolga leta nesebično posredoval svojim mladim naslednikom v Gorjah. Prav po njegovi zasluzi so imele vsa leta po vojni Gorje toliko smučarskih tekačev v državni reprezentanci: Janko Slivnik, Vinko Rožič, Marjan Jakopič, Pavel Kobilica in še mnogo drugih.

TVD Partizan Gorje bi za svoje še boljše delo potreboval tudi športno igrišče za domom, ki bi bilo namenjeno vsem športnim dejavnostim (mali nogomet, rokomet, odbojka, košarka itd). Pri ureditvi igrišča sta jim zelo pomagala Gozdno gospodarstvo Bled in Železarna Jesenice. Sedaj čakajo še na asfaltno prevleko,

še prej pa bodo delavci ELMONTA položili električne kable. Dograditev igrišča vsem članom TVD Partizan Gorje mnogo pomeni, saj bo vzpodbudno vplivalo na razvoj telesnokulturne dejavnosti v Gorjah.

TVD Partizan Gorje skrbi tudi za dom na Pokljuki, na planini Kranjske doline. To pastirsko kočjo so odkupili za vadbo smučarjev tekačev. Na Pokljuki kmalu zapade sneg, tekači lahko trenirajo na snegu, ki ga v dolini še ni, v poletnih mesecih pa si lahko člani TVD Partizan privoščijo v tej koči prijeten planinski odih.

TVD Partizan Gorje razvija kar šest športnih dejavnosti. Posebno izstopa odbojka pod vodstvom trenerja Vinka Kobala. Smučarje-tekače uspešno vodi Pavel Kobilica in se že prebijajo v sam jugoslovanski vrh smučarjev-tekačev. Posebno izstopa mlajši pionir Tomaž Zemva, ki je v letošnji zimski sezoni osvojil kar deset medalj.

Na občnem zboru so za dolgoletno delo v društvu in uspešno sodelovanje z društvom nagradili naslednje krajane: najstarejšega člana društva Matija Černeta, najmlajšo članico, 9-letno Lucijo Larisi, člana nadzornega odbora Francija Petermana, najboljšega smučarja tekača pri članih v lanskem letu Andreja Zupana, za odbojko Marjana Klinarja, za splošno rekreacijo Marico Hudoverni, vodjo sodnikov in članov upravnega odbora Jožeta Skumavca, Minko Pokljukar in Matevža Bizjaka, uslužbenca KS Gorje za sodelovanje z društvom in Jožeta Ambrožiča za poročila v javnih občilih.

Jože Ambrožič

PRIPRAVE NA VOLITVE

Na 13. seji centralnega sveta temeljne organizacije kooperantov Gozdnega gospodarstva Bled, ki je bila 25. aprila na Bledu, so delegati razpravljali in sklepali o trimesečnem obračunu za leto 1985, pripravah na zbere kmetov in na volitve.

Načrt TOK za prvo tromesečje je bil presežen, saj so dosegli kar štirideset odstotkov načrtovane letne proizvodnje. Finančni rezultati so bili zaradi velikega porasta

stroškov nekoliko manj ugodni. Na seji so tudi dokončno potrdili načrt porabe združenih sredstev in skupne porabe za leto 1985. Delegati so se strinjali z možnimi kandidati za vse samoupravne organe in imenovali volilno komisijo in komisijo za pripravo volilnih imenikov. Volitve za delavce TOK bodo 23. maja, za kmete pa od 20. do 25. maja, ker bodo hkrati tudi zbori kmetov gozdnih posestnikov. Na zborih kmetov gozdnih posestnikov v radovljški in jeseniški občini bodo razpravljali o gospodarjenju TOK v letu 1984 in načrtu poslovanja v letu 1985. Gozdne posestnike bodo seznanili z letošnjim režimom dodeljevanja lesa za lastno porabo, s ceno lesa itd. Na zborih bodo volili tudi nove delegate v vse samoupravne organe temeljne organizacije kooperantov gozdnega gospodarstva Bled za naslednji dve leti.

Ciril Rozman

Ciril Rozman

POVRŠINSKA ZAŠČITA

Kemična tovarna Podnart zadovolji s svojimi kemikalijami za površinsko obdelavo približno sedemdeset odstotkov jugoslovanskih potreb. Nekaj tudi izvozijo, ker morajo približno 15 odstotkov surovin še uvoziti.

Kemična tovarna Podnart vsako drugo leto organizira zdaj že tradicionalno strokovno posvetovanje o površinski zaščiti, na katerem predstavijo svoje nove tehnološke postopke in izboljšave ter izmenjajo izkušnje s področja površinske obdelave in zaščite s strokovnjaki — predstavniki delovnih organizacij, s katerimi poslovno sodelujejo. Posvetovanje bo letos 15. in 16. maja v Festivalni dvorani na Bledu. Poleg sedmih domačih stro-

kovnjakov iz tovarne bodo predavali tudi dipl. inž. Branko Hristovski, Zavodi Crvena zastava HTD Ohrid, dipl. inž. Gorana Lipnjak, Nikola Tesla Zagreb in dr. Hans-Jürgen Erlih, Schering GMBH Berlin. Delovna organizacija Kemične tovarne Podnart želi z dotedajšnjimi predavanji in posvetovanjem vsestransko seznaniti kupce s svojimi izdelki.

PREGOVORI, DOMISLICE IN REKI V ŠALJIVI PREOBLEKI

Če vas kar naprej kupujejo, si obesite okrog vratu listek z napisom: **prodano.** (V kolikor ste že dobro kupljeni.)

Ker je ravno 40-letnica osvoboditve koncentracijskega taborišča Majdanek (5. maja 1945) in je prispevkov o taboriščih v železarni vedno manj (taboriščnikov ni več veliko živih), sem napisal ta sestavek, ki naj spominja tudi na 40-letnico konca druge svetovne vojne.

»Aufstehen«, kakor vsak dan. Kaj vem, koliko je ura. Začelo se je daniti. Mimogrede sem pomislil: kolikokrat se bom še tako zbudil, saj nas je bilo iz dneva v dan manj in prav malo nas je ostalo od transporta, s katerim sem prišel iz Begunj. Zunaj je neusmiljeno deževalo in bilo je hladno, saj je bilo konec oktobra ali začetek novembra. Že sem uspel natankiti eno coko na nogo, poskušal sem še drugo, da bom vsaj nekaj časa imel suhe noge, pa sem se uštel. Ko smo vstali mi, so vstali tudi »pomocniki« našega »kapa«, bloka 25. To so bili Poljaki, 15-letni fantiči, ki jih je imel »kapo« za ljubice. Kot so mi pozneje povedali, se je tak mlad fant uprl z obema rokama v vratni podboj in me z vso močjo sunil, da sem zletel v lužo pred blokom. Tako nisem imel mokrih samo nog, ampak sem bil tudi spredaj ves moker in blaten. Očistil sem se z deževnico, ki je tekla s strehe bloka. Zeblo me je vedno bolj. Taboriščniki so mi pomagali tako, da so stopili tesno ob mere, s telesi pa smo se drgnili med seboj. Tako smo večkrat delali, če nas je zeblo. Taboriščna obleka, ruske vojaške hlače in francoska vojaška bluza, se ne bo posušila, vendar bom ves dan garal, pa me ne bo zeblo. Ta dan sem prav težko čakal na jutranjo kavo, da me bo vsaj malo ogrela. Navadno sem čakal malo dalj časa, da sem prišel na vrsto, ko je bila kava malo bolj gosta. Tako sem bil bolj sit in z goščo smo ustavljali oziroma zdravili drisko.

Dež kar noče prenehati. Vsi smo že mokri. Zebe nas, lačni smo, volja nam počasi popušča, enim bolj, drugim manj, odvisno od starosti. Meni je 22 let in volje do življenja mi še ni zmanjkalo, čeprav sem težak nekako okoli 45 kg. Pisk in zbor za prenašanje kamenja iz kamnoloma. Dolgo nas ravna v vrsto po pet, medtem pa padajo udarci z leve in desne. Pretepačev v našem karantenskem bloku 25 ne manjka. Skrbimo, da smo v skupini vedno eni in isti, da si pomagamo in opozarjamo. Navadno smo skupaj: Stane Slivnik z Bleda, Stane Luskovec z Jesenic, Jože Pezdich iz Radovljice, pa Katerbitz – Nemec z Jesenic in drugi.

Pri izhodu iz taborišča nas spet natančno štejejo, saj se mora število, ki ga daje »kapo«, s skupnim ujemanjem. Do kamnoloma je približno en kilometer poti navzdol. Pred samim kamnolomom so tako imenovane »stopnice smrti«. To je 186 stopnic nenavadno visokih in neutrujenih. Te stopnice so bile narejene iz klad gladkega kamenja, vendar niso bile utrjene z betonom in tako so se zibale sem in tja. Kako je jetnik s kamnom na rami in shujšan do onemoglosti hodil po teh stopnicah? Teža kamna, ki si ga moral nesti, je bila odvisna od dežurnega SS-ovca in dobre volje vodje kamnoloma, prav tako jetnika, ki je z užitkom prete-

pal. Sreča te ni smela tudi za trenutek zapustiti, ker si kar mimogrede ostal v kamnolomu ali na stopnicah. Ko si prišel na vrh stopnic, si najhujše na eni poti premagal, dnevno pa je bilo teh poti šest do sedem, to je 12 do 14 km. Na drugi strani taborišča smo kamne metali na kup in se vračali po druge. Na tej poti smo šli mimo pritličnih zgradb, kjer so stanovali SS-ovci. Ob njihovi kuhinji je bilo smetišče, kjer se je včasih našel kakšen napol gnil krompir. Pa je bil tudi ta podvig povezan s tveganjem, da te je kdo pretepel. Včasih batine niso bile hude, lahko pa si se znašel zvečer na vozu pretepen in obnemogel, zrel samo še za krematorij.

Opoldne smo šli na »kosilo« v blok. Navadno je bilo to repno ali pesno perje, če si imel srečo, si dobil tudi kakšen krompirček. Po kosilu zopet zbor in v kamnolom. To delo smo opravljali predvsem karantenci, ostali, ki so bili v delovnem delu taborišča, so opravljali druga dela. V karanteni smo čakali, da nas razporedijo kam drugam v taborišču ali pa v kakšno podružnico Mauthausna, med katerimi je bil tudi Ljubelj (gradnja predora). Tudi sam sem bil že določen v tak transport, vendar me je v zadnjem trenutku rešila organizacija starejših taboriščnikov, med katerimi je bil tudi moj znanec Niko Bernard z Jesenic. Nekako so zamenjevali kartoteke. Vendar sem še vedno ostal v karanteni, kjer sem bil zaradi izredno slabe hrane v nevarnosti, da popolnoma obnemore.

Prav ta dan je bilo prenašanje kamna posebno naporno. Deževalo je neusmiljeno in med dežjem je že padla kakšna snežinka. Bili smo mokri in izčrpani in komaj smo čakali, da se vrnemo v blok. V sam

blok nismo smeli pred spanjem, vendar smo se malo stisnili pod napušč. Dolgo smo čakali, predno so nas začeli spuščati v blok. Na suhem bomo in tudi toplo nam bo, ker se bomo tiščali skupaj, pa čeprav bo smrdelo od naših premočenih teles in obleke. Na eni postelji smo spali po štirje, dva na eno, dva na drugo stran. Še danes ne morem razumeti, kako je to šlo. Tudi kako je bilo ponoči z obračanjem, ne vem, ker smo zaradi izmučenosti spali vso noč. Tudi spali smo skupaj vedno eni in isti, saj nisi nikoli vedel, kaj se lahko zgodi ponoči (krajca obleke ali boljše cokol). Posebno obleko so sojetniki radi raztrgali in jo obuli, ker smo imeli cikle na bosu nogo, gledal pa ni nobeden, kaj imaš v cokolah.

Nocoj se je spet zgodilo nekaj posebnega. Že prejšnjo noč je nekdo ukradel deko. Ko smo že vsi polegli in že zapirali v blaženi toploti oči, se je pojavil »kapo« z ultimatom, da če v desetih minutah ne vrnemo deke, bomo prenočili zunaj na dežju stoječi v zboru. Kdo bo vrnil deko, saj je bila že ponoči raztrgana in uporabljena za obutev. »Kapo« se je kmalu vrnil s svojimi pomočniki in nas z gumijevkami izganjal iz bloka. Ognili smo se batinom, ko smo poskakali skozi okno. Koliko časa smo stali zunaj, ne vem, vendar zelo dolgo. Seveda tudi v tem času deka ni bila vrnjena. Verjetno se je »štáb« bloka naveličal stražiti nas, zato smo se vrnili v blok. Prenekateri je ostal zunaj v dežju na tleh do jutra, ko so ga po jutranjem raportu odpeljali do krematorija, kjer ga je požrla noč.

Tak je bil delovni dan v Mauthausnu. Taki izredni dogodki, kakor je bil ta z deko (če je bila sploh ukradena), so se vrstili vsak dan, vzrok so vedno našli: nečiste noge, umazana čepica, najdena us.

Janko Jelovčan
upokojenec ZJ

Povorka 9. maja 1945 pred gostilno Tancar

KAKO SE JE DRUSCHKE UMAKNIL Z JESENIC

To vprašanje smo si zastavljali vsa povojna leta, posebno pa v obdobju 1977–1984, ko je tekla preiskava proti temu vojnemu zločincu do sodnega zasključka. Med preiskavo je bilo dognano, da je Druschke zapustil Jesenice osmega maja popoldne.

Že dan prej je v vagon na jeseniški železniški postaji nabasal pohištvo, ki ga je že leta 1941 samovoljno zaplenil v stanovanju zakoncev Danila in Tatjane Gostiša, Obersnelove. Družina Gostiša je bila izgnana v Srbijo. Pohištvo pa nikoli ni prispelo na Druschkejev naslov, ker so partizani v Področni tovarni vlak ustavili in ga vrnili na Jesenice. Gostiševa sta dobila opremo nazaj. Vse drugo, kar si je Druschke v štirih letih protipravno nagrabil na področju svoje gestapovske izpostave, je zložil v zabojne in na dva tovarnjaka. Z enim od teh tovarnjakov se je odpeljal tudi Druschke, ni pa znano, če je tudi sam sofaral. Domnevam, da je, saj je zelo rad vozil avtomobile in je tudi aretirance sam vozil z avtom (v spremstvu še kakšnega gestapovca) na Jesenice in potem v Begunje. Ker je bilo na tovarnjakih »njegovo blago«, smo lahko prepricani, da je bil v tovarnjaku za volanom. Ženo in otroke je že prej poslal na Koroško v bližino Smohorja.

Ko sem v teh dneh ponovno brskal po raznih knjigah, med drugim tudi po knjigi Mileta Pavlina Jeseniško-bohinjski odred, sem spoznal, da je Druschke zapustil Gorenjsko z zelo močno nemško enoto.

Jeseniško-bohinjski odred je Bohinj zapustil sedmega maja zjutraj, že naslednje jutro pa je napadel nemško kolono, ki se je z jeseniške strani umikala proti Korenskemu sedlu in Koroški. Po dvehurnem boju, ko je bilo na nemški strani od 12 do 14 mrtvih, kakor v omenjeni knjigi piše Mile Pavlin, so se Nemci začeli vdajati. Odredovi borci so zajeli okrog 100 gestapovcev iz raznih uradov v Ljubljani in na Gorenjskem ter 20 žensk – Slovenk. Ujetnike so poslali preko Radovne na komando mesta Bled. V zadnjih dneh vojne nikjer v Sloveniji niso hkrati zajeli toliko gestapovcev in njihovih tajnic.

Popoldne istega dne (8. maja 1945) je bil Jeseniško-bohinjski odred v vasi Gozd. Zvečer je nameraval prek Karavank v Ziljsko dolino. Zvedeli so, da se z Jesenic pomika proti Kranjski gori kolona okrog 100 kamionov s približno 1300 sovražnikovimi vojniki in precejšnjim številom protiletalskih topov. Takrat sta bili v Kranjski gori in na Korenskem sedlu še močni sovražnikovi posadki...

Zvečer 8. maja se je 2. bataljon pri Gozdu spopadel s kolono, ki je prišla z Jesenic. Po večurnem boju je sovražnik s hudim ognjem iz kakih 50 protiletalskih topov prisilil bataljon k umiku... Na cesti pa so ostala vsa vozila, ki jih je odred zaplenil 8. maja zjutraj ali našel čez dan po vaseh.

Pred umikom so partizani iz motorjev pobrali pomembnejše dele. Ko so Nemci prišli do vozil, so jih zažgali. Od streljanja z brzostrelnimi topovi se je vnela ena hiša, piše Mile Pavlin, ki je znan po natančnem raziskovanju zgodovinskih dogodkov.

Tako v Kranju kot na Jesenicah in morda še kje na Gorenjskem so bile protiletalske enote, zato je bilo v tej koloni toliko protiletalskih topov. Z nobeno drugo kot izključno samo s to kolono se je umaknil tudi Druschke, ki se je kmalu znašel pri svoji družini v tisti gostilni pri Šmohorju.

Druschke je vstopil v policijsko službo leta 1935. Potem je bil vpoklican v Wehrmacht (oborožene sile, verjetno na odsluženje vojaškega roka), nadaljeval je policijsko šolo, po šoli pa je bil kot kriminalistični asistent v službi v Lienzu (Tirolska). Treba je vedeti, da so v Nemčiji pred vojno združili gestapo, varnostno službo in kriminalistično policijo pod skupno upravo, ko so ustanovili RSHA (centralno upravo za varnost rajha). Pred prihodom na Jesenice je bil Druschke le nekaj dni v Celovcu. Zato menim, da je Druschke svojo družino na tistih dveh tovarnjakih odpeljal h kakemu prijatelju ali bivšemu sodelavcu policije v Lienz, kjer se je prikazal s ponarejenimi dokumenti, kakšno službo je opravljal med vojno. Znano je, da je potem začel delati kot avtoprevoznik, kajti tista dva tovarnjaka si je zadržal zase. Podatek, da je bil Druschke od leta 1939 do začetka vojne z Jugoslavijo kriminalistični asistent v Lienzu, so objavili lani ob sojenju heidelberški časopisi.

Jože Vidic

NI SVOBODE BREZ TRPLJENJA

Vojna je minila. Danes živimo v svobodni domovini. Čeprav v državi ne teče vse kot po maslu, smo lahko zadovoljni, saj ponekod v svetu še vedno divjajo vojne, ki bi lahko pripeljale do uničenja človeštva. Današnja generacija, v katero sodimo tudi mi, ne pozna pravega pomena besede vojna in njenih strahot, saj tega iz knjig in filmov ni mogoče dobro spoznati.

Zelo rad gledam filme, tudi vojaške. Še posebej me vznemirajo filmi o naših partizanih. Pred časom sem gledal film, ki je v mojem srcu po grozotnih posledicah zasenčil vse drugo. To je bil film Igmanski marš. Film prikazuje doživljanje brigade, ki se je v hudem mrazu in snegu prebijala proti osvobojenemu ozemlju. Posledice tega pohoda so bile strašne. Mnogim borcem so zmrazile noge, tako da so morali mnogim poraziti prste na nogah ali celo cele noge. Vem, da se je v vojni zgodilo še mnogo podobnih tragedij, vendar so partizani vse prebrodili ter osvobodili

li našo domovino. Ponosen sem in srečen, da izviram iz rodu takšnih junakov.

V šoli se precej učimo tudi o partizanih, vojni in vojni literaturi, ki so jo napisali naši književniki. Naslovni verz, ki ga v eni svojih pesmi uporablja Kajuh, me je spomnil, da so bili v naši NOB tudi svetli trenutki, h katerim so s svojimi pesmimi mnogo pripomogli tudi partizanski pesniki. Ti pesniki so imeli v vojni kar vidno vlogo, saj so s svojimi deli pomagali partizanom premagovati ovire ter jih spodbujati k še večjim junaštvom. Najpomembnejša slovenska pesnika med vojno sta bila Matej Bor in Karel Destovnik-Kajuh, ki pa je žal v vojni izgubil življenje.

Želim si, da v naši državi ter v svetu nikoli več ne bi bilo vojne, da bi ljudje lahko mirno živeli.

Primož Debelak, 8. a,
novinarski krožek
OŠ FSF Lesce

Kakšne grozote so se dogajale med NOB, je znano vsem. Mladi prevečkrat pozabljamo na vojne grozote. Pozabljamo, koliko so morali pretrpeti ljudje, ki so se borili za našo svobodo. Da bi ostali ti dogodki vsem v spominu, so bile napisane mnoge knjige, zato bom tudi jaz zapisala nekaj o borcu za svobodo, svojem dedu.

Bil je eden prvih partizanov na Gorenjskem. Že kmalu po napadu Hitlerja na Jugoslavijo je na Hruiški ujel šest Nemcev, ki so mislili, da so obkoljeni. Kaj se je zgodilo z ujetimi Nemci, ne vem, vem pa, da je bil ded Nemcem vseskozi trn v peti. Aretirali so ga in ga poslali v begunjske zapore, kasneje pa je bil izseljen v Srbijo. Tam je pomagal domačinom ter bil kurir. Sodeloval je tudi pri osvoboditvi Zagreba. Njegova brigada je bila takrat povsem uničena. Od sedemdesetih borcev se je rešil le on. Zadet je bil v roko in nogo. Nemški poveljnik se je odločil, da vsakega partizana še enkrat ustrelji v glavo, da ne bi bitke nihče preživel. V ena-

komernem ritmu je pokala pištola. Ded ni vedel, kaj naj stori. Začel se je mazati s krvjo, v kateri je ležal. Ko je Nemec prišel do njega, je stisnil zobe in čakal. Toda vojak ni ustrelil, ker je menil, da ded ni več živ. Nemci so odšli, za deda pa so se začele dolge minute čakanja. Ker ni bilo blizu partizanov, ki bi ga rešili, se je odločil, da se bo sam skušal prebiti do štaba, ker bi drugače izkprav. Ker je imel nogo ranjeno, hoditi ni mogel. V več kot kilometer oddaljeni štab se je plazil po trebuhu. Nekaj sto metrov pred štabom so ga nezvestnega našli partizani. Ampurali so mu nogo, roka pa mu je ostala.

Čeprav je med vojno izgubil nogo in skoraj še roko, mu nikoli ni bilo žal, da je sodeloval v borbi za svobodo domovine. Rad je pripovedoval dogodke iz NOB, ni pa maral, da bi z njim postopali kot z usmiljenja vrednim človekom.

Petra Humar, 8. a,
novinarski krožek
OŠ FSF Lesce

SPOMIN NA VAS, TOVARIŠI, NE SME UMRETI

Življenje! Le kako lahko tako kratka beseda obsega toliko čustev, trpljenja, želja in upanj. Čutimo ga vsi. Živimo in sprejemamo vse okoli nas. Dogodke, ki se vrstijo drug za drugim, številne poglede, ki jih srečujemo na sprehodih, potovanjih. Vse to opazujemo in doživljamo. Vsak tak dogodek, pogled je drugačen, ima svojo vsebino, v sebi skriva svoje veselje in težave. Srečujemo se s starčki in otroki. Otroški pogled je svetel, poln igre in radosti, pogled starejšega moža ali žene pa velikokrat skriva v sebi skrb, spomin na pretekle dogodke. Iz njihovih pogledov lahko razberemo vse trpljenje, ki jih je spremljalo na življenjski poti. Največkrat sta trpljenje in skrb v njihovih očeh sad vojne, grozovitega dogodka, ki ni prizanesel nikomur. Neusmiljeno in nečloveško klanje, mučenje in pobijanje vsega živega, vse to je vojna prinesla s seboj in še mnogo let po njenem odhodu je bilo čutiti njeno prisotnost. Posledice, ki jih je pustila, so nemo pričale o njeni grozoti.

Ura zgodovine je. Z zanimanjem sledimo učiteljevi razlagi. Pripoveduje o bojih naših dedov, babic. Pripoved je privlačna, zanimiva. Toda dovolj življenjske poti smo že prehodili, okusili tudi trpljenje, da smo vedeli, kako so trpeli vsi ti ljudje, o katerih pripoveduje. Nam, otrokom, je treba včasih prikazati grozovite stvari tudi s svetle strani, toda sami vemo, da borba ni bila kratek sprehod, temveč trpljenje, ki je zahtevalo žrtve, kri in življenje.

Užijška republika. Napad Nemcev in pokol ljudi. Dolga vrsta dijakov in učiteljev stopa proti zeleni trati. Zvrgoljenja ptic ni slišati, niti laježa psov. Vse je umrlo, kajti prišel je sovražnik, kruta zver, da uniči še tisto, kar je živega. Toda dijaki, ti mladi ljudje, mirno stopajo v smrt. Ne bojijo se je. Njihova srca so velika. Vrata teh src so odprta vsakemu dobremu pogumnemu dejanju. Tudi če bodo nehala biti, bo soba, polna poguma in usmiljenja, ostala. Nas, svobodno mladino, bo spominjala na njihovo junaštvo, kajti vedeli so:

»... ni je smrti brez življenja,
ni svobode brez trpljenja,
Vse prešlo bo kakor kalna reka.
Proč jo vržeš, če pretesna je obleka,
človek, novi človek vstal bo iz človeka!«

Njihovo trpljenje bo pomagalo zgraditi in pridobiti svetlo svobodo. Vedeli so, da jo bodo, čeprav so potrebne žrtve za to. Slutili so lepši čas. Vedeli so, da se bo kalna in krvava reka zbistrla. Zopet jo bodo lahko zajeli, si ohladili obraz in uživali v prostosti. Prevečala jih je silna vera v življenje in vera v zmago: »Zaupajte, tovariši, verujte!
V jeseni tej ni hrepenenje kalna voda,
kot divji, hrzajoči konj
prihaja k nam svoboda!«

Irena Grošelj, 8. b,
novinarski krožek
FSF Lesce

KONCERT ZA DAN ZMAGE

Ob 40-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom bo danes, 9. maja, ob 18. uri pred stavbo Skupščine občine Jesenice koncert pihalnega orkestra Jeseniških železarjev.

PROSLAVA NA POLJANI

Občinski odbor ZZZB NOV Jesenice poziva svoje člane, predvsem pa nekdanje borce Jeseniško-bohinjskega, Kokrškega in Zapadno koroškega odreda ter ostalih enot IV. operativne cone, ki se imajo namen udeležiti srečanja in proslave ob 40. obletnici zadnjih bojov druge svetovne vojne, ki bo na POLJANI PRI PREVALJAH 18. maja 1985, da se prijavijo.

Prijave zbira OO ZZZB NOV Jesenice, Titova 86, najkasneje do 10. maja oziroma do zasedbe avtobusa. Za vsakega udeleženca je ob prijavi treba vplačati 350 dinarjev za delno kritje stroškov avtobusnega prevoza.

Odhod avtobusa bo izpred Zdravstvenega doma na Jesenicah v soboto, dne 18. maja ob 6. uri s postankom na vseh postajališčih do Zirovnice. Povratek po dogovoru.

V počastitev dneva OF, praznika dela, 40-letnice osvoboditve, 40-letnice Zveze sindikatov Jugoslavije, 35-letnice delavskega samoupravljanja in 50-letnice stavke železarjev na Jesenicah je bil 26. aprila ob 19. uri v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice koncert mešanega pevskega zbora SLAVČEK DPD Svoboda Trbovlje I pod vodstvom zborovodja Joža Škrinjarja.

Petintridesetčlanski mešani pevski zbor iz Trbovelj je predstavila Vera Smukavec. Za uvod so pevci zapeli Pesem rudarskih otrok Emila Adamiča in Srečno Joža Škrinjarja. Ob navzočnosti velikega števila uglednih družbenopolitičnih delavcev Jesenic in ljubiteljev zborovske glasbe je goste iz pobratenih Trbovelj in prisotne pozdravila in jim čestitala ob pomembnih obletnicah podpredsednica občinske konferenice SZDL Jesenice Branka Ravnik-Stare. Predsednik komisije za družbeno priznanja pri občinski konferenci SZDL Jesenice Janko Burnik je prebral odlok o podelitvi SREBRNIH ZNAKOV OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA, ki so jih za POSEBNE DRUŽBENOPOLITIČNE IN DRUGE ORGANIZACIJSKE DOSEŽKE prejeli: ANTON BREZOVEC, CVETO DELAVEC, VALENTINA KERNČ, DANILO KLINAR, PAVEL KRZNARIČ, SONJA PETERNEL, VIKTOR PRETNAR, MIRO ROŽIČ, CILKA ŠČAVNIČAR, VINKO ŠUMI, FRANCO TALER, JOŽA VARL, MARIJA ZUPAN, PETER ŽBONTAR in Smučarsko diuštvo Rateče-Planica.

Pevci so svoj pestri koncertni spored razdelili na tri vsebinsko povezane dele. V prvem so zapeli rudarske in delavske pesmi, v drugem partizanske, v tretji del pa so uvrstili nekaj pesmi znanih tujih in domačih skladateljev, ki so jih peli na nedavnem samostojnem koncertu v okviru letošnjega evropskega leta glasbe. Predstavili so se z naslednjimi skladbami: Emil Adamič: Rudarska himna, Anton Jobst: Mi kopljemo, Ubaldo Vrabec: Sinoči me dekle je vprašalo, Radovan Gobec: Si naš, Kozina-Vremšak: Naša vojska, Ma-

rolt-Gobec: Himna XIV. divizije, Kuhar-Gobec: Jutri gremo v napad in Radovan Gobec: Tovarišev plašč. V drugem delu so zapeli: Orlando di Lasso: Ko pride dedec, Joseph Haydn: Bratci, Felix Mendelssohn: Slovo od gozda, Peter Iljič Čajkovski: Slavček, Rado Simoniti: Sonce nade je že ugasnilo, Darjan Božič: Mislim sem na prošle dni, Milko Škoberner: Ljubezenske pesmi iz Prekmurja in Marolt-Škrinjar: Koleda.

Mešani pevski zbor Slavček nadaljuje tradicijo bogatega in kvalitetnega zborovskega petja v rudarskih Trbovljah. Z uvodno pesmijo Pesem rudarskih otrok, ki jo je napisal Emil Adamič že leta 1932 za njihov takratni še mladinski zbor Slavček, nas je zbor pobratenih Trboveljčanov v mislih popeljal v predvojna leta, ko so kulturni stiki Trboveljčanov in Jeseničanov bili nekaj navadnega, nujnega, obveznega. Ob vsaki politični, kulturni ali športni manifestaciji v Trbovljah ali na Jesenicah, so delavske godbe in svobodaški pevski zbori bili »obvezna dekoracija« solidarnosti dveh delavskih središč v borbi za pravice jeseniških železarjev in trboveljskih rudarjev. To so nepozabna leta sodelovanja dveh mest, ki sta po osvoboditvi potrdili dolgoletno borbo za delavske pravice s POBRATENJEM.

Tokrat je mešani pevski zbor Slavček iz Trbovelj prišel gostovat na Jesenice po dvajsetih letih! Po tako dolgem obdobju »pretrganih vezi« je težko narediti analizo dela in izreči oceno o dejanski umetniški vrednosti zbora, ki pa je v našem slovenskem glasbenem prostoru prisoten in znan kot delaven in kvaliteten pevski zbor, kar potrjujejo številna

priznanja za njihovo ustvarjalno delo. Koncertni spored potrjuje njihovo pravilno programsko politiko. Prepevajo predvsem slovenske pesmi, ki so jih napisali naši najboljši poznavalci zborovskega zvoka. Predstavili so tudi nekaj pesmi, ki jih je rodila naša narodnoosvobodilna borba, vendar nekoliko drugače, kot so jih prepevali partizani. V drugem delu koncerta so predstavili dela nekaterih glasbenih velikanov iz dobe renesanse, romantike in klasične. Že imena domačih in tujih skladateljev in naslovi njihovih del nam povedo, da je to bil zelo ambiciozen in zahteven koncertni program, ki je od pevcev zahteval veliko pevskega znanja, od zborovodja pa popolno zborovsko kulturo. Vsaka napovedana skladba je imela svoje pevske vrednosti in čare. Vsaka skladba je zahtevala novo pevsko koncentracijo zvoka, ritmičnosti, stila. Vse to je bilo potrebno zlit v celoto, ki naj bi prikazala možnosti in vrednosti trboveljskih pevk in pevcev.

Petintridesetčlanski mešani zbor Slavček iz Trbovelj se je izkazal kot dobro zborovsko telo, čeprav je pri nekaterih skladbah zvenel nekoliko oglat in nesproščeno, kot da je bil preveč navezan na notne tekste, ki jih je večina pevk in pevcev preveč uporabljala kot pripomoček pri petju. Tudi usklajenost nujnih pevskih prvin ni bila vedno pri vseh pevcih na nivoju zahtevnih skladb. Zbor se je izkazal s primerno zborovsko disciplino, ni pa rešil vprašanja popolne in konstantne intonacije in artikulacije. Nismo vedno čutili dobrih muzikalnih izpeljav posameznih odstavkov, toda uspevale so jim krasne dinamične nianse z vsoto ostrino stopničaste gradacije, kar je zboru dajalo polno zborovsko zvočnost.

Precej nejasnosti so pevcu zapustili z izvedbo Tovarišev plašč Radovana Gobca. V interpretaciji te pesmi je bilo nekaj intonacijskih spodrslijajev, pomanjkanja zlitosti, zvočnosti

in neenotne izgovorjave. Očitno je ta večer »Tovarišev plašč« bil »pretrd oreh« za trboveljske pevce.

V drugem delu programa, ki je bil zelo zahteven, je zbor prikazal različne interpretacijske zmogljivosti. Zmogljivosti so nihale od tonsko uravnoteženih glasov, jasne gradacije, preglednega fraziranja in izostrene harmoničnosti, do popolnoma nenatančne orientacije v intonaciji in vseh naštetih glasbenih prvinah. Ne bojijo se skladb s hitrimi tempi. Ritmično in dinamično zbor uspešno sledi željam zborovodja. Glasovno so bolj izdatni moški glasovi, posebno basi, ženski glasovi pa niso dovolj zveneči in izenačeni. Med pesmi slovenskih skladateljev so uvrstili tudi skladbo nekdanjega njihovega zborovodja Milka Škoberneta: Ljubezenske pesmi iz Prekmurja. Tako so obudili svoje in naše spomine na velikega strokovnjaka zborovskega petja. Vesele in hudomušne prekmurske melodije, katere je v solo partih odlično interpretirala solistka Virtlo-

va, Škobernetov skladateljski slog in dirigentova temperamentna interpretacija so nas za trenutek popeljali v ustvarjalno uspešno Škobernetovo obdobje v Trbovljah in na Jesenicah.

Zborovodja Joža Škrinjar se je predstavil kot oblikovalec in interpretator ambicioznega sporeda, saj se je lotil domala vseh zborovskih področij in obdobji. Sam pa je bil na podlagi dolgoletne zborovske ustvarjalnosti in z izredno zborovsko kulturo dober tolmač izbranega koncertnega programa.

Program je povezoval član zbora Jože Bernot. Ob napovedovanju skladateljev in njihovih del je podajal še kratke informacije o nastankih in značilnostih skladb. Še boljše pa bi bilo, če bi ob tako kvalitetnem sporedu in svečani priložnosti organizator pripravil skromen koncertni list. Očitno za kaj takega nimamo vedno dovolj smisla in dobre volje.

Franjo Ropret

RAZSTAVA V KOSOV GRAŠČINI

V Kosovi graščini je od 25. aprila odprta razstava umetnikovskih izdelkov Jože Bertoncelja. Razstava je odprta vsak dan, razen sobote popoldan, nedelje in ponedeljka, od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

JOŽA BERTONCELJ (1901–1976) je s kovanimi izdelki v železu ponesel svoje ime in ime rodne Kroke daleč preko meje Slovenije in Jugoslavije.

Kar je skovala njegova mojstrska roka, je imelo vnaprej svojega kupca oziroma novega lastnika, zato je le majhen del njegove bogate ustvarjalnosti ostal v Kropi. Pred smrtjo je svojo kovaško zbirko poklonil Kovaškemu muzeju v Kropi in tako s svojimi izdelki ostal živa priča stare kovaške umetnosti, kakor je s Kroparskimi zgodbami (Gorenjski tisk 1973) v kleni besedi kasnejšim rodovom ohranil spomin na staro Kropo, kakršna je pred njegovimi očmi izumirala.

Prešernova nagrada gorenjskih občin leta 1969 in zlata medalja na Mednarodnem sejmu obrti leta 1974 v Münchnu sta dve skromni priznanji njegovi umetnosti.

Razstavljena dela v Kosovi graščini predstavljajo izbor iz Bertonceljeve zbirke v Kovaškem muzeju v Kropi in sodijo v zadnji dve obdobji njegovega ustvarjanja, to je v kamnogiško in kroparsko obdobje.

Joža Bertoncelj je kot umetni kovač začel svojo pot v Plamenovi kovačnici leta 1937 pod strokovnim vodstvom takratnega direktorja, umetniško izredno senzibilnega Joža Gašperšiča. Prav leta Gašperšičevega vodstva lahko upravičeno šteje mo kot odločilna za njegovo nadaljnjo umetniško pot. Čeprav je bil na Kropo izredno navezan, je kot umetni kovač deloval tudi na Metalurškem inštitutu v Ljubljani in v Kamni gorici. Posamezni kraji pomenijo do neke mere tudi posamezna razvoja obdobja njegovega ustvarjanja.

Na Metalurškem inštitutu v Ljubljani je Bertoncelj ustvarjal vrsto kovaških mojstrov, ki sodijo v vrh njegovega oblikovanja železa. To obdobje odlikuje močno osebno obarvan slog, za katerega je značilna groba obdelava v masivnem železu, pestrost motivov, ubranost forme in materiala in raba čistih kovaških tehnik (zmaji, lestenci, svečniki in spomenik žrtvam na Podlublju) v sodelovanju z arh. B. Kebešom so najznačilnejši primerki tega časa).

Tehnika cepljenja ima v njegovem delu eno najvidnejših mest, ki se posebno pri svečnikih druži s tehniko sukanja. S tehniko tanjenja ustvarja predvsem rastlinski okras in čaše svetil. V masivnem železu uporablja predvsem krčenje in upogibanje. Tudi tehnika ročnega varjenja je pri njegovem delu zelo pomembna. Bertonceljevo obvladovanje te stare kovaške tehnike je pogojeno s kroparsko kovaško tradicijo, saj so do ustanovitve tovarne verig v Lescah leta 1922 v Kropi ročno varili verige.

V Kamni gorici zamenja idealne delovne pogoje na inštitutu skromna kovačnica, vendar neodvisnost od delodajalca razveže še neizživeto mojstrov domišljijo. Ta se izraža predvsem v samostojni plastiki, v okviru katere so najpomembnejši ekspresivno občuteni zmaji. Poleg kovanih zmajev nastanejo v tem času oblikovno izredno razgibane kovane okenske mreže, pa balkonske ograje, kovana vrata, nagrobnički itd. V kamnogiško obdobje sodi tudi več odličnih lestencev.

Po vrnitvi v Kropo mojster Jože Bertoncelj nadaljuje kamnogiško obdobje. Že naštetim kovanim izdelkom se pridružijo železne in deloma tudi bakrene kovane skrinje, ovnove glave, maske ter mali svečniki, v katerih se pojavlja figura žene, zmaja, orla itd. Poskuša se celo z oblikovanjem železnega in bakrenega nakita.

Bertonceljevo delo je slogovno naslonjeno na domačo in južnonemško ter avstrijsko tradicijo umetnega kovaštva, vendar je v okviru tradicije iskal in našel svoj slog. Poskušal se je v vseh kovaških smereh, tako z izključno funkcionalnimi deli, vezanimi na stavbarstvo, z umetnim oblikovanjem železa, vezanega na profano in sakralno stavbarstvo, s kovanjem umetnoobrnjenih izdelkov za stanovanja in cerkve, s spominsko plastiko na nagrobnih spomenikih, s kovanjem okrasnih predmetov in končno s samostojno plastiko, po kateri je vedno strmel.

Čeprav razstava ne zmora prikazati vseh zvrsti Bertonceljevega ustvarjanja, pa je med razstavljenimi deli vendar nekaj najkvalitetnejših mojstrovih del, med katerimi moramo posebej omeniti kovane okenske mreže.

Maruša Avguštin

HARMONIKARJI SEDMIČ V BEGUNJAH

Organizacijski odbor, ki deluje v okviru Turističnega društva Begunje, pripravlja tradicionalno, letos že sedmo srečanje harmonikarjev, ki igrajo diatonično harmoniko. Prireditelj »AMATERSKE MELODIJE« bo 2. junija ob 10. uri dopoldne v rekreacijskem prostoru Krpin pri Begunjah.

Kot so prireditelji zapisali v razpisu, je osnovni namen »Amaterskih melodij« vzpodbujanje zanimanja za

ta stari ljudski instrument med našimi ljudmi, zlasti med mladino. Poseben pomen je tudi oživljanje tradicije

je partizanske harmonike in partizanske pesmi nasploh. Pokrovitelj prireditve je Kokrski odred, legendarni osvoboditelj begunjskih zaporov. Ob letošnji 40-letnici osvoboditve bo naša prireditelj poskušala biti dostojen uvod v centralno proslavo ob tej obletnici. To bo zbor borcev in aktivistov NOB za Gorenjsko, ki bo teden dni kasneje na istem mestu.

NA OGLED GRAFIKE IN RISBE ALMIRE BREMEC HUSAR

Jutri, 10. maja, bodo ob 18. uri s krajšim recitalom pianistke Nataše Drolc, učenke jeseniške glasbene šole, oddelka v Žirovnici, v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli deveto letošnjo razstavo, in sicer razstavo grafik in risb akademske grafičarke Almire Brevec Husar, ki bo na ogled do 22. maja.

Almira Brevec Husar je bila rojena 27. maja 1958 v Postojni. Osnovno šolo je obiskovala v Bukovici in Šempetru pri Novi Gorici, kjer je bil njen likovni pedagog pokojni Silvester Komel. Na Srednji ekonomski šoli v Novi Gorici je obiskovala likovni krožek, ki ga je vodil kipar Negovan Nemeč, ki jo je spodbujal k likovnemu ustvarjanju.

Leta 1977 se je vpisala na Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani, kjer se je likovno izobraževala pri različnih profesorjih (Jemec, Bernik). Leta 1979 se je odločila za študij grafike pri prof. Apolloniu in prof. Borčiču. Leta 1983 je diplomirala na oddelku grafike pri prof. Borčiču in prof. Brejcu s študijo Likovni jezik umetniško oblikovanega teksta.

Doslej je razstavljala na Extemporu v Novi Gorici, Solkanu, Tolminu, Idriji, Gorici (Italija) in Ljubljani. Na Extemporu srednjih šol v Novi Gorici je leta 1977 prejela tudi drugo nagrado. O njenem likovnem ustvarjanju pa likovni kritik Brane Kovič meni naslednje:

»Spremembe v načinu likovnega razmišljanja, do katerih tako rekoč prihaja po pravilu v periodičnih razmakih, najhitreje naletijo na množičen odziv med mlado generacijo, v krogih slušateljev likovnih akademij, med ustvarjalci, ki postopoma oblikujejo lastno govorico v razmerju do izkušenj, ki so jih pridobili med šolanjem. Tudi med slikarji in grafiki, ki so izšli iz ljubljanske Akademije za likovno umetnost, je moč opaziti v zadnjem času nekaj posebnosti, ki jih približujejo senzibilnosti osemdesetih let, oziroma nekatere vidike odstopanja od formalno naravnanih raziskav njihovih učiteljev, katerih dejavnost je zaznamovala likovna dogajanja v minulih dveh desetletjih. V končni posledici je sicer vse bolj razvidna individualna komponenta njihovih dosežkov, vendar vsaj v prvih poakademijskih

letih ne gre zanikati njihovega duha časa.

V likovnih stvaritvah Almire Brevec Husar je, tako kot v delih mnogih njenih generacijskih kolegov, prisotna vrsta prvin, ki nas nedvoumno opozarjajo na časovni segment, v katerem so ta dela nastala. Avtorica namreč gradi svoj pristop k likovnim vprašanjem v smeri poudarjene izraznosti in čustvene interpretacije vidnega, toda ne v banalnem, poenostavljenem smislu, temveč z očitno prizadetostjo ter miselno angažiranostjo, ne skozi iskanje pretanjenih estetskih učinkov in privlačnih formalnih invencij, ampak z neposrednostjo, ki temelji na skrajni preprostosti izraznih sredstev in ponotranjenosti vsebinskega nagovora. Odtod izjemen pomen, ki ga Brevecova pripisuje risbi kot najintimnejši likovni disciplini, odtod tudi strogost in kontrastnost pri izbiri barv v grafiki, s katero je mogoče tako intenzivno izraziti nasprotja, napetosti in protislovja v doživljanju osebne in občečloveške resničnosti. Vsebinski in formalni problem v risbah in grafikah Almire Brevec Husar so elementarni, celo arhetipski, razpeti med pripovednost (ki pa ni nikoli ilustrativna, »zunanja«) in simbolnost (konvencionalni pomen rdeče in črne barve), ki ju deloma pogojujejo konkretne zunanje pogoje, bivanjske izkušnje in doživljanja. Vizualne senzacije slikarki niso nikoli same sebi namen, ampak predvsem generator miselnega in doživljajskega procesa, v katerem posebej izstopa čustven naboj, ki daje njenim podobam specifično »žensko« razsežnost. Zavedati se te razsežnosti pa hkrati pomeni storiti prvi korak k dojetju slikarskega sporočila.

Razstava slik in grafik Almire Brevec Husar bo na Jesenicah na ogled do vključno 22. maja vsak dan, razen nedelje in praznikov ter sobot popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

V tekmovalnem delu bo imel pravico nastopa vsak, ki zna igrati na diatonično harmoniko, ne glede na starost, glasbeno izobrazbo ali kraj bivališča. Čeprav je to tekmovalanje po tradiciji označeno kot (neuradno) gorenjsko prvenstvo, se begunjski organizatorji počasi odpirajo navzven in letos pričakujejo precej gostov iz ostalih slovenskih pokrajin in tudi iz zamejstva — Videmske pokrajine in Koroške. Znotraj skupnega, vrstnega reda pa bo seveda ločena še uvrstitev gorenjskega prvenstva. Letošnja novost je razdelitev nastopajočih v tri starostne kategorije: do 18, do 59 in nad 60 let. Posebej dobrodošli so otroci in mladina, četudi z začetniškim znanjem!

Vsak od nastopajočih bo zaigral dve melodiji: prva je obvezno partizanskega značaja, druga pa po lastni izbiri izvajalca. Ocenjevala jih bo strokovna žirija in žirija iz občinstva. Vsi nastopajoči bodo dobili spominske diplome in praktične nagrade, zmagovalci pa še pokale. Vsa prireditelj bo potekala približno tako kot vsa leta doslej: z vmesnimi zabavnimi točkami, skupinskim nastopom harmonikarjev, slovesno razglasitvijo ter zabavnim popoldnevom s plesom ob spremljavi priznane narodnozabavnega ansambla.

Harmonikarji, ki so se odločili za sodelovanje, naj se najkasneje do 28. maja prijavijo organizatorjem. Poleg imena naj navedejo še starost in točen naslov. Prijave — pisne ali po telefonu — sprejema predsednik organizacijskega odbora Tonček Triplat, Rodine 29, 64274 Žirovnica, telefon 80-369, ali Turistično društvo Begunje, tel. 75-367.

Nasvidenje v Krpinu!

-A-

BARBARA MIKULA PONOVILO SVOJ USPEH TUDI NA ZVEZNEM TEKMOVANJU

Triindvajsetletna Jeseničanka Barbara Mikula, študentka zadnjega letnika Akademije za glasbo v Ljubljani, je tudi na zveznem tekmovalnem učencev in študentov glasbe, ki je bilo od 18. do 22. aprila v Skopju, na flauti v najvišji, šesti kategoriji osvojila prvo nagrado. Kakor smo že poročali, je prvo nagrado osvojila tudi na XIV. republiškem tekmovalnem, ki je bilo marca v Ljubljani in se zato tudi uvrstila na zvezno tekmovalje. Barbara Mikula študira pri profesorju Fedju Ruplu, na klavirju pa je njen tekmovalni program spremljala pianistka Vlasta Doležal-Rus.

Na zveznem tekmovalnem učencev in študentov glasbe v Skopju je iz SR Slovenije sodelovalo 63 tekmovalcev in vsi so osvojili nagrade: 37 prvih, 16 drugih in deset tretjih, seveda na različnih instrumentih in v različnih kategorijah, od prve do šeste. Poleg flaute so se na zveznem tekmovalnem pomerili še v naslednjih instrumentih: klarinetu, klavirju, saksofonu, oboi, fagotu, trobenti, pozavni, tubi, harmoniki in v solo petju. Lep uspeh slovenskih tekmovalcev na zveznem tekmovalnem dokazuje na eni strani kvaliteten nivo našega glasbenega šolstva, na drugi pa objektivnost in strogost ocenjevanja na republiškem tekmovalnem, ker so tekmovalci ponovili svoje uspehe tudi pred zvezno komisijo.

Mladi jeseniški glasbenici, ki se ta čas marljivo pripravljajo na diplomu, če le more pa sodelujejo tudi v pihalnem orkestru Jeseniških železarjev, tudi mi iskreno čestitamo.

SPOMINI NA PRVA POVOJNA LETA

Takoj po osvoboditvi naše domovine se večina preživelih borcev, nekdanjih delavcev jeseniške železarnice, ni takoj vrnila na svoja delovna mesta, saj so bili demobilizirani šele v prvih mesecih leta 1946 in pozneje. Tudi tisti, ki so se vrnili iz različnih taborišč in ujetništev, se zaradi izčrpanosti niso mogli takoj vrniti k svojim strojem. Zato je v Železarni zelo primanjkovalo delavcev.

Železarna 1. marca leta 1945 na srečo ni bila bombardirana, pa tudi raznih surovin za obratovanje je bilo za silo dovolj, tako da je bil največji problem pomanjkanje delavcev. Sam sem kakor mnogi drugi železarji krepko občutil to pomanjkanje.

Demobiliziran sem bil proti koncu januarja leta 1946. Takoj sem začel delati v Železarni. Sicer ne v žagarskem obratu kot prej, ampak kot mizar v oddelku gradbene mizarne. Prav v tej mizarški delavnici sem spoznal, koliko delavcev manjka Železarni. Zidarji, tesarji in drugi so na hitro postavljali ali obnavljali lesene ali polizidane barake v bližnji okolici železarnice in na Javorniku, mizarji pa smo izdelovali osnovno opremo za te barake, to je enodelne in dvodelne ploščice, garderobne omare, mize, stole itd. Delo na nekaterih doma izdelanih strojih z lesenimi ogrodji je teklo nekaj let vsak dan po 12 ali več ur, tako da je žagarski obrat komaj sproti dobavljal potreben rezan les, predvsem smrekov. Tudi lesenitnih plošč iz nemških zalog je bilo še dovolj. Domače tovarne za te plošče v prvih povojnih letih še ni bilo. Delavci so prihajali v Železarno od vsehovsod, iz nešteto kubičnih metrov rezanega lesa pa je bilo treba na hitro izdelovati preprosto pohištvo.

Glavni delovodja mizarске delavnice je bil takrat Stane Drčar, delovodja Silvester Kapus, neutrudni vodja in risalec v skromnem strojnem parku pa Franc Klemenc, ki je skrbel še za vso osebno varnost vsakega delavca pri tako slabo zavarovanih lesenih strojih ter brušenje in izdelavo domačih rezil v mehanični delavnici.

Tudi za prehrano vedno večjega števila delavcev je bilo treba skrbeti, posebno ker so se nekaj let obstajale živilske karte. Ustanovljen je bil poseben industrijski magazin, ki je razpolagal tudi s precejšnjimi površinami obdelovalne zemlje travnikov in tudi gozdov. Oživel so rovti v Javorniških rovtih in dokaj velik plavski travnik na Spodnjem Plavžu, prej last Kranjske industrijske družbe ter stare tovarniške parcele za košnjo pri Savskih jamah. Izven Jesenic je bilo treba prevzeti še nekaj obdelovalne zemlje in travnikov na Blejski Dobravi, Bregu pri Žirovnici in precejšnje obdelovalne površine celo v Podvinu in Poljčah pri Begunjah. To še ni bilo vse. Proti koncu leta 1947 so bila Železarni Jesenice dodeljena v upravljanje še nekatera posestva v Zgornjesavski dolini, in sicer: posestvo (kmetija) Smolej — po domače pri Mertlju v Srednjem vrhu, posestvo Pečar — po domače pri Sencu in obširno Razingerjevo posestvo — po domače pri Čošlju v Podkorenu. To Razingerjevo posestvo je imelo na spodnjem koncu vasi svojo žago s polnojarmenikom premera 650 mm in svojo električno centralo, ki je oskrbovala celo vas Podkoren z energijo za razsvetljavo. Centrala je imela dve električni dinami: za razsvetljavo, drugo za pogon žagarskega obrata. Ker potok Krotnjek Krotnjek ni imel dovolj padca, je bila vodna turbina za pogon električne centrale sesalna, to je, turbina je morala vodo na železne lopatice sesati, potrebovala pa je prostor za hiter odtok vode. Prav s tem odtokom vode pa so bile velike težave, ker so strugo skoraj zasuli hudourniki izpod Korenskega sedla. Ker voda pod turbino ni mogla pravilno otekat, se je zelo penila in zadrževala veliko moči, ki bi bila potrebna za pogon žagarskega obrata. Tako žago je torej prevzela Železarna Jesenice.

Ker sem bil že pred vojno zaposlen na žagi na Stari Savi, sem bil proti koncu leta 1947 postavljen za vodjo žage v Podkorenu. Nekaj starejših delavcev lesnega poklica smo dobili v Kranjski gori. Najprej smo morali popraviti odtok vode pod turbino. Ročno smo odkopavali več deset metrov dolgo strugo pod turbino in tako turbini povečali moč.

Na žagi v Podkorenu je na začetku leta 1948 že čakalo okrog 150 m³ okroglega lesa za gradnjo in popravila takrat še deloma lesenih skakalnic v Planici, da ga razrežemo na določene dimenzije. Neutrudni vodja in Bloudkova desna roka pri gradnji skakalnic v Planici Janez Kerštnar iz Rateč je dobavljal in nadzoroval rezanje lesa za Planico na naši žagi. Razumel je naše začetne žagarske težave in nas z lepo tovariško besedo

vzpodbujal. Vse do leta 1952 smo rezali okrogli les za Planico, čeprav so les vedno bolj potrebovali le za postavitev raznih lesenih barak in stopnic, za skakalnice pa so uporabljali že druge materiale. Prvi metri okroglega lesa za prva povojna popravila skakalnic v Planici so bili razrezani prav na Razingerjevi žagi v Podkorenu pod upravo Železarne Jesenice.

Tovarniški industrijski magazin se je kmalu preimenoval v ekonomijo Železarne Jesenice. Vedno je potreboval nekaj kubičnih metrov rezanega lesa za posestva v Zgornjesavski dolini in predvsem na plavškem travniku, kjer so zgradili velike hleve za govejo živino in svinjere. Žaga na Stari Savi je komaj sproti žagala les za potrebe proizvodnje, zato smo morali les za ostale namene žagati v Podkorenu. Tudi zasebniki so množično potrebovali les za obnovo poškodovanih hiš, ki jih je bilo v prvih povojnih letih dovolj. Tudi v Kranjski gori je bila žaga, imenovana Jalnova žaga, ki pa je bila last lesnega gospodarstva Bled in obremenjena z njihovimi lastnimi potrebami.

Spomladi leta 1948 so vse žage s polnojarmeniki dobile ukaz, da žagajo les le za izvoz. Ta ukrep je doletel tudi žago v Podkorenu, čeprav je bila last Železarne Jesenice, izvzeta pa je bila žaga na Stari Savi. Čeprav smo še vedno rezali tudi za lastne potrebe, Planico in privatni sektor, je večina lesa šla v izvoz. Takratne kmetijske zadrage so dobavljale okrogli les, to je hlodovino, na žagarski obrat v Podkoren, upravi ekonomata Železarne Jesenice pa je bila plačana le usluga za razrez v določene dimenzije. Žagani les smo večinoma izvažali v Anglijo.

Žaga v Podkorenu je dobila v letu 1949 celo pohvalo za zelo natančno žagan les.

Ves ta čas pa smo imeli neprestane težave z odtokom vode. Zato smo se odločili, da priključimo obrat k skupnemu omrežju, saj je bil vod visoke napetosti speljan le nekaj metrov nad žago proti Korenskem sedlu. S takratnim glavnim monterjem in vodjem za jeseniško okolico tovarnišem Novšakom smo se dogovorili o priključitvi, toda kje dobiti transformator tako velike moči. Vse te težave je rešil monter z Jesenic, sedaj že pokojni Gustelj Balantič. Predlagal je, da si sposodimo transformator pri smučarskih žičnicah v Kranjski gori, saj se je začela pomlad, do zime pa bi že našli drugega. Leseni šestmetrski stolp smo žagarji postavili sami. Transformator smo na žago prepeljali s konjem. Potreb-

ni elektromaterial sva z monterjem Balantičem dobila v elektro skladiščih, oziroma v naši železarni.

Transformator res ni bil postavljen po vseh današnjih varnostnih predpisih, vendar smo ga bili žagarji zelo veseli. Nismo bili več odvisni le od svoje električne centrale, ki zaradi delno zasute struge ni mogla dati dovolj pogonske moči. Leseni stolp, v katerem je opravljal svojo nalogo transformator izpod Vitranca, stoji nedaleč od ceste pred vasio Podkoren kot spomin na tista leta še danes.

Se eno veliko nalogo je opravila žaga Železarne Jesenice v Podkorenu. V letu 1949—1950 so na Jesenicah gradili dokaj veliko stavbo pošte. Okrog 130 m³ okroglega dolžinskega gradbenega lesa za streho poštnega poslopja je bilo sicer še posekanega visoko v okolici Savskih jam, toda kam ga prepeljati v razrez. Vsi žagarski obrati od Belce do Radovljice so bili že tako preobremenjeni z rezanjem lesa za Anglijo. Tudi tovarniška žaga na Stari Savi ni mogla ustreči tej nujni potrebi. Gradnja bi se morala skoraj ustaviti, zato smo se na žagi v Podkorenu odločili, da razrežemo še ta les. Delali smo večkrat kar na tri izmene. Mogoče se danes zdi čudno, da smo les vozili s kamionom visoko od Savskih jam, mimo drugih žagarskih obratov na žago v Podkorenu, toda druge rešitve ni bilo.

Uprava ekonomije Železarne Jesenice je v prvih povojnih letih oziroma do leta 1954 imela kar precej hektarjev zemlje, s travniki kar okrog 40 do 50 hektarjev. Kot uslugo pa smo na žagi v Podkorenu razrezali okrog 15.000 m³. Danes se nam zdi nerazumljivo, da se je morala Železarna kot tovarna za proizvodnjo železarskih izdelkov ukvarjati še s tako obsežnim kmetijstvom in lesarstvom. Toda v tistih prvih težkih povojnih letih se je bilo treba nasloniti predvsem na lastne sile. Zelo obširno lastno kmetijstvo je imela Železarna že vse od leta 1869, to je od nastanka Kranjske industrijske družbe. Že več stoletij prej so delovale tudi štiri žage, last fužin na Stari Savi in pozneje Kranjske industrijske družbe. Prva žaga samica je bila postavljena nekaj nižje od rudokopov pri Savskih jamah, druga je stala na prostoru današnjega skladišča starega železa pri glavni pisarni, tretja v Javorniških rovtih in pozneje še v Trebežu. Leta 1910 je zamenjal žago samico na Stari Savi še manjši polnojarmenik premera 450 mm. Fužine na Stari Savi so imele za mletje lastnih poljskih pridelkov tudi svoj mlin, ki še danes stoji prenovljen visoko nad strugo Save ob železarskem muzeju.

Tako je bilo v tistih prvih letih po drugi svetovni vojni, ki sem jih doživljal kot žagar Železarne Jesenice v Podkorenu.

Anton Žerjav

»GLEJ, MI KUJEMO ŽELEZEN MOST ČEZ MORJE KRV V NOVI ČAS«

Kako lepo pomladno jutro! Sončni žarek se je izmuznil skozi okno, se sprehodil po omarah, nekajkrat poščegetal junake s plakatov na steni in me pobožal po obrazu. Dobro volje zlezem iz postelje, na široko odprem okno in globoko zajamem sapo. Kako čudovito je, kadar je nebo brez oblaka, iz radia pa zveni poskočna melodija.

»Vem, da danes bo srečen dan, to sem začutil že zjutraj...«, poje Tomaž Domicelj. Vse je tako super. Tedaj pa — glas napovedovalke v radiu preseka vedrino jutra:

»Iran in Irak nadaljujeta s spopadi, število mrtvih narašča; položaj v Sudanu nadzoruje policija...«

No, pa imam! Hotel sem, da bi mi glasba še popestrila dobro razpoloženje, pa so me poročila spet postavila na realna tla. Le kakšni smo ljudje! Kar naprej se vojskujemo in nesmiselno prelivamo kri. Le zakaj? Zakaj so potrebne žrtve v Bagdadu in Teheranu, zakaj si velesili venomer pretita z orožjem?

Mar nas grozovitje izkušnje iz preteklosti niso ničesar naučile? So milijoni v svetovnih vojnah umirali zaman? Kdo je kriv za ta množična pobijanja, za vse te morije nedolžnih ljudi? Saj smo vendar vsi za mir. V pogovorih s prijatelji spoznam, da ne marajo vojne; tudi moji starši jo sovražijo in njihovi prijatelji se zgražajo, ko poslušajo poročila o streljanju in pokolih. In sestra ima mnogo prijateljev iz drugih držav; vsak mesec prišpe nekaj pismem iz Nemčije, Švice, Češkoslovaške... Nihče od njih ne mara vojne, vsi so za mir in sožitje med vsemi ljudstvi našega planeta.

Spominjam se, kako se je sestra

lani navdušena vrnila z obiska pri nemških vrstnikih. Pripovedovala mi je, da so bili toplo sprejeti, da se je med njimi in njihovimi prijatelji iz Bremna spletlo nešteto prijateljskih vezi. Komaj sem ji verjel, ko je pripovedovala, da so skoraj jokali, ko so se poslavljali. Vse to se mi zdi čudovito in tudi malce neverjetno. Njihovi dedje so pred štirimi desetletji s puškami merili drug v drugega, oni pa sklepajo prijateljstva in trdni odločitvi, da se kaj takega ne sme zgoditi nikoli več.

Mar to ni lep obet za prihodnost? Morda pa bomo mladi le uspeli narediti tisto, kar do sedaj ni uspelo še nobeni generaciji in je le tlelo v človeških srcih. Morda bomo mi zmogli zemljo napraviti takšno, kakršno si želijo imeti vsi pošteni ljudje. Saj ni mogoče, da bi ti, ki si danes pišejo pisma in se obiskujejo kljub različnemu jeziku, navadam in življenju, jutri streljali drug na drugega.

Kar bolje se počutim, ko berem v časopisu, poslušam v radiu ali gledam po televiziji, kako mladi vsega sveta prireajo mirovne pohode, zborovanja in demonstracije proti nesmiselnosti vojn. Ko spremljam vse to, postajam močnejši in pripravljen na vse. Da, tudi jaz se bom priključil mladim vsega sveta, ki ljubijo mir in si prizadevajo, da bi Zemlja nekoč zaživel brez strahu. Mladi bomo stisnili roke v pest, se prijeli čez rame in složni skovali železen most čez morje krvi v novi čas.

Boštjan Ilenič, 7. b, krožek za ohranjanje tradicij NOB, OŠ Tome Čufar Jesenice

TRIDESETLETNICI NA ROB

Pred časom so v TOZD Delikatesa s skromno slovesnostjo počastili tridesetletnico dela in samoupravljanja v tej temeljni organizaciji, ki deluje v okviru delovne organizacije Golica in SOZD ABC Pomurka. Ob tej priložnosti je delavski svet temeljne organizacije podelil posebna priznanja delavkam in delavcem, ki so bili Delikatesi zvesti vseh trideset let. Slovesnosti v gledališču Tone Čufar so se udeležili tudi tovariši Iskra, Jamar in Lempelj, delavkam Delikatese pa je igral pihalni orkester Jeseniški železarji.

Obletnice so navadno primerne nalašč za to, da se ozremo na prehojeno pot in kajpak tudi, da ugotovimo, kje so sedaj. O dosedanjem razvoju in perspektivah je spregovorila Nada Rožičeva, vodja temeljne organizacije Delikatesa:

»Kar precej jih je še med nami, ki se še spominjajo časov, ko je bilo treba preložiti na tisoče in tisoče kilogramov blaga v velikih, težkih vrečah, prodajati olje, kis in petrolej na litre. Delovni pogoji so se spremenili, revma, deformacije hrbtenice in druge bolezni pa so ostale. Danes si kaj takega že težko predstavljamo.«

V občinski resoluciji je DO Golica opredeljena kot nosilec preskrbe v občini Jesenice. Z gradnjo karavanškega predora, nove elektrojektarne in novih stanovanjskih naselij se večajo tudi potrebe po tovrstni dejavnosti. Tudi o turizmu že lep čas govorimo, da je bilo za njegov razvoj premalo storjenega tudi po tej plati. Splošnemu zamudništvu se pridružuje tudi zamudništvo pri investicijah v trgovino, ki ji že desetletje ostaja le vloga distributerja blaga. Brez pomoči širše družbene skupnosti tu kajpak ne bo šlo.

»Družba z Zveznim izvršnim svetom na čelu nam ne priznava

enakopravnega položaja z drugimi panogami,« pravi tovarišica Rožičeva.

Kaj to pomeni za delavko v trgovini, ob vseh drugih problemih, ki jih prinaša dvoizmensko delo, je očitno. Sedemdesetodstotna udeležba na zborih delavcev TOZD Delikatesa izven delovnega časa in le sedemodstotna odsotnost zaradi bolezni in porodniške v lanskem letu je kaj klavrna tolažba za samoupravljalco, ki nima praktično nobene možnosti vplivati na večji dohodek.

»Če bi povsod delali tako, kot delamo pri nas, bi bil dolgoročni program ekonomske stabilizacije komajda potreben,« pravi v Delikatesi. »Gradili smo skoraj izključno z lastnimi sredstvi. Velikih kreditov si nismo upali najemati, saj nismo vedeli, kako jih bomo ob zamrznjenih maržah lahko vrnili.«

Da položaj trgovine z živili na drobno ni rožnat, je pokazala tudi zadnja akcijska konferenca komunistov v trgovini v Beogradu. Njene sklepi so aktualni tudi za Jesenice. Vendar je nekoga z resolucijo opredeliti za nosilca preskrbe, ob tem pa vedeti, da nima lastnih sredstev, najbrž premalo, da bi se stvari premaknile na bolje.

Borut GRCE

TABORNIKI SO PRAZNOVALI

Odred Plavžarji Jesenice je dobil posebno priznanje republiške konference Zveze tabornikov Slovenije za svoje delo v letu 1984.

Priznanje so podelili ob dnevu tabornikov — 22. aprilu, sprejel pa ga je načelnik odreda Dušan Hribljan 30. aprila ob kresu, ki so ga taborniki odreda Plavžarji kurili na predvečer praznika dela nad Žerjavcem. Člani odreda so ob soju plamenov pripravili tudi krajši kulturni program. Starešina odreda Zvonko Perat je razdelil še posebna priznanja Občinske zveze tabornikov in Zveze tabornikov Slovenije najbolj delavnim tabornikom.

Priznanja Občinske zveze tabornikov Jesenice za uspešno delo v odredu Plavžarji so dobili: Karin Alič, Maruša Car, Nevenka Fotak, Robert Hrast, Dušan Hribljan, Branko Jazbinšek, Karin Jelovčan, Manja Jelovčan, Henrik Ko-

čev, Darja Preželj, Hasan Selman, Loti Šuligoj in Boštjan Trampuš.

Zveza tabornikov Slovenije je za požrtvovalno delo in dosežene uspehe v razvoju organizacije ter za delo z mladino podelila priznanja naslednjim članom odreda Plavžarji: Nevenki Fotak, Robertu Hrastu, Branku Jazbinšku, Manji Jelovčan, Henriku Kočevanju in Hasanu Selmanu.

Srebrni znak Zveze tabornikov Slovenije pa so prejeli: Dušan Hribljan, Igor Kelvišar in Darja Preželj.

Vsem tabornikom iskrene čestitke!

Po podelitvi priznanj je ob kresu zazvenela še taborniška in parti-

M.

Povorka 9. maja 1945 pred porušeno železniško postajo

SPREJEM ŠTAFETE MLADOSTI

Štáfeta mladosti — simbol bratstva in enotnosti naših narodov. Vsako leto štáfeta mladosti odide na dolgo pot po vsej Jugoslaviji. Njena dolga pot se konča na beograjskem stadionu, kjer nastopajo mladi iz vse Jugoslavije in vojaki.

V četrtek 18. aprila smo štáfeto mladosti sprejeli tudi mladi iz jeseniške občine. Osrednja prireditelj ob sprejemu je bila pred OŠ Prežihov Voranc. Na Koroški Beli smo jo pričakali v parku talcev. Pripravili smo kratek kulturni program.

Med navdušenim ploskanjem in vihrajočimi zastavicami so mladinci prinesli zvezno štáfeto mladosti. Prebrali smo pozdravno pismo, v katerem mladi obljubljamo, da se bo-

mo pridno učili in stopali po trdnem začetni Titovi poti. Nato so zaplesali folkloristi, ki nam ob raznih proslavah večkrat popestrijo program. Mladi iz krajevne skupnosti so predali štáfetno palico nam, mladincem OŠ Kravanskih kurirjev NOB, mi pa mladincem, ki so jo ponesli v Kranj.

Štáfeta mladosti, ki si jo mladi podajamo iz rok v roke, je dokaz, pa tudi želja, da bi mladi še naprej ohranjali Titovo misel in pot, katere glavno načelo je bratstvo, enotnost in mir med narodi.

Lidija Kamenšek
in Mateja Sedej,
OŠ Kravanskih kurirjev
NOB
Koroška Bela

Zahvale

Ob izgubi našega dragega očeta, moža, strica, brata, deda in pradedu

FRANCETA POGAČNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje ter izrazili sožalje.

Posebna zahvala sosedom za poslovlilni govor in denarno pomoč, pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev ter pevcem.

Hvaležni smo osebju doma dr. Berglja in internega oddelka Bolnice Jesenice za vsa prizadevanja in skrb ob njegovi bolezni.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, sina in brata

DARKA BUTINARJA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste se z nami poslovili od njega in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Se posebej se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom iz Podmežakle in z Bokalove ulice, sodelavcem, prijateljem in znancem, podjetju Železniško gospodarstvo — UVP Ljubljana — sekciji za vzdrževanje prog Jesenice, oddelku RO Železarne Jesenice, podjetju Kovinotehna Jesenice in vsem ostalim za podarjene vence, cvetje, denarno pomoč in izrečeno sožalje. Hvala tudi pevcem za zapete žalostinke in govorniku za poslovlilne besede.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi moža, očeta, starca očeta

JOŽETA SKUBETA

se najlepše zahvaljujem vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujem sodelavcem TOZD Strojne delavnice, TOZD Transport, OTK in Kemične čistilnice Jesenice za podarjeno cvetje in pomoč.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi

APOLONIJE PUKŠIČ

se zahvaljujem vsem, ki so z nami sočustvovali, ji podarili cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi pevcem za zapete žalostinke.

Posebno se zahvaljujem osebju doma dr. Franceta Berglja za vzorno nego.

Vsi njeni

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, babice in tete

FRANČIŠKE SOTLAR roj. Bernard

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so darovali cvetje, izrekli sožalje in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Posebno se zahvaljujem sosedom za nesebično pomoč, pevcem za zapete žalostinke in tov. Kozarjevi za poslovlilne besede.

Hvala tudi vsem ostalim, ki so nam kakorkoli pomagali.

Vsi njeni

Ob boleči izgubi dragega sina, očeta, brata, bratranca in strica

OTIJA REŽKA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sostanovalcem, sosedom z Bokalove 3, znancem in prijateljem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Vsem se iskreno zahvaljujem za cvetje, ki ste mu ga poklonili. Iskrena hvala za govor in za zapete žalostinke ob odprtem grobu. Zahvaljujem se za vence sodelavcem ELIMA in TISKARNE RADOVLJICA. Posebno se zahvaljujem zdravstvenemu osebju za pomoč pri prevozu z rešilnim avtomobilom v bolnišnico. Hvala osebju Bolnice Jesenice, ki so mu pomagali v zadnjih trenutkih življenja.

Žalujemo: mama, hčerka z možem, sestra Neti z družino, sestra Zinka z družino, brat Franc z družino in ostalo sorodstvo

Ob boleči izgubi dragega brata, strica in bratranca

MARJANA SOKLIČA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebna zahvala vsem sodelavcem Vzdrževanja Javornik za podarjeni venec, sostanovalcem na Cesti revolucije 4 za podarjeno cvetje in sovaščanom vasi Potoki za podarjeni venec. Zahvaljujem se pevcem za zapete žalostinke in govornikom za poslovlilne besede.

Se enkrat hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujemo vsi njegovi

Ob boleči izgubi moža, očeta, tasta, dedka in brata

JANEZA SKUMAVCA

upokojenca Železarne, borca-kurirja Jeseniško-bohinjskega odreda in gasilca

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga pospremili k zadnjemu počitku, nam ustno ali pisno izrazili sožalje in mu darovali cvetje. Posebna hvala gasilcem z Dovjega za občuteno slovo in govor, borcem in zastavonošem.

Zahvaljujem se družini Lojvec, sorodnikom in sosedom, dr. Markežu, dr. Resmanu in strežnemu osebju internega oddelka ter zdravstvenemu domu Kranjska gora za dolgoletno zdravljenje.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala.

Žalujemo: žena Stanka, sin Miha in hči Marina z družinama

Ob nenadni in boleči izgubi moje drage žene

LIZI SORGO

se iskreno zahvaljujem dobrim sosedom, ki so mi v težkih dneh stali ob strani in mi pomagali. Hvala godbi za zaigrane žalostinke, darovalcem cvetja in vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti. Lepa hvala tudi godbenikom iz Gorij za izkazano pozornost in darovan venec.

Žalujemo: mož Julij in ostalo sorodstvo

Zvezi borcev NOV Jesenice in društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitke ob mojem rojstnem dnevu. Obenem jim želim še veliko delovnih uspehov!

Pavla Čučnik

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela in folklorni skupini se iskreno zahvaljujem za prejšnjo čestitko in darilo ob mojem rojstnem dnevu.

Slavka Jurjevčič

Najlepše se zahvaljujem OO sindikata TOZD Strojne delavnice za denarno pomoč in sodelavcem za obisk na domu. Želim jim še veliko delovnih uspehov.

Ana Smolej

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice se iskreno zahvaljujem za prijeten obisk na domu, čestitko ob prazniku dela in darilo. Obenem celotnemu kolektivu želim obilo zdravja in delovnih uspehov.

Rudolf Ažman

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna debele pločevine se zahvaljujem za dvakratno denarno pomoč.

Tov. Vujčiču ter vodji TOZD hvala za obisk na domu v času moje bolezni.

Vsem iskrena hvala!

Anton Hostnik

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 11. maja, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

SPECERIJA BLEB — SUPERMARKET UNION, Titova 22, in

ROŽICA, samopostrežna trgovina, Bokalova 5/a.

OBVESTILO

V torek, 14. maja, bodo v Centru II na Titovi 45 slovesno odprli novo Varteksovo prodajalno oblačil.

Nova prodajalna bo imela okoli 230 m² prodajnega in skladišnega prostora in je stala 40 milijonov din.

Poleg varteksovih bodo prodajali še oblačila z oznako Levi's in tudi oblačila drugih proizvajalcev konfekcije.

RAZSTAVNI SALON DOLIK

V razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah je od 11. do 22. maja odprta razstava slik in grafik akademske grafičarke Almire Bremec Husar.

Razstavo si lahko ogledate vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobot popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

VABILO

TVD Partizan Jesenice in ZTKO Jesenice vabita ljubitelje gimnastike na ogled občinskega prvenstva v množični gimnastici za pionirke in pionirje (7 do 10 let in 11 do 15 let). Prvenstvo bo v petek, 10. maja, ob 18. uri v telovadnici društva.

Iskreno se zahvaljujem Planinskemu društvu Jesenice, ki se ni pozabilo svojega invalidnega člana, za podarjeno značko, ki mi bo v trajen spomin. Vsem želim uspešnega nadaljevanja dela v naših planinah.

Jakob Knez

Sodelavcem TOZD Valjarna blumingshtekel — Dnini Jordan se najlepše zahvaljujem za darilo in za prijetne urice, ki sem jih preživel med njimi ob odhodu v pokoj.

Janez Zupan

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem osebnem prazniku. Obenem jim želim še mnogo uspeha pri njihovem delu.

Marija Dolinar

Izvršnemu odboru OO sindikata E TKR Novogradnje se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Marija Petrič

VERI OBČANI SKRIBIMO ZA LEPSI IZGLED NAŠEGA MESTA

Kako skrbimo za naše okolje? Že nekaj let čistimo park in njegovo okolico ob stolpnici. Vse občane prosimo, naj ne mečejo odpadkov po tleh. Naše delo se nič ne pozna, ker veter kmalu raznese nove odpadke. Čez koliko let bodo Jesenice lep kraj? Zelo lepo bi bilo, če bi miličniki kaznovali tistega, ki bi metal odpadke po tleh.

Želimo, da bi nam bilo lepo. Ne vemo pa, če bomo to zmogli samo s čiščenjem. Preveč ljudi se nekulturno vede. Kmalu po našem čiščenju so bili v parku spet razni odpadki: papirčki, škatle, steklenice...

Vsi občani si želijo živeti v lepem in čistem mestu, toda za to se moramo tudi truditi vsi. Vabimo tudi ostale otroke, da bi skrbeli za čistočo okolja svojih domov. Le s skrbjo za čistočo okoli stolpnice in na zelenicah bomo dokazali, da na Jesenicah živijo kulturni in pametni ljudje.

Skrbimo za naše okolje?
Zakaj ni naša okolica čista?

Člani zelene straže

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

10. maja, slov. barv. film LJUBEZEN ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera ital. barv. western filma BELLE STAR.

11. maja, ital. barv. western film BELLE STAR ob 17. in 19. uri.

12. maja, nem. barv. dokument. film ŠOKANTNA AZIJA ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke!

13. maja, braz. barv. erot. film SANJARJENJE NEKE ŽENSKE ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke!

14. maja, amer. barv. pust. film RAZBOJNIKI ZA VSE ČASE ob 17. in 19. uri.

15. maja, ital. barv. pust. film RAZBOJNIKI ZA VSE ČASE ob 17. in 19. uri.

16. maja, ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

10. maja, nem. barv. dokument. film ŠOKANTNA AZIJA ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

11. maja, slov. barv. film LJUBEZEN ob 18. in 20. uri.

12. maja, angl. barv. erot. komedija FANNY HILL ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

13. maja, ital. barv. erot. krim. film TEROR EXPRESS ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

14. maja, braz. barv. erot. film SANJARJENJE NEKE ŽENSKE ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

15. maja, ZAPRTO!

16. maja, ital. barv. pust. film RAZBOJNIKI ZA VSE ČASE ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

12. maja, angl. barv. erot. komedija FANNY HILL ob 19. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO KRANJSKA GORA

10. maja, amer. barv. pust. film RAZBOJNIKI ZA VSE ČASE ob 18. uri.

11. maja, amer. barv. krim. film GETAWAY ob 20. uri.

14. maja, slov. barv. film LJUBEZEN ob 20. uri.

KINO ŽIROVNICA

10. maja, amer. barv. risani film LARIFARI ZAJČEK ob 17. uri, ob 19. uri kanad. barv. akcij. film MOČ RAZDEJANJA.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V KOŠARKI — 1985

Organizator tekmovanja je komisija za športno rekreacijo, izvajalec pa Košarkarski klub Jesenice. Vodja tekmovanja je Boštjan LUŠTEK.

Tekmuje se po pravilniku Košarkarske zveze Jugoslavije z dodatkom pravilnika o DŠRI ŽJ. Ekipo sestavlja 10 igralcev, ki se neomejevano menjajo. Igra se 2x10 minut. Ekipe ima pravico do enega time outa v 10 minutah. Ekipe, ki ni prišla na dvoboj, je izgubila srečanje z rezultatom 10:0. Ob neodločenem rezultatu se igra še 3 minute.

Ekipe se lahko prijavijo na sindikatu ŽJ (tel. 3266) do petka, 10. maja, do 13. ure, ko bo v sejni sobi žrebanje.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

Sekira, krona, tnalica, Rašid, trot, klor, astra, roje, aksiom, IV, Edvard, etapa, raš, kri, Niro, Ador, kna, Maina, TAS, NJ, Aar, orkan, Izanka, sonda, Iasi, Al, Ilie, USA, Levar, kotlič, Lualaba, svojskost, adut, tor, tasta, Naso.

Misel: BOJA NE BIJE SVETLO OROŽJE, AMPAK JUNAŠKO SRCE.

V torek, 7. maja, je komisija, ki so jo sestavljali: Mojca Polc, Lilijska Kos in Borut Grce, izžrebala nagrajence nagradne križanke, objavljene v 16/17. številu Železarja. Prejeli smo 160 rešitev, komisija pa je izvela 11 rešitev, da je dobila deset pravih.

600 din prejme VALENTINA BERNIK, O. Novaka 5, Jesenice; 400 din prejmeta: SLAVKO TARMAN, OTK in MARJAN DEMŠAR, Jeklarna; 300 din prejmejo: TONČKA KLINAR, prodaja, RUDI ŠELIGO, Titova 94, Jesenice in VLADIMIRA SODJA, faktorni odd., po 200 din pa: SIMON TURŠIČ, Bokalova 19, Jesenice, JOŽE MROVLJE, Tomšičeva 41, Jesenice, AVGUST ČURIN, C. revolucije 1/a, Jesenice in KLARA ZAMAN, Remontne delavnice.

Nagrajenci, zaposleni v Železarni, bodo prejeli nagrade 15. junija pri svojih osebnih dohodkih, nagrajenci izven Železarne pa po 15. juniju po pošti.

Vsem nagrajencem iskreno čestitam!

VABILO DRUŠTVA UPOKOJENCEV ŽIROVNICA

DRUŠTVO UPOKOJENCEV ŽIROVNICA vabi člane na izlet na Koroško — čez Trojane, mimo Slovenj Gradca do Prežihovine. Po ogledu domačije si bomo v Slovenj Gradcu ogledali zasebno Sokličovo zbirko, družabno kosilo pa bo na kmetiji. Popoldan bo ogled Titovega Velenja in muzejske zbirke na gradu. Domov se bomo vrnili skozi Mozirje, Radmirje — ogled cerkvene zakladnice, Gornji grad in Kamnik.

Izlet bo 25. maja. Cena izleta je 2.000 dinarjev. Odhod avtobusa ob 6. uri.

Prijave in vplačila zbiramo v trafiki v Žirovnici do 17. maja.

Foto klub »Andrej Prešern« Jesenice obvešča vse ljubitelje fotografije, člane in nečlane fotokluba, začetnike, ki šele začenejo fotografirati, da prireja

FOTO PREDAVANJE z naslovom »S FOTOAPARATOM NA DOPUST«.

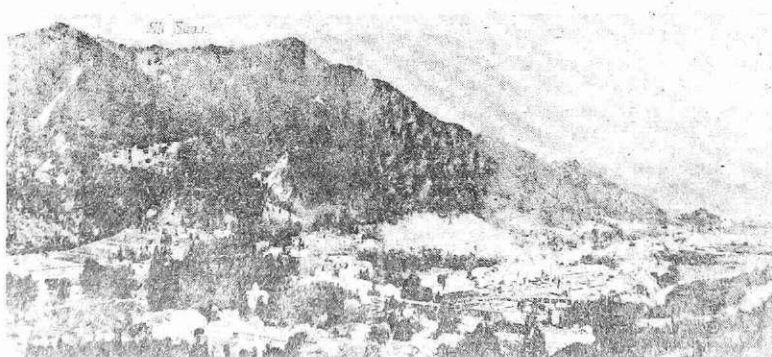
Seznani se boste s fotoaparatom Kijev in praktika in s filmi za barvno in črno-belo fotografijo.

Posebej bodo predstavljeni filmi za diapozitive in kako pripraviti diapozitiv za predvajanje doma oziroma za razstavo. Spoznali boste tudi delo z diapozitivom.

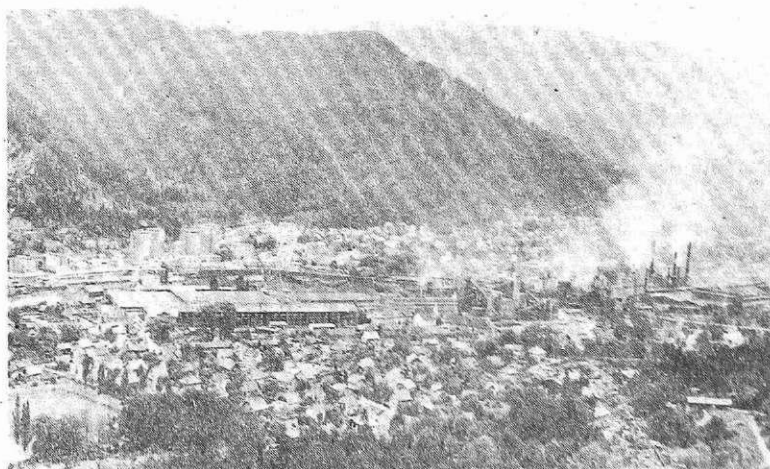
Predavanje bo v ponedeljek, 13. maja, ob 19. uri v klubskih prostorih pri Jelenu, Cesta železarjev 11 (Delavski dom) na Jesenicah.

Predavanje bo spremljano z diapozitivi in prosojnicami na grafskopi.

Zazeleno je, da prinesete s seboj tudi vaš fotoaparat.

Jesenice nekoč...

in danes

(foto I. Kučina)

PRİČETEK BALINARSKE SEZONE

Območna balinarska zveza Gorenjske je za začetek balinarske sezone organizirala 20. in 21. aprila tekmovalne posameznike. Balinarski klub Jesenice sta zastopala Lovro Purgar in Drago Drmo. Na tem tekmovalnem nastopu je nastopalo 52 posameznikov iz 26 klubov Gorenjske. Naša tekmovalca se nista uvrstila v finale.

Lep uspeh pa smo dosegli v izbijanju. 28. aprila je bilo organizirano gorenjsko prvenstvo v izbijanju na štiristeznem pokritem balnišču v Lescach. Na tekmovalnem nastopu je nastopilo 32 tekmovalcev gorenjskih klubov, naš klub sta predstavljala Ante Bazo in Lovro Purgar.

Dolgoletni član našega kluba Ante Bazo je kot drugi izbiljač imel že na tretjem igrišču dober uspeh, še bolj pa na prvem, saj je skupaj dosegel 1880 točk. Drugouvrščeni je zbral »le« 1480 točk. Tako je Ante Bazo osvojil naslov gorenjskega pr-

vaka v izbijanju za leto 1985 in bo lahko nastopal na slovenskem prvenstvu 12. maja v Postojni. Za dosežen uspeh mu člani BK čestitamo in želimo veliko športne sreče tudi v Postojni. Lovro Purgar se je uvrstil na 31. mesto.

Program tekmovalj območne balinarske zveze Gorenjske za leto 1985 je zelo pester in obsega:

- tekmovalne posameznikov v dvojicah in v izbijanju,
- ekipno tekmovalje za pokal Jugoslavije,
- ekipno tekmovalje prve in druge lige — spomladanski in jesenski del,
- tekmovalne pionirjev in mladincev.

Za uresničitev navedenega programa in če bomo hoteli doseči dobre uspehe, bomo morali tako upravni odbor kot tekmovalci vložiti veliko truda.

Stanko Pulec

MLADI NAMIZNOTENIŠKI IGRALCI JESENIC NA MEDNARODNEM TURNIRJU V UMAGU

Na II. mednarodnem namiznoteniškem pionirskem turnirju, imenovanem »Istarska rivijera« 85, ki je bil v prazničnih dneh v Umagu, je nastopilo preko 250 igralcev in igralk iz Madžarske, Italije in Jugoslavije. Iz naše države je nastopilo kar 35 klubov, med njimi pa je bilo zelo številno tudi slovensko zastopstvo. Jesenice so poslane v boj dve pionirki in dva pionirja, ki pa se v tako močni konkurenci niso mogli posebno izkazati. Kljub temu pa smo lahko zadovoljni z doseženim uspehom tako Barbare Markez, ki se je uvrstila pri starejših pionirkah na 5.—8. mesto, kot za uvrstitvijo Zmaga Pema na 9.—16. mesto v skupini mlajših pionirjev. Čeprav Robi Ferbežar in Mojca Smolej, ki sta sicer izpadla v pr-

vem krogu, nista igrala slabo, pa je bil turnir zanj za vsekar zelo koristen. Predvsem pa je nastop služil naši ekipi pionirk kot dobra preizkušnja za nastop na prihodnjem pionirskem državnem prvenstvu v Doboju.

Tekmovalje v članski republiški ligi se bliža koncu. Zadnji krog bodo igrali to soboto na Jesenicah v Domu TVD Partizan. V I. B ligi članov bodo nastopile ekipe Novega mesta, Pirana, Izole in Jesenice, ki se borijo za uvrstitev od 1. do 4. mesta. V I. A ligi članice pa bodo nastopile ekipe Vrtojbe, Sobote in Jesenice za uvrstitev od 5. do 7. mesta.

(S)

37. ODPRTO DELAVSKO MOŠTVENO ŠAHOVSKO PRVENSTVO SR SLOVENIJE ZA LETO 1985

Prvenstvo bo 11. in 12. maja v igralni dvorani v hotelu SLOBODA na Bledu (nad glavno avtobusno postajo).

Začelo se bo v soboto, 11. maja, s prijavo ekip in zbiranjem ob 12.30. Prvo kolo bo ob 13. uri. Prvi dan bodo igrali šest kol, naslednji dan pa pet. Prvenstvo bo končano v nedeljo, 12. maja, predvidoma ob 14. uri. Pravico igranja imajo vsa prijavljena delavska moštva iz SR Slovenije.

Pokrovitelj prvenstva je republiški svet ZSS Ljubljana, zastopnik pokrovitelja (sopokrovitelj) pa je občinski svet ZSS Radovljica. Organizator tekmovalja je Šahovsko društvo Radovljica, namen organizacije prvenstva pa je razširitev in obogatitev šahovske igre kot duhovne rekreacije delavcev in delavk.

Prvenstvo bo igrano po moštvenem pravilniku SZS. Ekipa šteje štiri igralce in dve rezervi, lahko tudi igralke. Igralci ene ekipe morajo biti člani ali upokojenci iste osnovne organizacije sindikata, npr.: DO, OZD, TOZD, ustanove, družbenopolitične organizacije, zavodi, domovi JLA itd., ne glede na šahovski naslov ali kategorijo.

Igrano bo 11 kol po švicarskem sistemu, jugoslovanska krožna varianta, po pravilih FIDE in pravilniku SZS o moštvenih tekmovaljih. Igralni čas je 15 minut na igralca-ko, kolo traja 30 minut.

Zmagovalno moštvo bo prejelo naslov delavskega moštvenega prvaka SR Slovenije za leto 1985, prehodni pokal in v trajno last pokal pokrovitelja. Drugouvrščeno moštvo prejme pokal OS SZS Radovljica in tretjevrščeno moštvo pokal SZS Ljubljana v trajno last. Prvih 10 moštvev

dobi diplome in knjižne nagrade. Vsako moštvo dobi pri zbiranju spominsko darilo.

Glavnega sodnika, namestnika in pomočnika delegira SD Radovljica v soglasju s SZS. Turnirski odbor bo izvoljen ob zbiranju in ga sestavljajo trije člani in dva namestnika.

Vsako moštvo mora imeti ob nastopu (tri) brezhibne šahovske ure, vse ostale igralne pripomočke pa zagotovi organizator.

Prijavnina znaša 1.200 din za vsako ekipo, za drugo ekipo iste OSS pa je 800 din in jo vplačate v gotovini ob prijavi ekipe pri zbiranju.

Pisne prijave pošljite na naslov SZS do vključno petka, 10. maja. Stroške potovanja, prijavnine in penzionov za igralce krijejo OOS ali igralci sami. Penzione si rezervirajte sami.

Cenik penzijskih uslug: hotel KRIM v B kat. 1/1=2.300 din, v 1/2=2.000 din; v C kat. 1/1=2.000 din, v 1/2=1.500 din, tel. (064) 77-418; hotel JELOVICA v B kat. 1/1=2.300 din, v 1/2=2.100 din, tel. 77-316; hotel LOVEC v B kat. 1/1=2.300 din, v 1/2=2.000 din, tel. 77-692; v C kat. 1/1=2.050 din, 1/2=1.800 din; hotel PARK v A kat. 1/1=3.100 din, 1/2=2.800 din, tel. 77-945.

Informacije o privatnih sobah daje Turistično društvo Bled po tel. št. (064) 77-409. Zaželeno so takojšnje rezervacije, ker se predvideva v tem času večji turistični obisk Bleda.

Šahovska zveza Slovenije

NASTOP JUDOISTOV DOMA IN V TUJINI

Jeseniški judoisti ne poznajo počitka. Praznične dni so izkoristili za treninge in dva nastopa v Kranju in italijanskem mestu SAN DONA DI PIAVE blizu Benetk.

Na republiškem prvenstvu za starejše mladince, ki je bilo 27. aprila v Kranju, sta judo sekciji TVD Partizan Jesenice zastopala Robert Stražisar in Almir Hadžić. Stražisar je v kategoriji do 65 kg trikrat zmagal in dvakrat izgubil. Osvojil je peto mesto, čeprav je bil zelo blizu medalje. Še bližje medalji je bil Hadžić, ki se je v kategoriji do 78 kg prebil v polfinale, vendar je moral borbo zaradi poškodbe predati in se zadovoljiti s petim mestom.

V italijanskem mestu SAN DONA DI PIAVE je bil 1. maja mednarodni turnir za mladince, na katerem so poleg domačih ekip nastopile še ekipe iz Švice, Avstrije in Jugoslavije — Labin, Koper, Postojna in Jesenice.

Jeseniški judoisti so na turnirju nastopili z deljenim uspehom. Florjan Vidic se je moral v kategoriji do 62 kg posloviti z blazin že v prvem kolu. Robert Stražisar je v isti kategoriji zabeležil tri zmage in nato izgubil borbo za vstop v polfinale, tako kot v Kranju je osvojil peto mesto. David Dvoršak je v kategoriji do 83 kg svoj prvi poraz doživel v polfinalu proti kasnejšemu zmagovalcu in si tako vseeno priboril tretje mesto.

Po nastopu v Kranju in v Italiji je očitno, da mladim jeseniškim judoistom primanjkuje borb. Od septembra sem, ko se je začela sezona 84—85, so imeli sedem nastopov, kar je mnogo premalo. Isto velja tudi za ostale slovenske judoiste, zaradi česar tudi v jugoslovanskem merilu ne posegajo po višjih uvrstitvah. Kot primerjavo lahko povemo, da so mladi italijanski judoisti od januarja do aprila imeli kar dvajset nastopov, od tega polovico mednarodnih, zato je tudi njihova kvaliteta na višjem nivoju kot slovenska ali jugoslovanska. Ostaja pa vprašanje, če sta slovenska in jugoslovanska judo zveza sposobni organizirati tako močne turnirje, kot to delajo v Italiji, Avstriji, Švici, kjer v mlade vlagajo veliko, kar se jim nato obrestuje v članski konkurenci. Pri nas pa je tako skromen dinar vlagajo v člansko konkurencijo, kjer razen svetlih izjem pravega rezultata ni.

Jeseniški judoisti bodo v soboto, 11. maja, nastopili na republiškem prvenstvu za mlajše mladince v Lendavi.

-tok

TEKMOVANJE V MNOŽIČNI GIMNASTIKI

TVD Partizan Jesenice je tako kot prejšnja leta tudi letos izvedlo društveno tekmovalje v množični gimnastiki za mlajše in starejše pionirke in mlajše in starejše pionirje. Pionirke so nastopile na dvovinski bradli, preskoku, parterju in gredi, pionirji pa na parterju, bradli, preskoku in drugo. Na društvenem prvenstvu je nastopilo skoraj petdeset pionirk in pionirjev, ki so pokazali dokajšnjo mero znanja na posameznih orodjih.

REZULTATI:
Mlajše pionirke: 1. Karmen OBLAK 38.60 t., 2. Azra MURATOVIČ 37.30 t., 3. Tina KURAS 36.90 točke;
— starejše pionirke: 1. Nina SLAMNIK 36.60 t., 2. Karmen BRIŠAR 35.60 t., 3. Nataša BRATUN 35.20 točke;
— mlajši pionirji: 1. Blaž POGAČNIK 28.80 t., 2. Midhad MIDŽAN 28.75 t., 3. Denis BAKONIČ 28.50 točke;
— starejši pionirji: 1. Matjaž FERJAN 32.10 t., 2. Jernej LUŽNIK 28.10 t., 3. Damir BAKONIČ 25.70 točke.

Po društvenem prvenstvu čaka pionirke in pionirje še občinsko prvenstvo, ki bo v petek, 10. maja, ob 18. uri v telovadnici društva, nastopili pa bodo še člani TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, najboljši pa bodo 18. maja nastopili v Ljubljani na republiškem prvenstvu v množični gimnastiki.

-tok

ZMAGA V GOSTEH IN PORAZ DOMA

Jeseniški nogometaši, ki nastopajo v slovenski območni ligi — zahod, si tudi v zadnjih dveh kolenih niso izboljšali možnosti za obstanek v ligi. Pred prvomajskimi prazniki so gostovali v Ajdovščini pri moštvu Primorja. Z zmago 1:0 (1:0) so si ustvarili lepe možnosti za napredovanje na lestvici. Igrali so zelo dobro in imeli veliko lepih priložnosti. Gol na tekmi pa je dosegel Ismet Hadžisulejmanović.

V nedeljo so se na domačem igrišču pomerili z moštvom Ljubljane, ki je eden od kandidatov za prvaka v tej ligi. Na blatnem in razmočenem igrišču tekma ni bila kvalitetna. Domačini so bili poraženi z rezultatom 0:2 (0:1). V igri je bilo vse preveč živčnosti in medsebojnih obračunavanj. Glavni sodnik v prvem polčasu ni povsem obvladoval položaja na igrišču. Po vodstvu gostov iz 11-metrovke so Jeseničani zaigrali veliko bolje, ustvarili so si nekaj lepih priložnosti, a na koncu vendarle ostali prazni rok. Pri obleganju vrat Ljubljane so včasih pozabljali na svojo obrambo. Domačini so v drugem polčasu dosegli avtogol.

Na lestvici vodi moštvo Domžal s 25 točkami, Jeseničani pa so z 10 točkami še vedno na zadnjem mestu.

V naslednjem kolu gostujejo na Vrhniki in le v primeru zmage imajo še nekaj upanja za obstanek v ligi.

J. R.

ROBI MED NAJBOLJŠIMI TEKAČI

Zima se je iztekla in z njo tudi vsa smučarska tekmovalja, tekmovalci v smučarskih disciplinah pa zdaj analizirajo uspehe in neuspehe. Eden tistih, ki so se na letošnjih tekmovaljih uvrstili na solidna mesta, je vsekakor Robi Kerštajn, 18-letni nadarjeni tekač iz Kranjske gore, sin znanega smučarskega tekača Alojza Kerštajna, ki je bil od leta 1965 do 1972 član državne reprezentance, olimpijec ter večkratni državni in slovenski prvak v tekih na smučeh. Svoj uspeh je Robi pokazal že pred letom dni, ko se je redno uvrščal na prva tri mesta: na slovenskem mladinskem prvenstvu je bil drugi, na državnem prvenstvu v Sarajevu, kjer je bila generalna olimpijskih progah, pa je bil na 10 km drugi, na 15 km pa tretji, na srednje evropskem pokalu KUP Kurikal v Unhausnu v Avstriji se je uvrstil na deseto mesto. O letošnjih uspehih pa je povedal:

»Letošnja tekmovalna sezona je bila zelo uspešna, saj sem dosegel nekaj izjemen uspehov. Osvojil sem naslov državnega prvaka pri mladincih, kjer smo se tekli klasične teke. Začela pa se je nova tehnika, tako imenovani SITONEN korak, katerega pa se v začetku nisem hotel učiti. To se mi je pošteno maščevalo, kajti ostali, ki so ta novi način teka že obvladali, so se na članskem državnem prvenstvu, ki je bilo istočasno tudi zbirno za svetovno prvenstvo, uvrstili na prva štiri mesta, jaz pa sem bil peti, kar ni zadostovalo za odhod na svetovno prvenstvo. Sedaj se Sitonen koraka že učim in ga tudi dobro obvladam, kar sem dokazal na letošnjem Kupu Kurikal v Švici, kjer sem bil trinajsti in sem bil najboljši Jugoslovian.

Robi Kerštajn je začel intenzivno teči pred desetimi leti, za kar ga je navdušil njegov oče Alojz. Sprva je tekkel pri Smučarskem društvu Kranjska gora. Njegov trener je bil Janez Mlakar, Robi pa je tri leta tekmoval kot mlajši pionir. Leta 1977 je v štafeti na Mrkopolju pri Delnicah osvojil prvo kolajno in to srebrno, potem pa je bil iz leta v leto boljši tudi kot posameznik. Leta 1978 pristopi k Smučarske-

mu društvu Rateče-Planica, kjer je od vsega začetka njegov trener Branko Kajžar in to zelo uspešno, saj je Robi dosegal solidne uspehe doma in v tujini. Teh uspehov pa je toliko, da bi bil seznam kar predolg. Toda vseeno omenimo za njega nepričakovano drugo mesto na državnem prvenstvu med mladinci na Rogli leta 1983.

In kakšni so načrti za naprej? Robi bi bil rad še nekaj let aktiven športnik, saj je še mlad. Pred njim je še dolga pot za pobiranje lovorik in mešanje šten mnogim nasprotnikom. Njegova želja pa je, da bi prišel na olimpijske igre in tam tudi kaj dokazal. Prihodnje leto bi rad odstopal na svetovno prvenstvo za mladince. Ker pa je prvenstvo v Ameriki, se bo moral res pošteno potruditi, kajti za potovanje čez lužo bodo izbrani tekmovalci po kvaliteti.

O solanju, treningih in o svojih konjičkih pa je povedal:

»Hodim v tretji letnik smučarskega oddelka na družboslovno-jezikoslovni šoli v Škofji Loki. Zaradi treningov in tekmovalj smo v šoli v glavnem prosti od januarja do marca. Ravnamo pa se predvsem po koledarju alincev. Oktobra in novembra že treniramo na snegu, in sicer na ledeniku Dachstein v Avstriji. V zimskem terminu treniramo tudi šestkrat tedensko, aprila je majhen predah, od maja do septembra pa so suhi treningi. Od aprila do junija je treba posvetiti veliko časa učenju, kajti nabere se veliko snovi, ki jo je treba znati.

Imam tudi več konjičkov in med najljubšimi je vsekakor dopisovanje s sovrstniki iz vseh celin, nato pa sledita še poslušanje glasbe in branje dobrih knjig, če za vse te konjičke sploh še ostane kaj časa.

Res mora Robi Kerštajn skrbno razporediti čas za vsa tekmovalja, treninge, učenje in nazadnje še za konjičke, kajti mladi tekač na smučeh iz Kranjske gore se zaveda, da njegov čas šele prihaja in da bodo uspehi sledili samo trdemu treningu.

A. Kerštajn

ZIMSKO PLEZANJE V SKOČNIKI

Skočniki so slapovi v dolini Belega potoka v Martuljku. Pozimi zaledenijo in so privlačen cilj nekaterih alpinistov.

S prijateljem Miletom sva se s težavo zrinila iz prenatrpanega avtobusa, nato pa odhitela čez zasnežene travnike proti Belemu potoku. Dolina ni prav široka, je pa zelo lepa. Zapira jo stena Kukove Špiče, na desni je Vanežev rov in na levi Vrtaško Slemo. V dolino z vseh strani grmijo plazovi. Kako orjaški so, se vidi po sledeh in polomljenem drevmu.

Ob poti, kjer sva hodila, je čez previsno steno visela čudovita ledena zavesa. Med potjo sva se morala ogibati tolmunov. Struga Belega potoka je zarezana v ozko, globoko sotesko. Tu se začnejo Skočniki. Navezala sva se in pripravila opremo. Da sva lahko začela plezati, sva morala prestopiti globok tolmun. Prvi skok je uspel, toda težave so se šele začele. Tolmun sva skušala odplezati s klini, ki pa so slabo prijemali v plitve špranje. Eden od klinov je popustil in pristal sem v hladni kopeli tolmana. Tisti dan je bilo sedemnajst stopinj pod ničlo. A nisva obupala. Na nasprotnem bregu sva zagledala deblo in Mile me je po vrvi spustil, da sem šel

ponj. Uporabila sva ga za brv. Pot je bila odprta, še nekaj skokov in prišla sva pod glavne slapove. Iz slapa je nekje še brizgala voda, kar pa naju ni posebno motilo. Čez ta del slapa sva kmalu prišla, čeprav sva zavrtala v led nekaj klinov zaradi varnosti. Stojišče je bilo odlično, led pa tenak. Ob vsakem udarcu s cepinom ali derezo je votlo zadonelo. Bilo je, kot bi plezal po steklu in morala sva biti previdna. Naslednji raztečaj je bil lahek, takoj za tem sva priplezala pod izstopni slap. Lotila sva se ga s strahom in vnmom, saj je najtežji. Led se je vedno bolj tanjšal, najina previdnost pa večala. Cepin in ledeno kladivo sta slabo prijemala. Varovanje je v takem položaju nemogoče in zahvala celega plezalca. Kljub vsemu sva se srečno prevalila čez rob. Mile je nastavljal fotoaparata na samosprožilec in ovekovčeval ta vzpon.

Mokra in vesela sva pospravila opremo in odšla domov, ker se je dan že nagibal.

Milivoje Pejovič in Benjamin Ravnik, čl. AO Jesenice, sta 16. februarja 1985 plezala Skočnike. Ocena: 90—75; VI — višina 120 m. Čas plezanja 6 ur.

B. R.

TEKMOVANJE Z ZRAČNO PUŠKO

Lovska družina Jesenice je organizirala 5. aprila člansko tekmovalje z zračno puško. Tekmovalja, ki ga je pripravilo SD Triglav Javornik-Koroška Bela se je udeležilo 44 članov lovške družine.

REZULTAT: od 200 možnih krogov so dosegli: 1. Bojan Birk 157, 2. Rudi Trošt 151, 3. Niko Bernard 149, 4. Vinko Sedej 141, 5. Matjaž Kalan 138, 6. Stanko Krmelj 135, 7. Božo Resman 135, 8. Branko Smolej 132, 9. Janez Noč 131 in 10. Iztok Sedej 130 krogov.

Lovske družine obveščamo, da je preizkus lovškega orožja na strelišču pod Mežaklo 17. maja ob 16. uri.

S. K.

RAZGLASILI NAJBOLJŠE ŠPORTNIKE SINDIKALNIH IGER JESENISKE OBČINE

V aprilu so pri občinskem svetu Zveze sindikatov Jesenice pripravili razglasitev najboljših športnikov 11. letnih športnih iger za leto 1984. Člani osnovnih organizacij zveze sindikatov iz OZD jeseniške občine so se pomerili v kegljanju na asfaltu, streljanju z zračno puško in šahu.

REZULTATI:

KEGLJANJE NA ASFALTU:
MOŠKI EKIPNO: 1. Gradis Jesenice II, 832 kegljev, 2. Sind. konf. Železarne Jesenice 784, 3. Društvo upokoencev Jesenice I 777, 4. TOZD Livarna 766, 5. Društvo upokoencev Žirovnica I 757.

POSAMEZNO: 1. Drago Geršak (OOZS Žel. postaja Jes.) 215, 2. Jože Šlibar st. (TOZD Transport) 209, 3. Stanko Pristov (Društvo upokoencev Jes.) 206, 4. Rudi Mandič (Društvo upokoencev Jes.) 205, 5. Mirko Brejc (Carinarnica Jes.) 202.

V ODBOJKI PRVAK DELOVNA SKUPNOST E-TKR-NG

Na prvenstvu Železarne v odbojki je nastopilo 13 ekip. V finale so se uvrstile ekipe TOZD Remontne delavnice, Vzdrževanja in delovnih skupnosti KSI ter E-TKR-NG. Te ekipe so se borile za naslov prvaka Železarne.

REZULTATI finalne skupine: E-TKR-NG: KSI 2:0, Remontne delavnice: Vzdrževanje: E-TKR-NG 0:2, KSI 2:0, Vzdrževanje: E-TKR-NG 2:1, Rem. del. 2:1.

KONČNI VRSTNI RED: 1. E-TKR-NG, 2. Remontne delavnice, 3. KSI, 4. Vzdrževanje, 5. HVJ, 6. Žičarna, 7. Transport, 8. Plavž, 9. Jeklarna, 10. Livarna, 11. Strojne delavnice, 12. Elektrode, 13. Vratni podboji.

J

J. R.